

AIM - Toelichtingen bij de milieuregels uit het Activiteitenbesluit

Toelichtingen

U hebt op 26-3-2015 de vragenboom van de Activiteitenbesluit Internet Module (<http://aim.vrom.nl>) doorlopen. Daarbij heeft u een aantal activiteiten geselecteerd waarvoor het Activiteitenbesluit en de bijbehorende Activiteitenregeling milieuregels bevat. Dit document bevat de toelichtingen bij deze milieuregels die gelden voor uw bedrijf.

Milieuregels

De milieuregels kunt u vinden in een apart bestand.

Inhoud

Lozen van hemelwater, dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening	1
Afleveren van vloeibare brandstof of gecombineerd aardgas aan motorvoertuigen voor het wegverkeer	4
Opslaan en overslaan van goederen - algemeen	12
Opslaan en overslaan van stuifgevoelige goederen	15
Opslaan van agrarische bedrijfsstoffen	20
Opslaan van drijfmest en digestaat	25
Opslaan van gasolie, smeerolie of afgewerkte olie in een bovengrondse opslagtank	29
Telen of kweken van gewassen in de open lucht	35
Houden van dieren bij een veehouderij type B	42
Opslaan van vaste kunstmeststoffen	47
Algemene milieuregels voor emissies naar de lucht	49
Algemene milieuregels voor bodembedreigende activiteiten	56
Algemene milieuregels voor lozen	62
Algemene milieuregels voor type A en type B inrichtingen	66
Algemene milieuregels - Energiebesparing	71
Algemene milieuregels - Geluidhinder	73
Algemene milieuregels - Trillinghinder	79
Algemene milieuregels - Algemeen overgangsrecht	80

Lozen van hemelwater, dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening

Document	Toelichting "Lozen van hemelwater, dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.1.3, artikel 3.3 § 6.7, artikel 6.18
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	1 januari 2013	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een korte beschrijving van de voorschriften voor het lozen van afvloeiend hemelwater dat *niet* afkomstig is van een verplichte bodembeschermende voorziening en *geen* drainagewater is afkomstig van de teelt van gewassen op een doorlatende ondergrond..

Onder "afvloeiend hemelwater" wordt zowel verstaan hemelwater dat over een verharding afstroomt, als hemelwater dat bij neerslag door de bodem sijpelt en via drainage wordt afgevoerd.

Een verplichte bodembeschermende voorziening is een bestaande of aan te leggen voorziening die aanwezig moet zijn vanwege het uitvoeren van bodembedreigende activiteiten. De voorschriften zijn ook van toepassing op afvloeiend hemelwater afkomstig van bodembeschermende voorzieningen die niet verplicht zijn, maar vrijwillig zijn aangebracht.

Bij de opslag van goederen kan sprake zijn van lozing van afvloeiend hemelwater dat niet afkomstig is van bodembeschermende voorzieningen. Het hemelwater dat afkomstig is van het opslaan en overslaan van goederen valt onder paragraaf 3.3.6 "Opslaan en overslaan van goederen" van het Activiteitenbesluit.

Lozen hemelwater wel afkomstig van bodembeschermende voorzieningen

Eventuele eisen aan lozingen van afvloeiend hemelwater afkomstig van bodembeschermende voorzieningen zijn vermeld bij de activiteiten waarbij "dergelijke voorzieningen verplicht zijn. De milieuhygiënische noodzaak voor deze bodembeschermende voorziening maakt dat ook afvloeiend hemelwater daarvan niet in alle gevallen zonder beperkingen kan worden geloosd. Overigens zal bij bodembeschermende voorzieningen niet altijd afvloeiend hemelwater vrijkomen, omdat veel activiteiten, waarvoor bodembeschermende voorzieningen zijn vereist, inpandig plaatsvinden.

Gemeentelijke verordening

Een gemeentelijke verordening zoals bedoeld in artikel 10.32a van de Wet milieubeheer (Wm) biedt de mogelijkheid om gebiedsgerichte regels voor afvloeiend hemelwater te stellen. De verordeningsmogelijkheid van de gemeente geldt voor lozingen op of in de bodem en voor lozingen in een voorziening voor inzameling en transport van afvalwater, zoals een openbaar vuilwaterriool of een openbaar hemelwaterstelsel. Regels kunnen met name relevant zijn daar waar het afvloeiend hemelwater via een openbaar hemelwaterstelsel op of in de bodem of in het oppervlaktewater wordt gebracht. Deze verordening biedt de gemeente ook de mogelijkheid om te bepalen dat bestaande lozingen van afvloeiend hemelwater op een vuilwaterriool binnen een in de verordening genoemde termijn moeten worden beëindigd.

Voorschriften	
Lozen vuilwaterriool	
Lozen verboden	
Lozen bodem, oppervlaktewater, hemelwaterriool	
Lozen toegestaan	
Voorwaarden gebruik gewasbeschermingsmiddelen	

Verbod lozen vuilwaterriool

Uitgangspunt voor het lozen van hemelwater is dat afvloeiend hemelwater lokaal in het milieu wordt gebracht door lozing in het oppervlaktewater of op of in de bodem, of op een hemelwaterriool. Lozing op het vuilwaterriool is in principe verboden.

Voor bestaande situaties, waarbij al werd geloosd op vuilwaterriool, voordat dit verbod van toepassing werd, geldt het verbod niet. Het bevoegd gezag kan via een maatwerkvoorschrift een termijn stellen aan het beëindigen van het lozen op het vuilwaterriool.

Lozing op het vuilwaterriool mag uitsluitend plaatsvinden, als er redelijkerwijs geen andere mogelijkheid tot lozen is. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij een bedrijf dat gevestigd is op een locatie met een dusdanig hoge grondwaterstand dat bodemlozingen niet in redelijkheid mogelijk zijn, geen oppervlaktewater in de buurt is en ook geen hemelwaterstelsel aanwezig is. Het toestaan van lozen op het vuilwaterriool is niet bedoeld voor die bedrijven die geen preventieve maatregelen (willen) treffen. Ook het voor de zekerheid lozen op het vuilwaterriool, voor het geval er bij de activiteit iets fout zou gaan, waardoor verontreiniging van het oppervlaktewater zou kunnen optreden, wordt bij de meeste activiteiten niet noodzakelijk en wenselijk geacht.

Lozing op een vuilwaterriool leidt tot transporteren van "schoon" water over grote afstanden, waarbij dit water door vermenging met ander afvalwater in het vuilwaterriool sterk verontreinigd raakt. Tijdens het transport kunnen overstorten plaatsvinden wanneer het stelsel de hoeveelheden niet kan verwerken. Daarnaast heeft het hemelwater ook negatieve effecten op het zuiveringsproces van het zuiveringstechnisch werk. In de praktijk is het hemelwater op het moment dat het vanuit het zuiveringstechnisch werk op het oppervlaktewater wordt geloosd veelal meer verontreinigd dan op het moment dat het in het riool kwam.

Lozing op bodem, oppervlaktewater, hemelwaterstelsel

Afvloeiend hemelwater mag in principe zonder beperkingen in het oppervlaktewater, op of in de bodem of op een hemelwaterstelsel (hemelwaterriool) worden geloosd. Hierbij is het uitgangspunt dat afvloeiend hemelwater schoon is, maar dat enige verontreiniging bijna onontkoombaar is. Door het treffen van preventieve maatregelen kan deze verontreiniging tot een minimum worden beperkt. Verontreiniging kan ontstaan omdat de oppervlakken waarover het hemelwater afvloeit niet volledig schoon zijn en omdat enige mate van uitloging kan plaatsvinden, afhankelijk van het materiaal waarmee het hemelwater in aanraking komt. De beheerder van het terrein/oppervlak waar het hemelwater is neergekomen, is verantwoordelijk voor het nemen van preventieve maatregelen en kan hierop worden aangesproken op grond van de zorgplicht. Allereerst kan in overleg met de exploitant van een bedrijf afspraken worden gemaakt over de noodzakelijke maatregelen, bijvoorbeeld enige mate van berging. Daarnaast kan het bevoegd gezag via maatwerkvoorschriften extra eisen stellen op grond van de zorgplicht.

Preventieve maatregelen

Preventieve maatregelen zijn bijvoorbeeld:

- het schoonhouden van het bedrijf;
- het zorgvuldig omgaan met milieugevaarlijke stoffen;
- het rekening houden met uitloging bij de keuze van materialen die aan hemelwater zijn blootgesteld;
- een zodanige wijze van onkruidbestrijding dat onnodige verontreiniging wordt voorkomen.

Soms kan het gewenst zijn om, rekening houdend met de specifieke situatie, deze maatregelen te concretiseren, of zelfs - aanvullend op de preventieve maatregelen - enige mate van behandeling van het hemelwater te eisen via maatwerkvoorschriften. Ook kan het zijn dat eisen moeten worden gesteld aan de hoeveelheid of gericht op het voorkomen van bovenmatige verontreiniging van het hemelwater. Dat laatste kan aan de orde zijn als bij een bouwwerk gekozen is voor toepassing van grote oppervlakken uitlogende materialen. Ook kunnen voorschriften nodig zijn vanwege de capaciteit van het rioolstelsel.

Voorwaarden gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Neerslag op verhardingen kan via oppervlakkige afspoeling of via een regenwaterafvoersysteem in het oppervlaktewater terecht komen. Het kan daarbij gaan om halfopen verhardingen, zoals tegels en klinkers, en gesloten verhardingen, zoals asfalt en beton. Als op verhardingen gebruik wordt gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen, waaronder onkruidbestrijdingsmiddelen, gelden de volgende eisen:

- pleksgewijze behandeling door selectieve toepassingstechnieken; selectieve toepassingstechnieken zijn onder andere sensorgestuurde sproei-systemen, onkruidbestrijkers en spuitlansen;
- geen toepassing als binnen 24 uur aanzienlijke kans is op neerslag (meer dan 40%);
- geen toepassing in of nabij straatkolken of putten.

Afleveren van vloeibare brandstof of gecompriemd aardgas aan motorvoertuigen voor het wegverkeer

Document	Toelichting "Afleveren van vloeibare brandstof of gecompriemd aardgas aan motorvoertuigen voor het wegverkeer"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.3.1, artikel 3.17 t/m 3.23 § 6.6, artikel 6.17, lid 1 § 6.11, artikel 6.22 t/m 6.22b
	Activiteitenregeling	§ 2.1.1, artikel 2.2 § 3.3.1, artikel 3.17 t/m 3.22, lid 1 en 3.23 t/m 3.26 § 6.1, artikel 6.2, lid 2, 6.5aa en 6.5ba
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor het afleveren van:

- vloeibare brandstof aan motorvoertuigen voor het wegverkeer;
- gecompriemd aardgas aan motorvoertuigen voor het wegverkeer.

De voorschriften zijn zowel van toepassing op het afleveren (tanken) voor eigen gebruik als voor verkoop aan derden bij tankstations.

De eisen voor de bodembeschermende voorziening gelden ook voor het afleveren van ureum.

Vloeibare brandstoffen

Het begrip "vloeibare brandstoffen" is ontleend aan de Wet op de Accijns. Onder dit begrip vallen onder andere benzine (= lichte olie) en diesel (= gasolie) maar ook biobrandstoffen.

Afleveren voertuigen niet wegverkeer

Deze voorschriften gelden niet voor het afleveren aan andere gemotoriseerde apparaten dan motorvoertuigen voor het wegverkeer, zoals vaartuigen of hijskranen. Hiervoor gelden de voorschriften in paragraaf 4.6.4 "Afleveren van vloeibare brandstof of gecompriemd aardgas anders dan aan motorvoertuigen voor het wegverkeer, vaartuigen of spoorwegvoertuigen" van het Activiteitenbesluit. Bij een combinatie (aflevering aan motorvoertuigen voor het wegverkeer en aan andere gemotoriseerde apparaten) zijn deze voorschriften wel van toepassing en op beide onderdelen.

Voorschriften	
Veiligheid afleveren aardgas	
Afleverinstallatie voldoet aan PGS 25	
Veiligheidseisen in pandig afleveren aardgas	
Minimumafstanden afleverzuil en (beperkt) kwetsbare objecten	
Minimumafstanden bufferopslag en (beperkt) kwetsbare objecten	
Emissie afleveren lichte olie (benzine)	
Dampretour stage-I	
Dampretour fase-II	
Periodieke keuring dampretour fase-II	

Emissie afleveren lichte olie (benzine) - vervolg	
Aanduiding aanwezigheid dampretour fase-II	
Vlamkerende voorzieningen	
Inpandig afleveren benzine verboden	
Installatieboek bij tankstation	
Bescherming algemeen afleveren vloeibare brandstof	
Aanduiding gebruik metaalhoudende additieven	
Aanduiding biobrandstoffen	
Eén afleverpunt lichte olie met ten hoogste 5% ethanol	
Veiligheid afleverinstallatie vloeibare brandstof > 25 m³/jaar	
BRL K903	
Voldoen aan PGS 28	
2-jaarlijkse controle temperatuurgevoelig element	
Veiligheid afleverinstallatie vloeibare brandstof < 25 m³/jaar	
Voldoen aan PGS 30	
Mobiele afleverinstallatie vloeibare brandstof	
Voldoen aan PGS 28, bijlage D	
Bodem	
Vloeistofdichte vloer of verharding (gecertificeerd)	
Vloeistofkerende vloer of verharding bij < 25 m ³ /jaar	
Afleverinstallatie en pompeiland vloeistofdicht	
Afwateringssysteem vloeistofdicht	
Lozen afvalwater	
Slibvangput en olieafscheider volgens NEN-EN 858-1 en 2	
Ten hoogste 200 mg/l olie	
Doelmatige controlevoorziening	

Afleverinstallatie aardgas (PGS 25)

Een aardgasafleverstation moet voldoen aan een aantal eisen uit PGS 25: *Aardgas, afleverinstallaties voor motorvoertuigen* (versie 1.2 van november 2012).

PGS 25 geeft voorschriften voor aardgas-afleverstations die gecompriemd aardgas afleveren aan motorvoertuigen die gecompriemd aardgas als brandstof gebruiken.

De aan een afleverinstallatie te stellen eisen zijn afhankelijk van:

- de nominale capaciteit van de compressor,
- of bij meerdere compressoren de uitlaatzijde daarvan zijn gekoppeld,
- of er een bufferopslag aanwezig is, en
- of het afleveren binnen of buiten plaatsvindt.

In de volgende tabel is aangegeven welke eisen uit PSG 25 in welke situatie van toepassing zijn:

Compressorcapaciteit >	14,3 Nm3 per uur of meer	minder dan 14,3 Nm3 per uur		
		meerdere compressoren met uitlaatzijde gekoppeld		
		ja	nee	
Voorschriften PGS 25	[alle situaties]	[alle situaties]	met buffer	geen buffer
Paragraaf 5.1 tot en met 5.3 (ontwerp, materiaal en installatie)	muv § 5.1.6, 1e en 2e alinea	muv § 5.1.1 en § 5.1.6, 1e en 2e alinea	muv § 5.1.6, 1e en 2e alinea	PGS 25 nvt
Paragraaf 5.5 en 5.7 tot en met 5.11 (veiligheidsmaatregelen)	muv § 5.10.1	muv § 5.10.1	muv § 5.10.1	
Paragraaf 6.1 en 6.2 (compressor)	geheel	geheel	nvt	
Paragraaf 7.1 en 7.3 t/m 7.7 (bufferopslag)	geheel bij bufferopslag	geheel bij bufferopslag	geheel	
Paragraaf 8.1 tot en met 8.7, 8.10 en 8.11 (aflevertoestel)	geheel	geheel	geheel	
Hoofdstuk 9 (appendages en beveiligingen)	geheel	geheel	muv § 9.1	
Hoofdstuk 10 (meten en registreren)	geheel	geheel	geheel	
Hoofdstuk 11 (keuringen en controles)	muv § 11.4	muv § 11.4	muv § 11.4	
Hoofdstuk 12 (installatieboek)	geheel	muv § 12.2	muv § 12.2	
Paragraaf 13.1, 13.2 en 13.4 (inpandig afleveren)	geheel bij inpandig afleveren	nvt	nvt	

PGS 25 is te downloaden op www.publicatiereeksgevaarlijkstoffen.nl.

Voor afleverinstallaties die in gebruik zijn genomen vóór 1 december 2013 kan het voorkomen, dat sommige technische voorzieningen niet in overeenstemming zijn met PGS 25. Voor deze installaties geldt, mits ze voldoen aan de eisen die werden gesteld vóór 1 december 2013, dat de nieuwe eisen pas van toepassing worden op het moment dat de installatie wordt gerenoveerd of vernieuwd. Een voorbeeld van een technische voorziening waar dit voor zou kunnen gelden is de dimensionering van de afblaasveiligheid en de gronddekking van ondergrondse leidingen.

Inpandig afleveren van gecompriemd aardgas

Voor inpandig afleveren van gecompriemd aardgas gelden aanvullende veiligheidsvoorschriften die zijn opgenomen in paragraaf 13.1, 13.2 en 13.4 van PGS 25. Deze bepaling is per 1 december 2013 voor het eerst in de Activiteitenregeling opgenomen. Bedrijven met inpandige afleverinstallaties van vóór 1 december 2013 hebben daarom tien jaar de tijd om aan deze voorschriften te voldoen, onder voorwaarde dat de installatie wel voldoet aan de eisen die daaraan vóór 1 december 2013 werden gesteld. In voorkomende gevallen zal het bevoegd gezag dit in de vorm van de zorgplichtbepaling hebben uitgewerkt.

Minimumafstanden aardgas-afleverstations

De afstanden zijn afhankelijk van de doorzet (aantal voertuigen per etmaal), de grootte van de buffertank en de aflevering aan bussen en personervoertuigen.

Voor het afleveren van gecompriemd aardgas gelden minimumafstanden tot beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten. De afstand tussen afleverzuil en betreffend object bedraagt:

- 10 meter als maximaal 300 personenauto's per etmaal worden gevuld;
- 15 meter als meer dan 300 personenauto's per etmaal worden gevuld;
- 20 meter als meer dan 100 autobussen per etmaal worden gevuld.

Daarnaast geldt een minimumafstand tussen bufferopslag en beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten. De afstand tussen bufferopslag en betreffend object bedraagt:

- 10 meter voor een bufferopslag met een waterinhoud van minder dan 3000 liter;
- 15 meter voor een bufferopslag met een waterinhoud vanaf 3000 liter tot 5000 liter;
- 20 meter voor een bufferopslag met een waterinhoud van meer dan 5000 liter.

(Beperkt) kwetsbaar object

Voor de definitie van kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten is verwezen naar het Besluit externe veiligheid inrichtingen. Kort samengevat gaat het om gebouwen waar mensen verblijven, zoals woningen, kantoorgebouwen, scholen, campings, sporthallen, winkels, hotels, restaurants en ziekenhuizen.

Dampretour afleveren lichte olie

Dampretour is het opvangen van dampen die vrijkomen van het vullen van een opslagtank (dampretour stage-I) en tijdens het tanken (dampretour fase II). Dit is alleen relevant bij een tankinstallatie voor het afleveren van lichte olie (zoals benzine).

Dampretour stage-I

Een tankinstallatie moet zijn voorzien van een voorziening die de dampen, die vrijkomen tijdens het vullen van een opslagtank voor lichte olie, terugvoert naar het reservoir van de tankwagen. Dit geldt niet als de doorzet minder is dan 100 m³ lichte olie per jaar.

Dampretour fase-II

Dampretour fase-II (voorheen dampretour stage-II) is verplicht voor bedrijven die lichte olie afleveren met een doorzet vanaf 500 m³ lichte olie per jaar. Als het afleveren plaatsvindt onder permanente woon- of werkruimten dan is dampretour fase-II al verplicht vanaf een doorzet van 100 m³ lichte olie per jaar. Het bedrijf moet de doorzet aantonen met een accountantsverklaring die uiterlijk op 31 maart van het daarop volgende kalenderjaar aanwezig moet zijn.

Voor bedrijven die in werking waren voor 1 januari 2012 en een maximale afleversnelheid van 10 liter per minuut hebben of uitsluitend voor eigen gebruik afleveren is dampretour fase-II pas verplicht bij renovatie of uitbreiding. Dit geldt niet voor bestaande bedrijven met inpandige afleverinstallaties. Voor deze installaties is dampretour fase-II verplicht, los van eventuele renovatie of uitbreiding.

Het bevoegd gezag kan met maatwerkvoorschriften eisen opleggen voor het voorkomen van geurhinder of het beperken van de emissie van benzeen.

Dampretour fase II is niet van toepassing op tankstations die uitsluitend worden gebruikt voor aflevering van lichte olie bij de vervaardiging van nieuwe motorvoertuigen (in de tank van die motorvoertuigen is nog geen benzinedamp aanwezig).

Jaarlijkse controle dampretour

Een systeem voor dampretour fase II moet worden gekeurd en periodiek gecontroleerd op een goede werking door een onafhankelijke inspectie-instelling. Voor systemen geplaatst na 1 januari 2012 geldt een jaarlijkse controle. Voor reeds eerder geplaatste systemen en wanneer een automatisch bewakingsstelsel is geïnstalleerd, geldt een controlefrequentie van eenmaal per drie jaar.

Aanduiding

Met een uithangbord, sticker of andere melding moet duidelijk zijn dat een systeem voor dampretour fase-II aanwezig is.

Vlamkerende voorzieningen

De onderdelen van dampretour fase-II mogen geen aanleiding geven tot brand of explosie. Aandachtspunten zijn het ontstaan van vonken of het optreden van onacceptabele temperatuursverhoging door bijvoorbeeld wrijving. Afhankelijk van het ontwerp van het dampretoursysteem moeten meer of minder vlamkerende voorzieningen aanwezig zijn.

Verbod op inpandig afleveren van lichte olie

Inpandige aflevering van lichte olie aan voertuigen is verboden, tenzij dit al plaatsvond vóór 1 januari 2012.

Deze bestaande inpandige afleverinstallaties moeten wel voldoen aan de eisen van dampretour fase-II (zie hiervoor bij 'Dampretour fase-II systeem'). Naast de eisen die gelden voor afleverinstallaties, moet een inpandige afleverinstallatie ook zijn voorzien van een thermische brandmelder met een akoestisch signaal.

Installatieboek

Een tankstation moet een installatieboek bijhouden, waarin de resultaten van keuringen, inspecties en controles van het dampretoursysteem fase-II worden bewaard. De resultaten hoeven niet binnen de inrichting aanwezig te zijn, maar moeten wel beschikbaar zijn voor het bevoegd gezag.

Aanduiding metaalhoudende additieven

Het gebruik van specifieke metaalhoudende additieven, zoals methylcyclopentadien-mangaan-tricarbonyl (MMT), kan gevolgen hebben voor de volksgezondheid en schade aan motoren en emissiebeperkingsystemen van voertuigen veroorzaken. Daarom is het nodig dat wanneer brandstof met metaalhoudende additieven wordt verkocht, dit op een label bij de pomp staat aangegeven.

Aanduiding biobrandstoffen

Op of direct bij de afleverzuil voor het afleveren van brandstof bijna waaraan meer dan 5% ethanol (biobrandstof) is toegevoegd, moet zijn vermeld: *Deze brandstof bevat meer dan 5% biobrandstoffen en is niet geschikt voor motorvoertuigen die voor het gebruik daarvan niet zijn uitgerust.*

Eén afleverpunt lichte olie met ten hoogste 5% ethanol

Als meer dan 500 m³ lichte olie per jaar wordt afgeleverd, moet in ieder geval 1 afleverpunt aanwezig zijn voor aflevering van lichte olie waaraan niet meer dan 5% ethanol is toegevoegd.

Vaste afleverinstallaties vloeibare brandstoffen vanaf 25 m³ brandstof per jaar

Wanneer jaarlijks 25 m³ of meer vloeibare brandstoffen worden afgeleverd, voldoet de afleverinstallatie aan onderstaande eisen.

BRL K 903

Vaste afleverinstallaties voor vloeibare brandstoffen moeten voldoen aan de eisen op grond van het Besluit bodemkwaliteit. In dit besluit is BRL K903 aangewezen als normdocument. Installatie moet plaatsvinden door een bedrijf dat een erkenning heeft op grond van het Besluit bodemkwaliteit. In BRL K903 zijn onder andere voorschriften opgenomen voor antihevelvoorzieningen en inwendige middellijnen van de vul-, ontluuchtings- en dampretourleidingen.

PGS 28

Vaste afleverinstallaties van vloeibare brandstoffen moeten voldoen aan een aantal voorschriften uit PGS 28: *Vloeibare brandstoffen - ondergrondse tankinstallaties en afleverinstallaties*.

Het gaat om de volgende voorschriften:

- 2.3.8 (afstand aflevertuustel tot riolering)
- 2.3.11 tot en met 2.3.13 (drukstootopvang, temperatuurgevoelig element en pompeiland)
- 3.4.2 tot en met 3.4.11 (instructies veilig afleveren)
- 5.5.1 en 5.5.3 (elektrische installatie aflevertuustel), en
- paragrafen 5.6 en 5.7 (brandveiligheid, aanrijdbeveiliging en noodstopvoorziening).

PGS 28 is te vinden op <http://www.publicatiereeksgevaarlijkstoffennl.nl>.

Controle temperatuurgevoelig element

Eenmaal in de twee jaar moet een controle van het temperatuurgevoelige element in de omkasting van een afleverzuil voor vloeibare brandstoffen plaatsvinden.

Vaste afleverinstallaties vloeibare brandstoffen minder dan 25 m³ brandstof per jaar

Als er jaarlijks minder dan 25 m³ vloeibare brandstoffen wordt afgeleverd is sprake van kleinschalig afleveren. Voorschriften voor kleinschalig afleveren staan in PGS 30 "*Vloeibare brandstoffen - bovengrondse tankinstallaties en afleverinstallaties*".

De volgende voorschriften uit PGS 30 zijn van toepassing:

- 3.4.1 (eisen aan het vulpistool)
- 3.4.4 (instructie toepassen handpomp)
- 3.4.5 (vulpistool buiten werking indien afleverinstallatie buiten gebruik)
- 3.4.8 (schakelaar voor elektrische pomp)

PGS 30 is te vinden op <http://www.publicatiereeksgevaarlijkstoffennl.nl>.

Mobiele afleverinstallatie

Een mobiele afleverinstallatie voor het afleveren van lichte olie moet voldoen aan Bijlage D van PGS 28. Het gaat hier vooral om mobiele afleverinstallaties voor mengsmering. Bijlage D bevat constructie-eisen voor de mobiele tank, en de gebruiksvoorschriften zoals het vullen van de tank en het afleveren.

Afleveren boven vloeistofdichte of vloeistofkerende voorziening

Het afleveren van brandstoffen moet plaatsvinden boven een vloeistofdichte vloer of verharding. De vloeistofdichte vloer of verharding moet zijn aangelegd door een erkend bedrijf en periodiek worden gekeurd. Als minder dan 25 m³ per jaar wordt afgeleverd, volstaat een vloeistofkerende vloer of verharding. Voor zover de omgeving dat toelaat, moet de vloer of verharding zich uitstrekken vanaf de afleverzuil over een afstand van ten minste de lengte van de afleverslang plus één meter, met een minimum van vijf meter. Aan de zijde waar niet getankt wordt, is tot ten minste één meter van de afleverzuil deze vloer of verharding aanwezig. Voor een mobiele afleverinstallatie reikt de vloer of verharding tot ten minste één meter rondom de afleverinstallatie.

Afleverinstallatie en pompeiland vloeistofdicht

Een afleverinstallatie moet op een vloeistofdichte vloer staan, en vloeistofdicht hierop aansluiten. Hetzelfde geldt voor pompeilanden. Als er bij een afleverinstallatie of een pompeiland vloeibare brandstoffen worden gemorssd, dan moeten deze worden afgevoerd naar de vloeistofdichte vloer van de afleverplaats en/of naar een afwateringssysteem. Er zijn meerdere uitvoeringen van de afleverinstallatie op het pompeiland mogelijk. Allereerst kan de pomp boven het pompeiland zijn geplaatst. Daarnaast is het ook mogelijk dat de pomp in een verdieping in het pompeiland is geplaatst. Tot slot is het mogelijk dat een afvoer het gemorste product vanuit de verdieping in het pompeiland afvoert. Deze verdieping is onderdeel van de vloeistofdichte vloer of verharding. Het afvoeren van gelekt product uit de verdieping in het pompeiland kan rechtstreeks naar het

afwateringssysteem, of via de vloeistofdichte vloer naast het pompeiland die ook is aangesloten op het afwateringssysteem.

Als minder dan 25 m³ per jaar wordt afgeleverd, volstaat een vloeistofkerende vloer of verharding.

Afwateringssysteem vloeistofdicht

Een vloeistofdichte vloer of verharding moet zijn voorzien van een afwateringssysteem waar een slibvangput en olieafscheider onderdeel van uitmaakt. Het gehele afwateringssysteem, inclusief kolken en afvoerputten, moet vloeistofdicht zijn en zijn aangelegd overeenkomstig de normdocumenten van het Besluit bodemkwaliteit.

Als minder dan 25 m³ per jaar wordt afgeleverd, volstaat een vloeistofkerende vloer of verharding.

Voor bedrijven waar het afwateringssysteem is aangelegd voor 1 december 2013, geldt de eis dat het vloeistofdicht moet zijn pas nadat een algehele renovatie is uitgevoerd waarbij de vloer wordt opgebroken.

Geomembraanbaksysteem

In bepaalde gevallen kan van de eisen ten aanzien van vloeistofdichte uitvoering van vloer, pompeiland en afwateringssysteem worden afgeweken, en kan worden volstaan met een geomembraanbaksysteem (ondergronds aangelegd kunststof foliesysteem). Dit is het geval als:

- het bedrijf is gelegen binnen de bebouwde kom waarbij de afleverzuilen in een rij parallel aan de naastgelegen weg staan opgesteld en het afleveren uitsluitend aan de wegzijde op of aan de openbare weg plaatsvindt, of
- op basis van een onderzoek naar de grondmechanica dat voor het aanbrengen van het geomembraanbaksysteem is uitgevoerd, is gebleken dat het aanbrengen van een vloeistofdichte vloer of verharding onevenredig hoge kosten met zich brengt.

Een geomembraanbaksysteem moet worden aangelegd door het erkend bedrijf op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Dit geldt niet voor een systeem dat is aangelegd voor 1 januari 2007. In geval een geomembraanbaksysteem niet is aangelegd door een erkend bedrijf en daarom niet kan worden gekeurd, moet het grondwater regelmatig wordt onderzocht op aanwezige bodemverontreiniging door vloeibare brandstoffen (grondwatermonitoring). Hiertoe moeten twee grondwaterpeilbuizen worden geïnstalleerd. Als de gemiddeld laagste grondwaterstand lager is dan vijf meter beneden het maaiveld dan is grondwatermonitoring niet verplicht.

De grondwaterpeilbuizen moeten ten minste jaarlijks bemonsterd door een bedrijf dat beschikt over een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Bij de opslag van vloeibare brandstof of afgewerkte olie moet naast de analyse op de aanwezigheid van minerale oliecomponenten en vluchtige aromaten in geval van opslag van lichte olie ook worden geanalyseerd op methyl tertiair-butylether (MTBE) en ethyl-tertiair-butylether (ETBE). De inrichtinghouder moet de gegevens van de bemonstering en analyse van de grondwaterpeilbuizen op de stoffen MTBE en ETBE in bepaalde gevallen doorzenden aan het bevoegd gezag van de Wet bodembescherming. Dit is het geval als de verontreiniging met deze stoffen hoger is dan 15 microgram per liter buiten een grondwaterbeschermingsgebied en hoger dan 1 microgram per liter in een grondwaterbeschermingsgebied.

Slibvangput en olieafscheider

Afvalwater afkomstig van een vloeistofdichte vloer moet via een slibvangput en olie-afscheider worden geleid voordat lozing plaatsvindt. De slibvangput en olie-afscheider moeten voldoen aan en worden gebruikt conform NEN-EN 858-1 en 2. Dit betekent goed onderhoud en het waarborgen van een goede werking.

Voor bestaande slibvangputten en olie-afscidders geldt dat:

- een voor 1 januari 2008 geplaatste voorziening voldoet aan en wordt gebruikt conform NEN 7089;
- een voor 1 maart 1997 geplaatste voorziening op de hoeveelheid afvalwater moet zijn afgestemd.

Voorwaarde is wel, dat de olie-afscheider en slibvangput adequaat functioneren en dus goed onderhouden worden.

Meer informatie over het onderhoud vindt u in de toelichting "Lozingen algemeen" onder 'technische voorzieningen'.

Gehalte olie in te lozen afvalwater

Het gehalte aan olie in het te lozen afvalwater na de afscheider mag maximaal 200 mg/l bedragen.

Controlevoorziening

Het afvalwater moet kunnen worden bemonsterd. In alle gevallen moet een doelmatige controlevoorziening aanwezig zijn.

Opslaan en overslaan van goederen - algemeen

Document	Toelichting "Opslaan en overslaan van goederen - algemeen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.4.3, artikel 3.31, 3.32, sub b, c en d, en 3.33
	Activiteitenregeling	§ 3.4.3, artikel 3.39, 3.40, 3.41, lid 1
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor het opslaan en overslaan van goederen. Het gaat hier meestal om bulk- en stukgoederen, maar de voorschriften kunnen ook van toepassing zijn op het opslaan en overslaan van afvalstoffen. Welke voorschriften van toepassing zijn, is afhankelijk van de aard van de opgeslagen goederen.

Type B of C

Voor een type B bedrijf zijn alle voorschriften uit deze paragraaf van toepassing voor zover dat niet al is geregeld bij een specifieke activiteit in een andere paragraaf. Voor de volgende type C bedrijven gelden de voorschriften uit deze paragraaf voor zover het niet gaat om vaste kunstmest, explosieven, gedemonteerde airbags en gordelspanners, overige gevaarlijke stoffen en CMR-stoffen anders dan asbest, of vloeibare bodembedreigende stoffen:

- autodemontagebedrijven
- bedrijven voor demontage van tweewielige motorvoertuigen (motorfietsen, scooters, bromfietsen of snorfietsen)
- gemeentewerven en milieustraten
- rioolwaterzuiveringsinstallaties voor stedelijk afvalwater

Voor andere type C bedrijven zijn alleen de voorschriften voor inerte goederen en voor het lozen van afvalwater afkomstig van op- en overslaan van goederen in niet kwetsbare oppervlaktewateren van toepassing. De niet kwetsbare oppervlaktewateren zijn opgenomen in een lijst met aangewezen oppervlaktewaterlichamen in bijlage II van de Activiteitenregeling.

De rest van deze toelichting gaat alleen in op de voorschriften voor inerte en niet stofgevoelige goederen. Voor bodembedreigende goederen en stofgevoelige goederen vindt u de informatie in afzonderlijke toelichtingen.

Inerte niet stofgevoelige goederen

Inerte niet stofgevoelige goederen zijn goederen die geen significante milieubelasting geven. Dat betekent dat inerte goederen in principe de bodem en het oppervlaktewater niet verontreinigen en geen externe veiligheidseffecten zullen veroorzaken. De belangrijkste milieubelasting die sommige inerte niet stofgevoelige goederen wel kunnen veroorzaken is verontreiniging van de omgeving en het oppervlaktewater. In de Activiteitenregeling zijn goederen aangewezen die in ieder geval als inert worden gekarakteriseerd. Dit zijn bijvoorbeeld straatmeubilair, papier, textiel, vlakglas en ijzer. Bodembedreigende stoffen, gevaarlijke stoffen en CMR-stoffen kunnen nooit inerte goederen zijn.

Arbeidsomstandighedenwet / Bouwbesluit

Voorschriften voor de overvulsignalering, de aarding, beveiliging tegen blikseminslag en het voorkomen van stofexplosies zijn verplicht op grond van arbeidsomstandighedenwetgeving en daarom niet in het Activiteitenbesluit opgenomen. Goederen kunnen brandgevaarlijk zijn, maar hiervoor zijn geen voorschriften opgenomen omdat dit is geregeld in het Bouwbesluit 2012.

Voorschriften	
Verontreiniging omgeving	
Voorkomen verontreiniging omgeving	
Lozen afvalwater inerte goederen	
Lozen oppervlaktewater, bodem, hemelwaterriool toegestaan	
Lozen in vuilwaterriool alleen als andere route niet mogelijk	
Gehalte onopgeloste stoffen niet meer dan 300 mg/l	
Doelmatige bemonstering afvalwater	
Gebruik afvalwater voor bevochtigen	

Voorkomen verontreiniging omgeving

Op- of overslag in de buitenlucht moet zo plaatsvinden dat er geen materiaal weg kan waaien. Daarmee wordt verontreiniging van de omgeving en oppervlaktewater voorkomen.

Lozen afvalwater inerte goederen

Afvalwater dat in contact is geweest met inerte goederen wordt bij voorkeur geloosd op de bodem, in en hemelwaterriool of op oppervlaktewater. Alleen als dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat er geen oppervlaktewater of hemelwaterriool is en de bodem ongeschikt is, is lozing op het vuilwaterriool toegestaan. In alle gevallen geldt een lozingseis van maximaal 300 mg/l onopgeloste stoffen en moet het afvalwater bemonsterd kunnen worden.

Voorkomen verontreiniging oppervlaktewater

Bij op- en overslag van goederen langs oppervlaktewater moet zo veel mogelijk worden voorkomen dat de goederen afvloeien in oppervlaktewater (bijvoorbeeld zand of grind op de oever). Verontreiniging van oppervlaktewater wordt in ieder geval voorkomen als onderstaande maatregelen zijn getroffen.

Buitenopslag van goederen:

- tot 2 meter uit de kaderrand of oever vindt geen opslag plaats;
 - er is een deugdelijke keerwand aanwezig en tussen keerwand en kader of oever ligt geen product.
- Bulkopslag heeft, zonder beschermende maatregelen, de neiging een steeds groter terrein te gaan beslaan omdat de hoop uitzakt. Als die opslag dicht bij een oppervlaktewater ligt zal de opslag zich op een gegeven moment uitstrekken tot in het oppervlaktewater. Dit kan worden voorkomen door de opslag op minstens twee meter vanaf de oever of de kade te houden of door middel van het plaatsen van een keerwal waarmee voorkomen wordt dat de hoop uitzakt.

Laden en lossen van schepen met inerte goederen:

- schoonmaken van grijpers zodanig uitvoeren dat overslagresten en spoelwater niet in oppervlaktewater terecht komen;
- afstand tussen wal en schip is zo klein mogelijk, in ieder geval niet groter dan 5 meter;
- schip wordt met wal verbonden door een ponton of morsklep.

Het voorkomen van verontreiniging is een essentieel onderdeel van een goede bedrijfsvoering. Een goed voorbeeld daarvan is dat eventuele morsverliezen in de nabijheid van een oppervlaktewater of de riolering zo snel mogelijk worden opgeruimd. Hierdoor wordt vervuiling vanuit deze bron voorkomen. Een andere maatregel is de morsverliezen op kades, steigers, pontons en scheepsdelen direct, of in ieder geval binnen 24 uur, na het beëindigen van de overslagactiviteit op te ruimen.

Opslaan en overslaan van stuifgevoelige goederen

Document	Toelichting "Opslaan en overslaan van stuifgevoelige goederen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.4.3, artikel 3.32, 3.37 t/m 3.40
	Activiteitenregeling	§ 3.4.3, artikel 3.40, 3.41, lid 1 en 3.47 t/m 3.55
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor het opslaan van stuifgevoelige goederen. De algemene informatie over het opslaan en overslaan van goederen en de reikwijdte van § 3.4.3 vindt u in de toelichting "Opslaan en overslaan van goederen - algemeen".

Stuifgevoelige goederen

De eisen aan het opslaan en overslaan van goederen zijn onder meer afhankelijk van de mate waarin de goederen kunnen verstuiven. Daartoe zijn goederen waarvoor dat relevant is ingedeeld in de stuifklassen S1 tot en met S5. Goederen met stuifklasse S5 zijn nauwelijks of niet stuifgevoelig. De betekenis van de overige klassen S1 tot en met S4 is als volgt:

	Niet bevochtigbaar	Wel bevochtigbaar
Sterk stuifgevoelig	S1	S2
Licht stuifgevoelig	S3	S4

In bijlage 4.6 van de NeR is een lijst opgenomen met de indeling in stuifklassen van verschillende stuifgevoelige goederen. Voorbeelden van stoffen en hun stuifklasse: strooizout (S5), kalksteen (S5), cement (S1), grond (S4 of S5), roestig schroot (S4), kunstmest (S1 of S3).

Voorschriften	
Verontreiniging omgeving	
Voorkomen verontreiniging omgeving	
Emissie	
Verbod overslag bij bepaalde windsnelheid	
Opslaan en mengen in gesloten ruimte	
Emissieconcentratie-eis stof (opslaan, overslaan, mengen)	
- 5 mg/Nm ³ , als de massastroom gelijk is aan of groter is dan 200 g/u	
- 50 mg/Nm ³ , als de massastroom kleiner is dan 200 g/u	
Emissieconcentratie-eis stof bij pneumatisch transport: 10 mg/Nm ³	
Doelmatige verspreiding emissies	

Asbest	
Eisen Asbestverwijderingsbesluit	

Voorkomen verontreiniging omgeving

Op- of overslag in de buitenlucht moet zo plaatsvinden dat geen waarneembare stofverspreiding optreedt. Daarmee wordt ook verontreiniging van de omgeving en oppervlaktewater en afspoelen van stof in het riool voorkomen. Goederen in de buitenlucht moeten zodanig worden op- of overgeslagen dat op een afstand van 2 meter van de bron de uitstoot van stof met het blote oog niet waarneembaar is. De belangrijkste indicator voor het optreden van emissies is een zichtbare stofpluim.

Als onderstaande maatregelen zijn getroffen, wordt in ieder geval voldaan aan deze eisen.

Opslaan, overslaan en mengen

- de opslag van goederen S2 wordt door besproeiing vochtig gehouden;
- bij het mengen van S2 en S4 worden de goederen bij het opbouwen en afgraven van de menghoop bevochtigd.
- het laden en lossen in de open lucht van stuifgevoelige goederen vindt plaats met een storthoogte van minder dan 1 meter;
- het overslaan van S2 en S4 vindt plaats door afdoende bevochtiging, bij voorkeur vooraf;
- stofemissie bij laden en lossen van S2 en S4 wordt tegengegaan met nevelgordijn.

Daarnaast zijn ook er ook andere mogelijkheden om stofverspreiding te voorkomen:

- afdekking (bij kleine of kortstondig opslag);
- aanleg van windreductieschermen;
- oriënteren van de lengtes van de opslag in de voornaamste windrichting;
- nat- en/of schoonhouden van onbezette opslagterreinen;
- het talud van de menghoop is niet groter dan het natuurlijke talud;
- bij mengen bestaat de laatst opgebrachte laag uit de minst stuifgevoelige component van het mengsel;

Continu mechanisch transport (bijvoorbeeld band-, schroef- of kettingtransporteurs)

- goederen S2 en S4 die in een open systeem worden getransporteerd worden zodanig bevochtigd, dat verstuiving wordt voorkomen;
- goederen S2, S3 en S4 in open transportsystemen in de buitenlucht worden afgeschermd tegen windinvloeden met langsschermen, dwarsschermen of halfronde overkappingen;
- goederen S1 en S3 in gesloten systeem, waarbij de inlaat- en afwerpzijde van de transporteur zijn omkast, deze omkastings continu wordt afgezogen en het afgezogen stof zoveel mogelijk wordt teruggevoerd in de productstroom;
- goederen S1 en S3 in gesloten systeem waarbij de inlaat- en afwerpzijde van de transporteur zijn voorzien van een afscherming in de vorm van windreductieschermen of sproeiers.

Overslaan van goederen door storttrechters

- de trechters zijn voorzien van een afzuiginrichting bij S1 of S2;
- de goederen worden bevochtigd met een doelmatige watersproei-installatie bij S2 en S4;
- de trechters zijn voorzien van doelmatige windreductieschermen bij S3 en S4.

Daarnaast zijn ook er ook andere mogelijkheden om stofverspreiding te voorkomen:

- Voor het verladen van sterk stuifgevoelige goederen behorend tot de stuifklasse S1 en S2 dienen storttrechters zodanig te zijn geconstrueerd dat na het openen van de grijper boven de trechter geen - meer dan 1 meter buiten de trechterrands zichtbare - stofverspreiding kan optreden;
- Het uitlooppunt van storttrechters mag geen stofverspreiding veroorzaken;
- De capaciteit van de afzonderlijke delen van de verlaadinstallatie moet goed op elkaar afgestemd zijn. Hierbij moet rekening gehouden worden met de maximale vullingsgraad van de trechter. De maximale vullingsgraad bedraagt voor 75% (S1 en S2) of 85% (S3 en S4).

Laden en lossen van goederen stuifklasse S1, S2 en S3 met grijpers

- deugdelijke en van de bovenkant afgesloten grijpers.

Daarnaast zijn ook er ook andere mogelijkheden om stofverspreiding te voorkomen:

- gebruik van deugdelijke en van de bovenkant afgesloten grijpers bij laden en lossen van goederen S4;
- tijdens het openen van de grijper voorkomen stofverspreiding in de omgeving van het stortpunt;
- de grijper tijdens het lossen pas openen nadat deze onder de rand van de storttrechter, dan wel onder de rand van de windschermen, is gezakt.

Beladen en lossen van lichters met goederen stuifklasse S1, S2, S3 en S4

- lichterbelader is uitgerust met stortkoker die tot bijna tot op de bodem van het ruim of tot het reeds gestorte materiaal.

Daarnaast zijn ook er ook andere mogelijkheden om stofverspreiding te voorkomen:

- in de stortkoker zijn remschotten of een dergelijke andere voorziening aangebracht om de snelheid van het te storten materiaal te reduceren;
- bij sterk stuifgevoelige goederen wordt de stortkoker afgezogen;
- bij het gebruik van een stortkoker met de zogenoemde visbekconstructie wordt de stortkoker afgezogen waarbij de afgezogen hoeveelheid lucht groter moet zijn dan de hoeveelheid lucht die wordt verplaatst door het stortgoed;
- bij het lossen worden grijpers pas geopend nadat deze voldoende onder de rand van het ruim zijn gezakt.

Laden en lossen van stuifgevoelige goederen met pneumatische elevatoren:

- de weegbunkers en overstortpunten gesloten uit te voeren;
- het neergeslagen stof in de overstortpunten regelmatig te verwijderen;
- de stortschoen af te zuigen.

Stofemissies aan- en afrijdend verkeer

Voor verkeer op en vanaf het opslagterrein zijn geen eisen opgenomen. Om stofverspreiding vanaf het opslagterrein tegen te gaan kan het bevoegd gezag via maatwerkvoorschrift eisen stellen, zoals:

- het aantal verkeersactiviteiten op het terrein zo gering mogelijk te houden;
- transport op het terrein zo mogelijk continu mechanisch of pneumatisch te laten plaatsvinden;
- autoverkeer te beperken tot verharde wegen die regelmatig schoongemaakt worden;
- het afschermen van wegen van het onverharde terrein;
- de snelheid van voertuigen op het terrein te beperken;
- de wegen van het terrein te sproeien.

Stofverspreiding door voertuigen buiten het opslagterrein kan worden voorkomen door voertuigen schoon te spuiten en de banden te reinigen voordat deze het opslagterrein verlaten en door de laadruimte zodanig te benutten, in te delen of af te dekken, dat stofverspreiding door morsgoed op wegen onmogelijk wordt.

Verbod overslag bij bepaalde windsnelheid

Bij bepaalde windsnelheden mag geen overslag meer plaatsvinden:

- S1 en S2 bij een windsnelheid groter dan 8 meter per seconde;
- S3 bij een windsnelheid groter dan 14 meter per seconde;

Voor S4 en S5 is geen maximale windsnelheid opgenomen in het Activiteitenbesluit. In de NeR is opgenomen dat voor klasse S4 en S5 geen overslag plaatsvindt bij windsnelheden groter dan 20 m/s. Omdat het bij deze windsnelheden vanzelfsprekend is dat de overslag gestaakt wordt vanwege arbeidsveiligheid, is dit niet in de voorschriften van het Activiteitenbesluit opgenomen.

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid om met een maatwerkvoorschrift overslag bij hogere windsnelheden onder voorwaarden toe te staan. Het bedrijf moet dan aantonen dat door het treffen van maatregelen verspreiding en morsing van losse goederen als gevolg van het weer wordt voorkomen.

Opslaan en mengen in gesloten ruimtes

De opslag en mengen van goederen die behoren tot stuifklassen S1 of S3, en die dus niet bevochtigbaar zijn, moet plaatsvinden in gesloten ruimtes. Onder gesloten ruimtes wordt verstaan opslag in een gebouw of in een silo of gesloten container. Stoffen die behoren tot stuifklasse S1 moeten worden opgeslagen in gesloten containers of volledig afgesloten ruimtes. Dergelijke ruimtes hebben (uitzonderingen daargelaten) geen ventilatie. Stoffen behorend tot stuifklasse S3 kunnen worden opgeslagen in een loods met ventilatiesleuven.

Bij opslag van stuifgevoelige goederen in een volledig gesloten container of ruimte wordt automatisch voldaan aan de emissieconcentratie-eisen voor stof. Voor de sterk stuifgevoelige goederen (S1 en S2, inclusief houtmot) komt ook opslag in een gesloten container voor met een afzuigpunt, bijvoorbeeld voor pneumatisch transport of om de ruimte op onderdruk te houden. In dat geval is op dat afzuigpunt een filtrerende afscheider nodig en dient het afzuigpunt bovendaks uit te komen.

Als goederen van stuifklasse S3 of S4 worden opgeslagen in een silo met ventilatieopeningen of sleuven blijft de emissie doorgaans onder de genoemde massastroom en is een filtrerende afscheider niet nodig. Alleen bij uitzondering (bijvoorbeeld als een geforceerde ventilatie of zichtbare stofemissie plaatsvindt) zijn aanvullende voorzieningen nodig om aan de emissieconcentratie-eis te voldoen.

Emissieconcentratie-eis stof (opslaan, overslaan, mengen)

Voor emissies, afkomstig van het opslaan, overslaan en mengen van stuifgevoelige goederen, die naar de buitenlucht worden afgevoerd, gelden emissieconcentratie-eisen voor stof.:

- 5 mg/Nm³, als de massastroom gelijk is aan of groter is dan 200 g/u
- 50 mg/Nm³, als de massastroom kleiner is dan 200 g/u.

De emissieconcentratie-eisen zijn ook van toepassing op discontinue stofemissies, maar niet van toepassing als jaarlijks niet meer dan 100 kilogram stof wordt geëmitteerd.

Filtrerende afscheider

Aan de emissieconcentratie-eisen wordt in ieder geval voldaan als emissies worden afgevoerd via een filtrerende afscheider die goed is gedimensioneerd, in een goede staat van onderhoud verkeert, periodiek wordt gecontroleerd en zo vaak als nodig wordt schoongemaakt en vervangen.

Dit geldt in ieder geval voor de emissies van:

- opslaan goederen S1 en S2;
- mengen goederen S1, S2, S3, S4 in gesloten ruimte met onderdruk
- vullen van een gesloten opslagruimte met goederen S1 en S2 met overstortpunt waarmee de ruimte wordt afgezogen.

Het bedrijf hoeft dan niet meer aan te tonen dat aan de grenswaarden wordt voldaan.

Voorbeelden van filtrerende afscheiders voor vaste deeltjes zijn:

- doekfilter (ook wel slangenfilter of zakkenfilter);
- compactfilter (ook wel cassettefilter of enveloppenfilter);
- verbeterde compactfilter (ook wel sintamatic, sinterlamellenfilter of spiro tubes);
- keramisch filter;
- twee-traps stoffilter (ook wel metaalgaas filter);
- absoluutfilter (oppervlakte filter, patronenfilter, microfilter, HEPA filter).

Bakkerijbranche

Vanuit het Arbo-convenant grondstofallergie worden in de bakkerijbranche brongerichte maatregelen genomen om de stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen. Bakkerijen die aan dit convenant meewerken stellen een stofbeheersingsplan op. Het is aannemelijk dat de bakkerijen op deze manier tevens onder de grensmassastroom blijven en voldoen aan de emissiegrenswaarden.

Meer informatie over deze aanpak is te vinden op www.blijmetstofvrij.nl.

Emissieconcentratie-eis stof (pneumatisch transport)

Voor emissies uit een container, bulktransportwagen of andere transportmiddel voor pneumatisch transport van stuifgevoelige goederen stuifklasse S1 of S2 geldt een emissieconcentratie-eis voor stof van 10 mg/Nm³. Aan deze eis wordt voldaan als bij het laden en lossen van stuifgevoelige goederen met pneumatische elevatoren de volgende maatregelen zijn getroffen:

- de weegbunkers en overstortpunten zijn gesloten uitgevoerd;
- het neergeslagen stof in de overstortpunten wordt regelmatig verwijderd;
- de stortschoen wordt afgezogen.

Doelmatige verspreiding emissies

Voor het doelmatig verspreiden van diffuse emissies worden emissies naar de buitenlucht vanwege het in pandig opslaan en overslaan van stuifgevoelige goederen bovendaks en omhoog gericht afgevoerd als er binnen 50 meter gevoelige gebouwen, zoals woningen, zijn gelegen. Dit geldt niet als de gevoelige gebouwen op een gezondeerd industrieterrein of bedrijventerrein met minder dan 1 gevoelig gebouw per hectare zijn gelegen. Als sprake is van slechte verspreiding kan het bevoegd gezag kan met maatwerkvoorschriften eisen stellen aan de ligging en uitvoering van het afvoerpunt.

Eisen Asbestverwijderingsbesluit

Particulieren kunnen asbesthoudend afval onder de voorwaarden van het Asbestverwijderingsbesluit afgeven aan de milieustraat. De opslag van het ingenomen asbesthoudend afval na inname moet voldoen aan artikel 7 van dat besluit. In artikel 7 is onder andere opgenomen dat niet-luchtdoorlatend verpakkingsmateriaal waarin verwijderd asbest of een verwijderd asbesthoudend product is verpakt, onmiddellijk wordt afgesloten en opgeslagen in een afgesloten opslagplaats.

Opslaan van agrarische bedrijfsstoffen

Document	Toelichting "Opslaan van agrarische bedrijfsstoffen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.4.5, artikel 3.45 t/m 3.49 § 6.13c, artikel 6.24c
	Activiteitenregeling	§ 3.4.5, artikel 3.65 § 6.1, artikel 6.5d
Versie	1 juli 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor het opslaan van agrarische bedrijfsstoffen. Agrarische bedrijfsstoffen zijn:

- niet-verpompbare dierlijke meststoffen (vaste mest);
- kuilvoer;
- bijvoedermiddelen die niet verpompbaar zijn (bijproducten);
- gebruikt substraatmateriaal van plantaardige oorsprong, zoals kokosmatten en papier;
- restmateriaal afkomstig van de teelt van gewassen, waaruit perssappen of percolatiewater kan vrijkomen (zoals bij restmateriaal met bladeren, bloemen, vruchten, bollen of wortelen).

Champost is champignoncompost dat wordt gebruikt als teeltsubstraat bij de champignonteelt en bevat meestal een gehalte dierlijke meststoffen. Champost wordt daarom ook gerekend tot niet-verpompbare dierlijke meststoffen.

Het opslaan van gebruikt substraatmateriaal dat niet van plantaardige oorsprong is, zoals glaswol, steenwol en potgrond, valt niet onder deze activiteit. Hierop is paragraaf 3.4.3 *Opslaan en overslaan van goederen* van het Activiteitenbesluit van toepassing. Hetzelfde geldt voor het opslaan van restmateriaal waar geen percolaat bij kan ontstaan, zoals houtstobben of snoeihout zonder bladeren.

Veevoer

Voor veevoederbalen die in plastic folie zijn verpakt gelden geen eisen. De opslag van veevoer in de vorm van brokken of meel valt onder paragraaf 3.4.3 *Opslaan en overslaan van goederen* van het Activiteitenbesluit. Net zoals het opslaan van graan, zand, grond en meel.

Opslag minder dan 3 m³

Als minder dan 3 m³ agrarische bedrijfsstoffen wordt opgeslagen, zijn deze voorschriften niet van toepassing.

Opslag meer dan 600 m³ vaste mest

Wordt er meer dan 600 m³ vaste mest opgeslagen, dan is een omgevingsvergunning milieu noodzakelijk.

Bijvoedermiddelen

Bijvoedermiddelen worden gebruikt voor het maken van brijvoer. De voorschriften voor opslag van agrarische bedrijfsstoffen gelden alleen voor bijvoedermiddelen die niet verpompbaar zijn. Deze bijvoedermiddelen kunnen zowel droog als nat zijn. Voor de opslag van vloeibare bijvoedermiddelen (verpompbaar) gelden de eisen van paragraaf 3.4.7: *Opslaan van vloeibare bijvoedermiddelen* van het Activiteitenbesluit. De voorschriften voor het bereiden van brijvoer zijn opgenomen in paragraaf 3.5.9: *Bereiden van brijvoer voor eigen landbouwhuisdieren* van het Activiteitenbesluit.

Composteren

Composteren valt niet onder opslag van agrarische bedrijfsstoffen. Voor composteringshopen gelden de eisen van paragraaf 3.5.7: *Composteren* van het Activiteitenbesluit. Als geen sprake is van een composteringshoop (bijvoorbeeld omdat niet wordt voldaan aan de eisen voor het composteren) dan is

sprake van opslag van restmateriaal afkomstig van de teelt van gewassen en moet dit restmateriaal elke twee weken worden afgevoerd.

Als in een composteringshoop het gehalte vaste mest groter dan 50% is, wordt dit niet gezien als een composteringshoop maar wordt de compost, net als bij chompost, vanwege het gehalte vaste dierlijke meststoffen, gezien als het opslaan van agrarische bedrijfsstoffen. Bij opslag van minder dan twee weken is in ieder geval geen sprake van composteren.

Voorschriften		
Geur		
Kuilvoer	<ul style="list-style-type: none"> - 25 meter van geurgevoelige objecten - bij minder dan 50 meter: afdekken, behalve bij wortel- en knolgewassen en fruit 	
Andere agrarische bedrijfsstoffen	<ul style="list-style-type: none"> - 100 meter van geurgevoelige objecten binnen bebouwde kom - 50 meter van geurgevoelige objecten buiten bebouwde kom 	
Lozen vuilwaterriool		
Lozen afvalwater van opslaan kuilvoer en dierlijke meststoffen verboden		
Lozen bodem		
Afvalwater gelijkmatig verspreiden onverharde bodem		
Bodem en bescherming oppervlaktewater pluimveemest		
langer dan 2 weken en korter dan ½ jaar	<ul style="list-style-type: none"> - afgedekt op verhard oppervlak en vloeistoffen (anders dan gedroogde pluimveemest) opvangen in opslagvoorziening, of - afgedekt op onverhard oppervlak met dikke absorberende laag en afgedekt, of - opslaan in een afgedekte container 	
langer dan ½ jaar	<ul style="list-style-type: none"> - boven vloeistofkerende voorziening in afgesloten ruimte met voldoende ventilatie 	
Bodem en bescherming oppervlaktewater kuilvoer (vanaf 1 januari 2027)		
< 40% droge stof langer dan 2 weken en korter dan ½ jaar	<ul style="list-style-type: none"> - afgedekt op verhard oppervlak en vloeistoffen opvangen in opslagvoorziening of - afgedekt op een onverhard oppervlak met dikke absorberende laag 	
< 40% droge stof langer dan ½ jaar	<ul style="list-style-type: none"> - vloeistofkerende voorziening - vloeistoffen opvangen in opslagvoorziening 	
≥ 40% droge stof	<ul style="list-style-type: none"> - afdekken 	

Bodem en bescherming oppervlaktewater overige agrarische bedrijfstoffen		
langer dan 2 weken en korter dan ½ jaar	- afgedekt op verhard oppervlak en vloeistoffen opvangen in opslagvoorziening of - afgedekt op onverhard oppervlak met dikke absorberende laag en afgedekt	
langer dan ½ jaar	- vloeistofkerende voorziening - vloeistoffen opvangen in een opslagvoorziening volgens BRL 2342	
Bescherming oppervlaktewater		
5 meter insteek oppervlaktewater		

Minimumafstand

De opslag van agrarische bedrijfsstoffen moet liggen op een afstand van ten minste:

- 100 meter tot geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom
- 50 meter tot geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom

Deze afstand is niet van toepassing tot de eigen woning. Als sprake is van een opslag die niet aan deze afstand voldoet, moet de opslag worden verplaatst tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. Als verplaatsing niet mogelijk is moeten maatregelen worden getroffen om geurhinder te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Specifieke afstandseisen voor kuilvoer

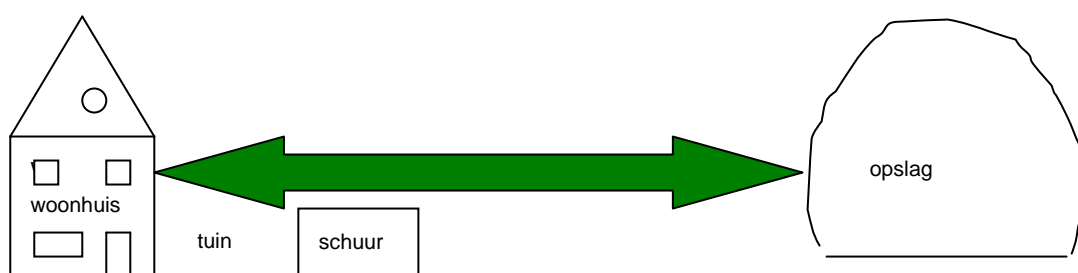
Kuilvoer moet liggen op een afstand van 25 meter tot geurgevoelige objecten (ongeacht binnen of buiten de bebouwde kom). Als de afstand korter is dan 50 meter moet de opslag van kuilvoer zijn afgedekt (behalve tijdens aan/afvoer). Voor knolgewassen, wortelgewassen of fruit is afdekken niet nodig.

Specifieke afstandseisen voor kinderboerderijen

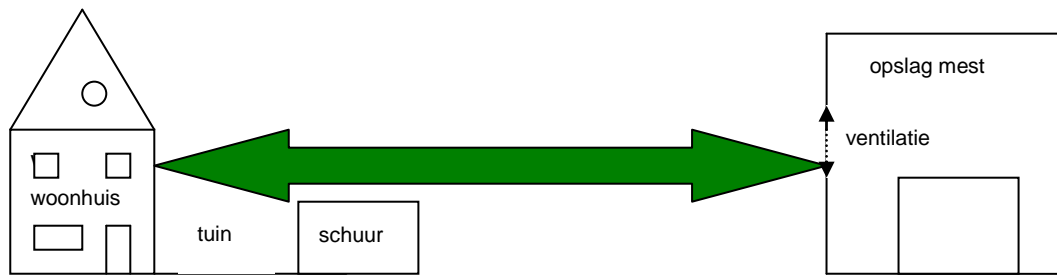
Een opslag van agrarische bedrijfsstoffen bij kinderboerderijen moet liggen op een afstand van 50 meter tot geurgevoelige objecten (ongeacht binnen of buiten de bebouwde kom). Een kortere afstand mag als er geen andere mogelijkheid is. De opslag moet dan in een afgesloten voorziening en deze moet elke twee weken worden geleegd en de inhoud afgevoerd.

Geurgevoelige objecten en afstandsmeting

Een geurgevoelige object is een gebouw, waar regelmatig mensen verblijven. Woningen zijn geurgevoelige objecten, maar ook een school, kinderdagverblijf, kantoor of werkplaats kan een geurgevoelig object zijn. Voor de vereiste minimumafstand wordt onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom. De afstand wordt gemeten vanaf de buitenzijde van het geurgevoelig object tot het dichtstbijzijnde punt van de begrenzing van de opslag. Bijvoorbeeld:

Bij opslag in een afgesloten ruimte moet worden gemeten vanaf het emissiepunt: dat punt waar de geur de ruimte kan verlaten, bijvoorbeeld een ventilatieopening, of een deur die regelmatig open staat.

Onaanvaardbare geurhinder

Als geurhinder als gevolg van de opslag van agrarische bedrijfsstoffen onaanvaardbaar is, kan het bevoegd gezag met maatwerkvoorschriften nadere eisen stellen. Deze eisen kunnen uitsluitend gericht zijn op:

- situering van de opslagplaats;
- het afdekken van de opslagplaats;
- de frequentie van afvoer.

Lozen vuilwaterriool

Afvalwater afkomstig van de opslag van kuilvoer en de opslag van dierlijke meststoffen mag niet op het vuilwaterriool worden geloosd. Met maatwerkvoorschriften kan het bevoegd gezag lozen wel toestaan. Afvalwater afkomstig van de opslag van andere agrarische bedrijfsstoffen mag wel op het vuilwaterriool worden geloosd.

Lozen bodem

Afvalwater afkomstig van de opslag van agrarische bedrijfsstoffen mag op de bodem worden geloosd als het gelijkmatig wordt verspreid over een onverharde bodem.

Bodembeschermende voorziening opslag pluimveemest

Als pluimveemest langer dan twee weken maar korter dan een half jaar wordt opgeslagen moet opslag plaatsvinden zoals bij de opslag van overige agrarische bedrijfsstoffen (zie hieronder). De eisen die gelden voor de opslagvoorziening zijn niet van toepassing op gedroogde pluimveemest. Hiervan kan worden afgeweken als de pluimveemest wordt opgeslagen in een afgedekte container. Percolaatvorming is dan namelijk niet aannemelijk, en er zal dan ook geen bodemverontreiniging optreden.

Wordt de pluimveemest op een locatie een half jaar of langer opgeslagen, dan moet opslag plaatsvinden boven een vloeistofkerende voorziening en in een speciaal hiervoor bestemde afgesloten ruimte met voldoende ventilatie.

Bodembeschermende voorziening overige agrarische bedrijfsstoffen

Voor opslag die *korter dan twee weken* plaatsvindt, gelden geen eisen.

Het opslaan *langer dan twee weken, maar korter dan een half jaar*, mag op een verhard of op een onverhard oppervlak. Bij opslag op een verhard oppervlak moeten vloeistoffen die eruit lopen, worden opgevangen in een opslagvoorziening. Vindt de opslag op onverhard oppervlak plaats, dan is een absorberende laag verplicht en moet de opslag zijn afgedekt (beschermen tegen inregenen). De absorberende laag moet minimaal 15 centimeter dik zijn en minimaal 25% organische stof bevatten. Een dikke laag stro of turf bijvoorbeeld voldoet aan deze eisen. Als de opslag wordt verwijderd, moet ook de absorberende laag worden verwijderd. Bij elke nieuwe opslag moet weer een nieuwe absorberende laag worden neergelegd.

Voor het opslaan langer dan een half jaar is ten minste een vloeistofkerende voorziening en moeten de vloeistoffen die eruit lopen, worden opgevangen in een opslagvoorziening.

Opslagvoorzieningen moeten worden aangelegd overeenkomstig paragraaf 5.5 en de hoofdstukken 6 en 7 van BRL 2342. Hierin staan de technische eisen die tot mestdichtheid van de opslagvoorziening leiden. De certificaat-eisen van BRL 2342 zijn hier overigens niet van toepassing.

De afvoer naar de opslagvoorziening moet zó liggen, dat de vloeistoffen er vanzelf naar toe stromen (lager gelegen).

Bij deze vloeistofkerende voorziening is incidentenmanagement niet verplicht.

Bodembeschermende voorziening kuilvoer

Een bodembeschermende voorziening met opvangvoorziening is voor de opslag van kuilvoer (kuilgras of maïs) alleen noodzakelijk voor kuilvoer met een drogestofgehalte van minder dan 40%. Voor kuilvoer met een droge stofgehalte van 40% of hoger is het voldoende dat de opslag is afgedekt (beschermd tegen inregenen), bijvoorbeeld onder een zeil of overkapping. Er gelden geen eisen voor de ondergrond.

Een opslag van kuilvoer die op 1 januari 2013 al aanwezig was, moet vanaf 1 januari 2027 aan deze eisen voldoen.

Insteek oppervlaktewater 5 meter

Bij opslag van agrarische bedrijfsstoffen op onverhard oppervlak, moet de opslag op een afstand van ten minste 5 meter vanaf de insteek van een oppervlaktewater (sloot) zijn gesitueerd en zijn afgedekt.

Bodemonderzoek

Ondanks dat bodembeschermende voorzieningen nodig zijn, is voor de opslag van agrarische bedrijfsstoffen een uitzondering gemaakt voor het uitvoeren van een bodemonderzoek. Dit is niet noodzakelijk.

Opslaan van drijfmest en digestaat

Document	Toelichting "Opslaan van drijfmest en digestaat"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.4.6, artikel 3.50 t/m 3.52 § 6.13d, artikel 6.24d
	Activiteitenregeling	§ 3.4.6, artikel 3.66 t/m 3.70 § 6.1, artikel 6.5e, 6.5g en 6.5h
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor de opslag van drijfmest en de opslag van digestaat in een mestbassin.

- Drijfmest, ook wel dunne mest genoemd, bestaat uit dierlijke meststoffen die verpompbaar zijn.
- Digestaat is het uitvergiste restproduct dat overblijft na mestvergisting, waarbij voor het vergisten ten minste 50% dierlijke mest is gebruikt.

Voor de opslag van vaste mest gelden de eisen voor de opslag van agrarische bedrijfsstoffen (paragraaf 3.4.5 van het Activiteitenbesluit).

Ondergronds/bovengronds

Mestbassins kunnen ondergronds en/of bovengronds zijn gelegen. Ondergrondse mestbassins zijn mestbassins met een afdekking die als vloer fungeert. Mestkelders zijn ondergrondse mestbassins gelegen onder een (voormalig) dierenverblijf. Daarnaast zijn er ondergrondse mestbassins die niet onder een stal zijn gelegen, maar onder bijvoorbeeld een werktuigenberging, opslagvoorziening of erfverharding. Alle overige mestbassins worden beschouwd als bovengrondse mestbassins.

Opslag in vaten of tank

Als opslag plaatsvindt in kunststof vaten of een opslagtank, wordt dit niet gezien als een mestbassin. Daarvoor gelden de eisen voor opslag van een bodembedreigende stof in verpakking of opslagtank (paragraaf 4.1.3 van het Activiteitenbesluit).

Oppervlak en inhoud mestbassin

Is het oppervlak van de mestbassins samen meer dan 750 m² of is de inhoud meer dan 2.500 m³, dan is hiervoor een omgevingsvergunning milieu nodig. Bij deze berekening telt het oppervlak van ondergrondse mestbassins (inclusief mestkelders) niet mee.

Verwerken mest

Voor het verwerken van mest, is een omgevingsvergunning milieu nodig. Roeren en mengen van mest mag wel, want dit wordt niet gezien als verwerken van mest. Het mengen van drijfmest met digestaat is op grond van de Meststoffenwet in veel gevallen verboden..

Voorschriften	
Emissies	
Minimumafstand geur	
Minimumafstand zeer kwetsbare gebieden	
Afdekken	

Bodem	
Lekbak vul- en zuigpunt	
Veiligheid, bodem, emissie (niet voor mestkelders)	
Visuele inspectie	
BRL 2342 met kwaliteitsverklaring	
Keuring na afloop referentieperiode	

Minimumafstand geur

Een mestbassin moet liggen op een afstand van:

- 50 meter tot een geurgevoelig object bij andere veehouderij;
- 100 meter tot overige gevoelige objecten.

De afstanden mogen worden gehalveerd als het oppervlak van het mestbassin niet groter is dan 350 m².

De minimumafstanden gelden niet voor mestkelders onder een (voormalige) stal omdat de beoordeling voor geur al wordt gemaakt vanwege het houden van dieren in de stal. Als blijkt dat er sprake is van onaanvaardbare geurhinder kan het bevoegd gezag met maatwerkvoorschriften eisen stellen aan de situering van het mestbassin en aan de frequentie en het tijdstip van aan- en afvoer.

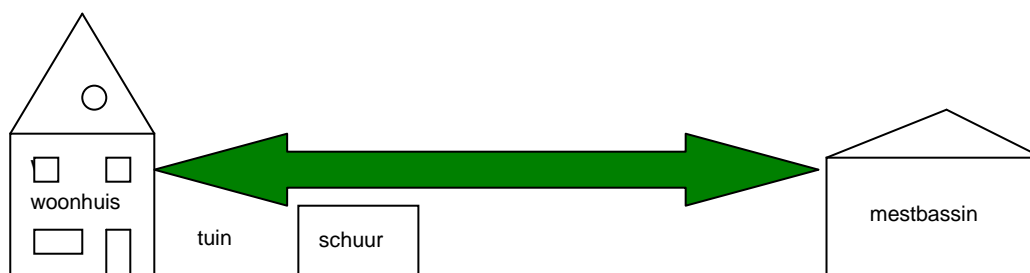
Bestaand op te korte afstand

Als een mestbassin is opgericht voordat deze eisen van toepassing werden en een kortere afstand was toegestaan op grond van een omgevingsvergunning, het Besluit landbouw of het Besluit mestbassins dan gelden de minimumafstanden niet als verplaatsing redelijkerwijs niet mogelijk is en de afstand niet is afgenomen. In dergelijke gevallen moet het bedrijf maatregelen nemen om geurhinder te voorkomen of tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

Geurgevoelige objecten, zeer kwetsbaar gebied en afstandsmeting

Een geurgevoelig object is een gebouw, waar regelmatig mensen verblijven. De afstand wordt gemeten vanaf de buitenzijde van het mestbassin tot de dichtstbijzijnde gevel van het geurgevoelig object.

Bijvoorbeeld:

Minimumafstand zeer kwetsbare gebieden

Een mestbassin moet liggen op een afstand van 250 meter van een zeer kwetsbaar gebied. Een afstand van 150 meter is voldoende als het oppervlak van het mestbassin niet groter is dan 350 m². Deze minimumafstanden gelden niet voor mestkelders onder een (voormalige) stal.

Een zeer kwetsbaar gebied is gebied dat bijzonder gevoelig is voor de uitstoot van ammoniak. Deze gebieden zijn aangewezen door de provincie. De afstand wordt gemeten vanaf de buitenzijde van het mestbassin tot het dichtstbijzijnde punt van het zeer kwetsbare gebied.

De afstand van 150 meter tot een zeer kwetsbaar gebied geldt niet als het mestbassin is opgericht voor 1 februari 1991 en redelijkerwijs niet aan deze afstand kan worden voldaan. De afstand geldt ook niet als het zeer kwetsbare gebied dichterbij is komen te liggen. Het bevoegd gezag kan met maatwerkvoorschriften een kleinere afstand vaststellen.

Afdekken

Alle mestbassins moeten zijn afgedekt. De afdekking moet zijn aangelegd overeenkomstig paragraaf 5.5 en de hoofdstukken 6 en 7 van BRL 2342.

Een afdekking is bijvoorbeeld een kap, overkapping of drijfkled (eventueel voorzien van mixluiken). Een afdekking die als vloer fungeert bij een ondergronds mestbassin is ook een afdekking.

Een strokorst voldoet niet. De afdekking moet nagenoeg aansluiten tegen de rand van het mestbassin en boven de drijfmest of digestaat liggen. Helemaal strak hoeft niet (gevaar voor slijtage). In BRL 2342 is opgenomen hoe groot de ruimte mag zijn tussen de drijvende afdekking en de rand van het mestbassin..

Mestbassins van voor 1 juni 1987 hoeven tot 1 januari 2018 nog niet te zijn afgedekt. Een mestbassin dat om bovenstaande reden niet hoeft te worden afgedekt, mag uitsluitend op of nabij de bodem van het mestbassin worden gevuld en niet verder gevuld dan 20 centimeter onder de rand.

Afdekking is niet nodig bij een mestkelder. Afdekking is ook niet nodig bij een ondergronds mestbassin indien dit bassin volledig is afgedekt door een gesloten constructie die als vloer kan fungeren. Een roostervloer is daarvoor dus niet voldoende.

Lekbak vul- en zuigpunt

Om bij het vullen en het leegzuigen van een mestbassin bodemverontreiniging te voorkomen, moeten het vul- en zuigpunt zijn voorzien van een lekbak. Er is geen eis gesteld aan de inhoud. Uit de definitie van lekbak volgt dat deze geschikt moet zijn gemorste of wegspattende mest op te kunnen vangen. In de bouwtechnische richtlijnen was als inhoud van een lekbak ten minste 125 liter opgenomen.

Visuele inspectie

De staat van het mestbassin en de afdekking moet regelmatig visueel worden beoordeeld. Eventuele gebreken moeten direct worden verholpen. Te controleren aspecten zijn:

- Roestvorming. Bij metalen silo's is roestvorming een aandachtspunt, met name inwendige roestvorming. Niet behandelde roestplekken kunnen leiden tot diepere roest en uiteindelijk lekkage. Op de plaats waar een mestzak in een metalen mestsilo de wanden raakt, treedt versnelde roestvorming op. Ook het afdekken kan leiden tot versnelde roestvorming. Daarnaast kunnen spanbanden worden beschadigd, bijvoorbeeld door aanrijding. Ook dit kan roestvorming tot gevolg hebben. Door visuele inspectie kunnen roestplekken tijdig worden gesignaleerd en gerepareerd;
- Scheuren. Wanneer in betonnen silo's scheuren voorkomen groter dan 0,1 mm, kan de wapening door invreten van gassen en mest gaan roesten met schade aan het beton tot gevolg;
- Krimp of uitzetting van hout. Houten silo's zijn met name in de eerste jaren na ingebruikname gevoelig voor krimp of uitzetting. Zo nodig moeten de spanbanden bijgesteld worden. Ook moeten de houtelementen worden gecontroleerd;
- Beschadigingen folie. Voor foliebassins, mestzakken en binnenafdichtingen zijn de kwaliteitsaspecten van de folie, zoals verkleuring, dikte, ontluchting, trekkracht en lasverbindingen van groot belang.

BRL 2342 en kwaliteitsverklaring

Mestbassins en afdekkingen moeten zijn aangelegd overeenkomstig paragraaf 5.5 en de hoofdstukken 6 en 7 van BRL 2342. Hiermee zijn de constructie-eisen van BRL 2342 van toepassing op alle mestbassins en afdekkingen, dus ook op ondergrondse mestbassins en mestkelders.

Bovengrondse mestbassins en de afdekking ervan moeten tevens zijn voorzien van een kwaliteitsverklaring mestbassin, waaruit blijkt dat het mestbassin en de afdekking zijn uitgevoerd overeenkomstig BRL 2342 en wat de referentieperiode mestbassins is.

Een kwaliteitsverklaring mestbassin (in de vorm van een procescertificaat) is een verklaring (attest), afgegeven door een instelling die door een accreditatie-instantie is geaccrediteerd op basis van BRL 2342.

Bij aanschaf van een mestbassin levert de leverancier een kwaliteitsverklaring waaruit blijkt dat het mestbassin aan BRL 2342 voldoet.

De kwaliteitsverklaring mestbassin moet binnen de inrichting aanwezig zijn.

Voor bestaande mestbassins geldt dat deze moeten voldoen aan de eisen die op het moment van oprichten van toepassing waren op grond van een omgevingsvergunning dan wel op grond van het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer, het Besluit mestbassins, het Besluit landbouw milieubeheer of het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer.

Keuring na afloop referentieperiode

Ondergrondse mestbassins die zijn voorzien van een afdekking die als vloer kan fungeren hoeven niet te worden gekeurd. Bovengrondse mestbassins moeten wel worden gekeurd. Keuring moet gebeuren door een bedrijf met een erkenning voor het keuren van mestbassins op grond van het Besluit bodemkwaliteit.

Erkende bedrijven zijn te vinden op: <http://www.agentschapnl.nl/onderwerp/zoeken-naar-erkende-instellingen>

Een mestbassin moet worden gekeurd voordat de referentieperiode die is vermeld op de kwaliteitsverklaring afloopt. Als geen kwaliteitsverklaring aanwezig is, moet het mestbassin en de afdekking worden gekeurd na de hieronder genoemde termijn, gerekend van het moment van aanleg van het mestbassin:

- 20 jaar voor een houten, betonnen of gemetseld mestbassin en betonnen afdekking;
- 10 jaar voor een metalen mestbassin en afdekking;
- 5 jaar voor een mestzak of een foliebassin;
- 5 jaar voor de taludbescherming van een foliebassin;
- 10 jaar voor overige typen mestbassins en afdekkingen.

De keuring omvat een beoordeling van de kwaliteit van een mestbassin en de afdekking ervan, om vast te stellen of van een volgende periode van gebruik sprake kan zijn. Bij goedkeuring wordt een nieuwe referentieperiode vastgesteld. De keuring kan leiden tot:

- Goedkeuring;
- Goedkeuring onder voorwaarden: bij goedkeuring onder voorwaarden moet het mestbassin binnen de in het keuringsrapport gestelde termijn aan de genoemde voorwaarden voldoen;
- Afkeuring met reparatie: als het mestbassin wordt afgekeurd, maar gebruik na reparatie nog mogelijk is, moet reparatie binnen de in het keuringsrapport gestelde termijn plaatsvinden. Daarna moet het mestbassin opnieuw worden gekeurd;
- Afkeuring en beëindiging gebruik: wordt het mestbassin afgekeurd, dan moet het mestbassin direct worden geleegd en moet de afkeuring worden gemeld bij het bevoegd gezag.

Bodemonderzoek

Ondanks dat bodembeschermende voorzieningen nodig zijn, geldt voor het opslaan van drijfmest en digestaat geen verplichting tot het uitvoeren van een bodemonderzoek.

Opslaan van gasolie, smeerolie of afgewerkte olie in een bovengrondse opslagtank

Document	Toelichting "Opslaan gasolie, smeerolie of afgewerkte olie in een bovengrondse opslagtank"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.4.9, artikel 3.54c en 3.54d
	Activiteitenregeling	§ 3.4.9, artikel 3.71b t/m 3.71h § 6.1, artikel 6.5ha, 6.11 en 6.11b, lid 1 en 3
Versie	1 januari 2015	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor de opslag in bovengrondse opslagtanks van:

- Smeerolie en afgewerkte olie;
- gasolie van maximaal 150 m³ in de buitenlucht;
- gasolie van maximaal 15 m³ bij in pandige opslag.

Gasolie is gasolie als bedoeld in artikel 26 van de Wet op de accijns.

De voorschriften zijn niet van toepassing op opslagtanks die zijn ingebouwd in een installatie. Op het opslaan van afgewerkte olie zijn alleen de eisen onder "Bodem" en "Oppervlaktewater" uit de onderstaande tabel van toepassing. Aan afgewerkte olie zijn geen stoffen toegevoegd.

Opslagtank

Een opslagtank is een opslagvoorziening voor vloeistof met een inhoud van ten minste 300 liter. Een intermediate bulk (IBC) container die voldoet aan hoofdstuk 6.5 van het ADR is geen opslagtank. Oliebars worden beschouwd als verpakking en daarvoor gelden de voorschriften van paragraaf 4.1.1 van het Activiteitenbesluit, over het opslaan van gevaarlijke stoffen, CMR-stoffen of bodembedreigende stoffen in verpakking.

Bovengrondse opslagtank

Onder bovengrondse opslagtanks vallen alle opslagtanks behalve ondergrondse/ingeterpte opslagtanks. Bovengrondse tanks zijn ook opslagtanks boven een oppervlaktewaterlichaam en opslagtanks aan boord van een bunkerstation. Ladingstanks zijn tanks die constructief onderdeel zijn van een bunkerstation. Deze moeten voldoen aan de eisen in de Binnenvaartwet.

Tanks met afwijkende vormen

Tanks met afwijkende vormen zijn in principe niet toegestaan, omdat deze niet voldoen aan de eisen van PGS 30. Deze tanks kunnen via de constructie van gelijkwaardige voorziening mogelijk wel worden toegestaan. Het bedrijf kan hiertoe een gemotiveerd verzoek indienen bij het bevoegd gezag.

Voorschriften	
Bodem en veiligheid (gasolie)	
Geschikt en goede staat	
Plaatsing op vloer	
Maatwerk voor tanks op verdieping	

Bodem en veiligheid (gasolie) - vervolg	
Installatie, reparatie en vervangen door gecertificeerd bedrijf	
Eisen PGS 30	
Periodieke keuring	
Jaarlijks controle kathodische bescherming ondergrondse leidingen	
Jaarlijkse controle lekdetectiesysteem	
Jaarlijkse controle aarding en potentiaalvereffening	
Jaarlijkse controle op water en bezinksel	
Eisen mobiele tank voor gasolie	
Bodem (gasolie, afgewerkte olie en smeerolie)	
Lekbak, tenzij dubbelwandig met lekdetectie	
Vulpunten en aftappunten boven vloeistofdichte vloer of verharding of in een lekbak	
Overvulbeveiliging	
Geen opslag gevaarlijke stoffen in lekbak die kunnen reageren	
Jaarlijks leegmaken tank met afgewerkte olie	
Oppervlaktewater (gasolie, afgewerkte olie en smeerolie)	
Voorziening gemorste of wegspattende vloeistoffen	
Overvulbeveiliging	
Jaarlijks leegmaken opslagtank met afgewerkte olie	

Geschikt en goede staat

Een tank en bijbehorende leidingen en appendages moeten geschikt zijn voor opslag van gasolie en in goede staat verkeren. Onder 'in goede staat verkeren' kan worden verstaan dat de opslagtank zodanig is, dat de opslagtank tegen normale behandeling bestand is en dat niets van de inhoud uit de tank onvoorzien kan ontsnappen.

Plaatsing op vloer

Stationaire bovengrondse opslagtanks voor gasolie moeten vanwege het voorkomen van ongevallen op de vloer staan. Dit betekent dat ze niet op een verhoging mogen staan en niet hangend mogen zijn uitgevoerd. Tanks die op de vloer zijn geplaatst zijn namelijk goed bereikbaar voor onderhoud en inspectie en er kan dan snel worden ingegrepen bij calamiteiten.

Deze eis geldt niet voor opslagtanks voor gasolie die voor het van toepassing worden van dit verbod al niet op een vloer stonden.

Deze eis geldt ook niet voor een bovengrondse opslagtank met gasolie als plaatsing op de vloer als gevolg van de constructie van de bijbehorende procesinstallatie niet mogelijk is.

In die gevallen zijn de standaard eisen voor de opslagtanks voor gasolie niet van toepassing. Het bevoegd gezag kan wel via maatwerkvoorschriften eisen stellen aan de plaats, de constructie, de keuring en aan de bodem- en veiligheidsvoorzieningen van opslagtanks voor gasolie die niet op de vloer staan.

Deze eis met betrekking tot het plaatsen op een vloer geldt niet voor de opslag van smeerolie of afgewerkte olie. Die mogen namelijk wel op een verhoging of hangend worden uitgevoerd. Ook dan zijn de standaard eisen voor opslagtanks voor smeerolie of afgewerkte olie niet van toepassing maar kan het bevoegd gezag wel maatwerkvoorschriften stellen.

Maatwerk voor tanks op verdieping

Opslagtanks met gasolie mogen niet op een verdieping staan. Met het oog op toegankelijkheid voor de brandbestrijding moeten ze namelijk op de begane grond staan. Het bevoegd gezag kan dit onder voorwaarden bij maatwerkvoorschrift wel toestaan en eisen stellen.

Dit verbod geldt tot aan de eerstvolgende keuring ook niet voor tanks die voor het van toepassing worden van dit verbod al op een verdieping aanwezig waren. Het bevoegd gezag kan in deze situaties wel bij maatwerkvoorschrift eisen stellen aan de toegankelijkheid van de tank met het oog op brandbestrijding.

Installatie, reparatie en vervangen door gecertificeerd bedrijf

Installatie, reparatie en vervangen van een opslagtank met gasolie moet plaatsvinden door een gecertificeerd bedrijf op grond van het Besluit bodemkwaliteit. In de Regeling bodemkwaliteit is BRL K903 als normdocument aangewezen. Bovengrondse opslagtanks inclusief bijbehorende leidingen en appendages moeten worden uitgevoerd, geïnstalleerd, gerepareerd of vervangen overeenkomstig BRL K903. Wanneer een bovengrondse tank definitief buiten gebruik wordt gesteld en wordt verwijderd (= saneren) moet dit gebeuren door een gecertificeerd bedrijf, dat een saneringscertificaat afgeeft of de oude tank vervangt door een nieuwe.

Deze eisen gelden niet voor de opslag van smeerolie of afgewerkte olie.

Eisen PGS 30

Opslagtanks voor gasolie moeten voldoen aan een aantal eisen uit PGS 30: *Vloeibare brandstoffen - bovengrondse tankinstallaties en afleverinstallaties*". PGS 30 is in 2011 geactualiseerd. Met deze actualisatie bevat PGS 30 geen voorschriften meer voor de constructie van tanks - deze eisen staan in het normdocument BRL K903. PGS 30 bevat nu voornamelijk eisen voor het opslaan in en gebruik van een tank. Eind 2013 is de Activiteitenregeling hierop aangepast.

PGS 30 is van toepassing op 'standaard' bovengrondse stationaire opslagtanks, zoals horizontale cilindrische tanks en verticale cilindrische tanks, en voor vloeibare brandstoffen met een vlamptpunt tussen de 55 en 100 °C. Dergelijke tanks kunnen geïnstalleerd, gerepareerd en vervangen worden aan de hand van de daarvoor bestemde BRL.

De volgende onderdelen uit PGS 30 zijn van toepassing:

- paragraaf 2.2 en 2.3 (constructie en installatie, verwijzing naar BRL K903);
- voorschrift 2.4.3 (verwijderen hemelwater uit opvangbak);
- voorschrift 2.6.1, 2.6.3 tot en met 2.6.6, 2.6.14, 5.6.1, 5.6.3 en 5.6.4. (in pandige opslag);
- paragraaf 4.2, met uitzondering van 4.2.3, 4.2.9, 4.2.12, 4.2.13, eerste volzin, en tabel 4.1 (inspectie en onderhoud, met uitzondering van de voorschriften over herkeuring volgens BRL-K903, controle op aanwezigheid water, kathodische bescherming, jaarlijkse controle lekdetectie, (her)keuringstermijnen);
- voorschrift 3.2.4 (werkinstructies);
- paragraaf 3.3, 3.5 en 3.6 (vullen, reinigen en buiten gebruik stellen);
- paragraaf 5.2 en 5.4 (interne afstanden);
- voorschrift 5.5.1 en 5.5.2 (brandveiligheid).

Opslagtanks voor gasolie, smeerolie, of afgewerkte olie, die niet op de vloer zijn geplaatst hoeven niet aan deze eisen te voldoen. Het bevoegd gezag kan via maatwerkvoorschriften wel eisen stellen aan de plaats, de constructie, de keuring en aan de bodem- en veiligheidsvoorzieningen van opslagtanks die niet op de vloer staan.

PGS 30 is te vinden op www.publicatiereeksgevaarlijkestoffen.nl.

Periodieke keuring

Een bovengrondse opslagtank met gasolie moet periodiek worden beoordeeld en gekeurd. In onderstaand overzicht zijn de verschillende keuringstermijnen vermeld. De keuring moet worden uitgevoerd door een bedrijf dat beschikt over een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Bij een keuring moet de tank inwendig worden gereinigd en worden beoordeeld door betreding van de tank. Een inwendige inspectie mag ook met een camera worden uitgevoerd, mits die plaatsvindt conform AS6811. Een inwendige inspectie is niet nodig voor dubbelwandige opslagtanks met lekdetectie.

Staal enkelwandig in gecertificeerde opvangbak	Eerste (her)keuring	Volgende herkeuring
Zonder coating of niet volledig gecoat	15 jaar	15 jaar
Volledig gecoat niet overeenkomstig BRL K790 of BRL K779	15 jaar	20 jaar
Volledig gecoat overeenkomstig BRL K790 of BRL K779	20 jaar	20 jaar

Staal dubbelwandig met lekdetectiepot-systeem	Eerste (her)keuring	Volgende herkeuring
Zonder coating of niet volledig gecoat	15 jaar	15 jaar
Volledig gecoat niet overeenkomstig BRL K790 of BRL K779	15 jaar	20 jaar
Volledig gecoat overeenkomstig BRL K790 of BRL K779	20 jaar	20 jaar

Staal dubbelwandig met lekdetectie overeenkomstig BRL K910	Eerste (her)keuring		Volgende herkeuring	
		jaarlijkse controle van het lekdetectiesysteem		jaarlijkse controle van het lekdetectiesysteem
Zonder coating of niet volledig gecoat	15 jaar	15 jaar	15 jaar	20 jaar
Volledig gecoat niet overeenkomstig BRL K790 of BRL K779	15 jaar	20 jaar	20 jaar	20 jaar
Volledig gecoat overeenkomstig BRL K790 of BRL K779	20 jaar	20 jaar	20 jaar	20 jaar

Kunststof enkelwandig in gecertificeerde opvangbak	Eerste (her)keuring	Volgende herkeuring
	15 jaar	15 jaar

Kunststof dubbelwandig met lekdetectie overeenkomstig BRL K910	Eerste (her)keuring		Volgende herkeuring	
		jaarlijkse controle van het lekdetectiesysteem		jaarlijkse controle van het lekdetectiesysteem
	15 jaar	20 jaar	15 jaar	20 jaar

Deze keuringstermijnen gelden niet voor tanks die niet op de vloer staan.

Jaarlijkse controles opslagtanks met gasolie

De hierna genoemde eisen ten aanzien van jaarlijkse controles gelden niet voor tanks die niet op de vloer staan en ook niet voor opslagtanks met smeerolie of afgewerkte olie.

Kathodische bescherming ondergrondse leidingen

Een kathodische bescherming van ondergrondse leidingen moet jaarlijks worden gecontroleerd door een gecertificeerd bedrijf op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Als de kathodische bescherming niet goed functioneert, moet dit direct worden hersteld door een gecertificeerd bedrijf op grond van het Besluit bodemkwaliteit.

Lekdetectiesysteem

Als een dubbelwandige opslagtank met lekdetectie aanwezig is, moet de lekdetectie jaarlijks worden gecontroleerd op een goede werking en worden goedgekeurd door een gecertificeerd bedrijf op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Van de controle wordt een aantekening in het logboek gemaakt. Een lekkage moet binnen een maand worden hersteld.

Aanwezigheid water en bezinksel

Stalen opslagtanks met gasolie moeten jaarlijks worden gecontroleerd op de aanwezigheid van water en bezinksel. Dit is in verband met mogelijk roestvorming aan de binnenkant van de tank. Wanneer een tank aantoonbaar is voorzien van een inwendige coating die voldoet aan BRL K779 en is aangebracht door een bedrijf dat daartoe is gecertificeerd, kan de termijn worden verlengd naar eens per drie jaar.

Eventueel verwijderd water en bezinksel moet worden geanalyseerd op zuurgraad en geleidbaarheid. Als bij een derde opvolgende meting deze twee waarden buiten de normwaarden liggen, moet de tank inwendig worden beoordeeld. Een inwendige inspectie is niet nodig bij dubbelwandige tanks met lekdetectie.

Eisen mobiele tank met gasolie

De opslag van gasolie in een mobiele tank moet voldoen aan bijlage D van PGS 30. Mobiel betekent in dit geval 'niet stationair'. Wanneer de opslag langer dan een half jaar plaatsvindt moet er een vaste installatie worden aangelegd. Dit geldt niet voor mobiele tanks met smeerolie of afgewerkte olie. Bijlage D bevat onder meer voorschriften voor de plaatsing, constructie en koppeling van deze tanks. De mobiele tank moet bij ingebruikname aantoonbaar voldoen aan BRL K744 of BRL K 580. Daarnaast bevat het eisen voor keuring en controle, het gebruik, brandveiligheidsmaatregelen en documentatie.

Lekbak of vloeistofdichte vloer

Lekbak

Een opslagtank met gasolie, smeerolie of afgewerkte olie moet boven een lekbak zijn geplaatst, tenzij de tank dubbelwandig met lekdetectie is uitgevoerd en de lekdetectie jaarlijks wordt gecontroleerd en goedgekeurd..

Vulpunten en aftappunten boven vloeistofdichte vloer of verharding of in een lekbak

De vulpunten en aftappunten van een bovengrondse opslagtank moeten boven een vloeistofdichte vloer of verharding of boven een lekbak zijn geplaatst.

Overvulbeveiliging

Een opslagtank en de vulleiding moeten zijn voorzien van een overvulbeveiliging. Voor opslagtanks met afgewerkte olie is de overvulbeveiliging niet vereist als de tank met de hand of onder vrij verval wordt gevuld. Zodra de opslagtank geautomatiseerd (met een pomp) wordt gevuld is de overvulbeveiliging wel vereist.

Geen opslag gevaarlijke stoffen in lekbak die kunnen reageren

Boven de lekbak mogen geen andere gevaarlijke stoffen worden opgeslagen die kunnen reageren met de stoffen in de opslagtank.

Jaarlijks leegmaken tank met afgewerkte olie

Een tank voor afgewerkte olie moet jaarlijks worden geleegd. Dit betekent dat er geen aparte controle op water en bezinksel nodig is.

Tanks boven een oppervlaktewaterlichaam

Voor een opslagtank boven oppervlaktewater geldt dat zowel de opslagtank als de vulpunten en aftappunten boven of in een voorziening moeten zijn geplaatst die gemorste of wegspattende vloeistoffen opvangt. Een dubbelwandige opslagtank met lekdetectie is hiervan uitgezonderd. Het vulpunt en aftappunt bij een dergelijke dubbelwandige opslagtank zijn echter niet uitgezonderd.

De voorziening moet aan de volgende eisen voldoen:

- gemorste of gelekte vloeistoffen moeten effectief worden opgevangen en kunnen worden opgeruimd;
- in de voorziening mag geen hemelwater terecht kunnen komen, tenzij het hemelwater regelmatig van of uit de voorziening wordt verwijderd;
- bestand tegen de inwerking van de opgeslagen stoffen;
- bestand tegen de condities waaronder de opgeslagen stoffen worden gebruikt of opgeslagen;
- een opvangcapaciteit van ten minste 10% van de inhoud van alle opgeslagen stoffen.

De opslagtank en de vulleiding moeten zijn voorzien van een overvulbeveiliging.

Een opslagtank voor afgewerkte olie moet jaarlijks worden geleegd.

Tanks die niet op de vloer staan

Deze eisen met betrekking tot bodembescherming en oppervlaktewaterbescherming gelden niet voor opslagtanks die niet op de vloer staan.

Telen of kweken van gewassen in de open lucht

Document	Toelichting "Telen of kweken van gewassen in de open lucht"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.5.3, artikel 3.78 t/m 3.88 § 6.13f, artikel 6.24n
	Activiteitenregeling	§ 3.5.2, artikel 3.79 t/m 3.91
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor het telen of kweken van gewassen in de open lucht. De voorschriften zijn gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van de verontreiniging van oppervlaktewater bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen door verwaaiing (drift) of afspoeling. De voorschriften voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zijn alleen van toepassing binnen een afstand van 14 meter vanaf de insteek van oppervlaktewater.

Daarnaast gelden voorschriften voor het lozen van afvalwater afkomstig van substraatteelt en opvang en hergebruik van drainwater bij teelt in containers of potten op stellingen of in een gotensysteem. Substraatteelt is het telen van gewassen los van de volle grond in substraat (in potten en containers en andere substraathouders). De gewassen wortelen in substraat, zoals steenwol, kokosvezel of kleikorrels.

Drainwater of drainagewater

Drainwater is overtollig gietwater bij substraatteelt. Drainagewater is overtollig gietwater bij teelt in de grond wat in de grond loopt en via een drainagesysteem kan worden opgevangen.

Voorschriften	
Bescherming oppervlaktewater (toepassing gewasbeschermingsmiddelen binnen 14 m)	
Teeltvrije zone	
Spuitvrije zone braakliggend land	
Eisen veldspuitapparatuur	
Eisen emissiescherm	
Eisen vanggewas	
Waarschuwingssysteem bestrijding Botrytis	
Verbod spuiten bij windsnelheid meer dan 5 meter per seconde	
Bescherming oppervlaktewater (gebruik meststoffen)	
Mestvrije zone	
Kantstrooivoorziening	
Spuitvrije zone bladmeststoffen	

Lozen afvalwater substraatteelt vuilwaterriool, oppervlaktewater, bodem	
niet doorlatende ondergrond $\leq 500 \text{ m}^2$ teeltoppervlak	
Langzaam werkende meststoffen	
niet doorlatende ondergrond $> 500 \text{ m}^2$ teeltoppervlak	
Opvangvoorziening hemelwater en drainwater: - ten minste 1.200 m^3 per ha teeltoppervlak - ten minste 500 m^3 per ha teeltoppervlak bij gebruik gietwater met een natriumgehalte vergelijkbaar met hemelwater	
First-flush opvangvoorziening	
doorlatende ondergrond	
Langzaam werkende meststoffen	
Hergebruik drainwater teelt stellingen of gotensysteem	
Opvang en hergebruik drainwater teelt stellingen of gotensysteem	

Teeltvrije zone

Bij het telen van gewassen mag een deel van de grond niet worden gebruikt voor de teelt. Dit is de teeltvrije zone. Hoe groot de teeltvrije zone moet zijn is afhankelijk van de wijze van het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen. De hoogte van de spuitboom en de wind zijn sterk bepalend voor de druppeldrift. In beddingen en uiterwaarden gelden de eisen alleen daar waar tijdens het lozen water aanwezig is. Teeltvrij betekent niet dat er geen gewassen aanwezig mogen zijn, maar betekent dat er niet dezelfde gewassen aanwezig mogen zijn als er worden geteeld. Er mogen in de teeltvrije zone dus andere gewassen aanwezig zijn, maar deze mogen niet worden bespoten. Gras en hoogstamfruitbomen mogen wel in de teeltvrije zone aanwezig zijn. Hiervoor geldt dan een spuitvrije zone.

In onderstaande tabel is vermeld hoe groot de teeltvrije zone moet zijn. De afstand wordt gemeten vanaf de insteek van het oppervlaktewater tot het hart van de buitenste planten van de te telen gewassen (met uitzondering van de teelt van gras).

alle gewassen, niet zijnde appels, peren en overige pit- en steenvruchten	
biologische productiemethoden**	0 cm
emissiescherm**	0 cm
aardappelen, uien bloembollen en bloemknollen, buiten de aangewezen gebieden* aardbeien, asperges, prei, schorseneren, sla, wortelen, vaste planten neerwaarts te bespuiten boomkwekerijgewassen	
veldspuitapparaat met luchtondersteuning	100 cm
overkapte beddenspuit	100 cm
motorisch aangedreven handgedragen spuit	100 cm
handmatig aangedreven handgedragen spuit	50 cm
vanggewas, windsingel (niet bespoten)	100 cm

toepassing bij oppervlaktewaterlichaam aangewezen in artikel 3 Uitvoeringsbesluit meststoffenwet (ecologisch waardevolle beken)	500 cm
overige toepassing	150 cm
bloembollen en bloemknollen binnen de aangewezen gebieden*	
veldspuitapparatuur met driftarme doppen	150 cm
veldspuitapparatuur met spuitdoppen waarvan onderlinge afstand max 25 cm en max 30 cm boven gewas	150 cm
veldspuitapparatuur met driftarme doppen + toepassing waarschuwingssysteem bij bestrijding Botrytis	100 cm
veldspuitapparatuur met spuitdoppen waarvan onderlinge afstand max 25 cm en max 30 cm boven gewas + luchtondersteuning	100 cm
veldspuitapparatuur met luchtondersteuning	100 cm
overkapte beddenspuit	100 cm
handgedragen spuit	100 cm
toepassing bij oppervlaktewaterlichaam aangewezen in artikel 3 Uitvoeringsbesluit meststoffenwet (ecologisch waardevolle beken)	500 cm
opwaarts of zijwaarts te bespuiten boomkwekerijgewassen	
alle toepassingen	500 cm
appelen, peren en overige pit- en steenvruchten	
laagste gesteltak op 175 centimeter of hoger uit de stam en geen gewasbeschermingsmiddelen binnen 900 cm	0 cm
reflectiescherm	450 cm
tunnelspuit	300 cm
vanggewas	300 cm
biologische productiemethode	300 cm
dwarsstroomspuit met reflectiescherm en emissiescherm	300 cm
dwarsstroomspuit of axiaalspuit met niet naar water gerichte apparatuur en spuitdoppen met driftdepositie van maximaal 1,5%	300 cm
toepassing bij oppervlaktewaterlichaam aangewezen in artikel 3 Uitvoeringsbesluit meststoffenwet (ecologisch waardevolle beken)	500 cm
overige toepassingen met niet naar water gerichte apparatuur	600 cm
overige toepassingen	900 cm
grasland, graszaad, haver, rogge, spelt, teff, triticale, vlas, zomertarwe, winter tarwe, zomergerst, wintergerst	
alle toepassingen	25 cm
overige gewassen	
alle toepassingen	50 cm

* de aangewezen gebieden zijn:

- Provincie Noord-Holland: Den Helder, Schoorl, Bergen, Alkmaar, Egmond, Heiloo, Castricum, Limmen, Heemskerk, Bloemendaal en Heemstede en delen van Anna Paulowna, Zijpe, Akersloot, Uitgeest en Haarlemmermeer;
- Provincie Zuid-Holland: Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Teylingen, Katwijk, Rijnsburg, Wassenaar.

** geldt niet als toepassing plaatsvindt bij oppervlaktewater aangewezen in artikel 3 Uitvoeringsbesluit meststoffenwet (ecologisch waardevolle beken)

Een teeltvrije zone is niet noodzakelijk als:

- geen gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast;
- langs waterlopen die van 1 april tot 1 oktober droog staan;
- langs waterlopen die geen water afvoeren voor regulering van de waterstand.

Binnen de teeltvrije zone is alleen pleksgewijze onkruidbestrijding met afgeschermd spuitkop toegestaan. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor overhangend loof binnen de teeltvrije zone is alleen toegestaan als geen gebruik wordt gemaakt van naar oppervlaktewater gerichte apparatuur. De omvang is maximaal een halve gewasrij.

Met een maatwerkvoorschrift kan het bevoegd gezag afwijken van de teeltvrije zone:

- Als buiten de aangewezen gebieden bloembollen en bloemknollen voor een periode van twee of meer seizoenen op hetzelfde perceel worden geteeld, kan worden bepaald dat de kortere afstanden die gelden binnen de aangewezen gebieden van toepassing zijn.
- Bij het lozen in een niet aangewezen oppervlaktewater kan een bredere teeltvrije zone worden vastgesteld.

Talud

Het talud telt in principe niet mee als teeltvrije zone. Als een talud echter breder is dan 200 cm dan kan het bevoegd gezag met een maatwerkvoorschrift wel een smallere teeltvrije zone vaststellen. Hiermee wordt het dus mogelijk om een deel van het talud als teeltvrije zone te beschouwen.

Het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen op het talud is alleen toegestaan als dit pleksgewijs en driftvrij plaatsvindt.

Spuitvrije zone

Bij toepassing van gewasbeschermingsmiddelen op braakliggend land (onkruidbestrijding) geldt een spuitvrije zone van 50 cm.

Eisen veldspuitapparatuur

Het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen binnen 14 meter van oppervlaktewater mag alleen als gebruik wordt gemaakt van een overkapte beddenspuit of van veldspuitapparatuur die aan de volgende eisen voldoet:

- de spuitdoppen moeten driftarm zijn uitgevoerd;
- toepassing kantdoppen;
- de spuitdophoogte boven het gewas is maximaal 50 cm;
- de spuitdruk wordt geregistreerd door een drukregistratievoorziening.

Het gebruik van een spuitgeweer dat is voorzien van een werveldop of dat gebruik maakt van een werkdruk van 5 bar of meer is verboden omdat hiermee veel drift ontstaat.

Driftarme spuitdoppen

Driftarme spuitdoppen zijn zodanig uitgevoerd dat veel minder kleinere druppels ontstaan. Uit een keuringsverklaring moet blijken dat een spuitdop aan de driftarme eisen voldoet. In de Activiteitenregeling is een lijst opgenomen met driftarme spuitdoppen die aan de eisen voldoen. Alleen als de spuitdop niet in deze lijst is vermeld, moet de teler via de keuringsverklaring aantonen dat de spuitdop voldoet aan de eisen. In de Activiteitenregeling is opgenomen op welke wijze spuitdoppen getest moeten worden en welke gegevens in de keuringsverklaring moeten zijn vermeld.

Deze eis geldt bij de teelt van bloembollen en bloemknollen in de aangewezen gebieden niet voor veldspuitapparatuur die is voorzien van spuitdoppen die niet verder dan 25 cm van elkaar liggen en met een spuitdophoogte van maximaal 30 cm boven het gewas.

Kantdoppen

De buitenste in gebruik zijnde spuitdop aan de zijde van het oppervlaktewater moet een kantdop zijn die aan de zijde van het oppervlaktewater zorgt voor een verticale of nagenoeg verticale neerwaartse richting van de spuitvloeistof.

Deze eis geldt bij de teelt van bloembollen en bloemknollen in de aangewezen gebieden niet voor veldspuitapparatuur die is voorzien van spuitdoppen die niet verder dan 25 cm van elkaar liggen en met een spuitdophoogte van maximaal 30 cm boven het gewas.

Spuitdophoogte

De spuitdophoogte mag niet meer dan 50 cm bedragen. Deze afstand geldt tot het gewas of tot de kale grond als er (nog) geen gewas staat. Het instellen op deze hoogte is voldoende. Als door het zwiepen van de spuitboom de afstand groter wordt, is dit geen probleem. Het zwiepen moet uiteraard zoveel mogelijk worden voorkomen.

Drukregistratievoorziening

Het bevoegd gezag moet ter plekke de gebruikte spuitdruk kunnen controleren. Daarom moet bij gebruik van veldspuitapparatuur de spuitdruk met een drukregistratievoorziening worden geregistreerd. Deze voorziening moet aan de volgende eisen voldoen:

- voorzien van een druksensor waarvan de afwijking van de nauwkeurigheid bij een werkdruk van maximaal 8 bar, ten hoogste 0,2 bar is;
- de druk wordt ten minste eenmaal per tien seconden geregistreerd;
- de geregistreeerde gegevens worden ten minste gedurende een uur bewaard;
- voorzien van een functie waaruit blijkt dat de voorziening in werking is;
- voorzien van een scherm of USB-aansluiting (voor koppeling naar de spuitcomputer) voor het aflezen van gegevens.

Een drukregistratievoorziening is niet noodzakelijk als uitsluitend gebruik wordt gemaakt van venturidoppen uit de 50% driftreductieklasse. Bij deze doppen is de invloed van de druk op de drift namelijk gering. Bij het op- en zijwaarts spuiten van appels, peren en overige pit- en steenvruchten met een dwarsstroomspuit of axiaalspuit met spuitdoppen met een spuitdruk lager dan 5 bar, is altijd een drukregistratievoorziening noodzakelijk. De eisen voor de drukregistratievoorziening gelden voor veldspuitapparatuur die niet is voorzien van een drukregistratievoorziening pas vanaf 1 januari 2017.

Deze eis geldt bij de teelt van bloembollen en bloemknollen in de aangewezen gebieden niet voor veldspuitapparatuur die is voorzien van spuitdoppen die niet verder dan 25 cm van elkaar liggen en met een spuitdophoogte van maximaal 30 cm boven het gewas.

Eisen emissiescherm

Als een emissiescherm wordt toegepast, moet dit aan de grond zijn verankerd en gemaakt van niet doorlaatbaar materiaal of windbrekend gaas (reductie 50%). Daarnaast moet het emissiescherm zodanig geplaatst zijn dat geen afdruipende spuivloeistoffen in het oppervlaktewater terecht kunnen komen. De hoogte van het emissiescherm is de hoogte van het te bespuiten gewas en de hoogste in gebruik zijnde spuitkop. Het scherm moet aaneengesloten zijn, met uitzondering van een doorrijscherm op de kopakker.

Eisen vanggewas

Een vanggewas, ofwel windhaag, vangt verwaaide druppels gewasbeschermingsmiddelen of meststoffen af. Als een vanggewas aanwezig is, mogen hierin geen openingen zijn met uitzondering van een doorrijscherm op de kopakker. De hoogte van het vanggewas is de hoogte van het te bespuiten gewas en de hoogste in gebruik zijnde spuitkop.

Waarschuwingssysteem (bestrijding Botrytis)

De teeltvrije zone bij de teelt van bloembollen en bloemknollen is 100 cm als voor de bestrijding van Botrytis veldspuitapparatuur met driftarme doppen wordt gebruikt en de bestrijding plaatsvindt aan de hand van een waarschuwingssysteem. Een waarschuwingssysteem moet de kans berekenen dat bij een bepaalde combinatie van temperatuur en bladnatduur, de tijd dat het bladoppervlak aaneengesloten vochtig is, sporen

van Botrytis kunnen gaan kiemen en het blad kunnen infecteren. Wanneer de kans op infectie boven een drempelwaarde komt, is bescherming van het gewas nodig. De drempelwaarde is afhankelijk van de geteelde soort of cultivar. Het waarschuwingssysteem moet de teler minimaal 6 dagen per week een bericht sturen dat specifiek voor zijn regio de weersverwachting en verwachte infectiekansen weergeeft. Als de infectiekans boven een bepaalde drempelwaarde komt, wordt geadviseerd een bespuiting tegen Botrytis uit te voeren. Deze bespuiting is alleen nodig als het gewas niet meer beschermd is door een eerdere bespuiting.

Verbod bij windsnelheid groter dan 5 meter per seconde

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is verboden bij een windsnelheid groter dan 5 meter per seconde (ongeveer windkracht 3), gemeten op spuitdophoogte. Het verbod geldt niet voor bespuitingen met een overkapte beddenspuit en niet voor bespuitingen die vanwege teeltbedreigende situatie niet kunnen worden uitgesteld.

Mestvrije zone

Binnen een teeltvrije zone mogen geen meststoffen worden toegepast. Hiervoor geldt de volgende uitzondering: Bij de teelt van appels, peren, en overige pit- en steenvruchten en bij opwaarts en zijwaarts te bespuiten boomkwekerijgewassen is het gebruik van meststoffen op grasland wel toegestaan tot een afstand van 25 cm. Vanggewas op een afstand van 50 cm mag pleksgewijs worden bemest.

Het verbod geldt voor het "uitrijden" en niet voor de uitwerpselen van bijvoorbeeld koeien.

Bij toepassing van meststoffen op braakliggend land geldt een mestvrije zone van 50 cm.

Bij ligging nabij een oppervlaktewaterlichaam dat is aangewezen in artikel 3 Uitvoeringsbesluit meststoffenwet (ecologisch waardevolle beken) geldt dat binnen de teeltvrije zone geen meststoffen mogen worden toegepast.

Kantstrooivoorziening

Bij de toepassing van korrelvormige of poedervormige meststoffen moet een kantstrooivoorziening worden gebruikt in de zone direct naast de mestvrije zone. De kantstrooivoorziening moet ervoor zorgen dat verspreiding naar oppervlaktewater wordt voorkomen. Door schuinstelling van de voorziening en het uitzetten van de strooischijven kan dit worden bereikt.

Spuitvrije zone bladmeststoffen

In de teeltvrije zone mogen geen bladmeststoffen worden toegepast. Op de strook gelegen naast de teeltvrije zone moeten direct langs de zone bij de neerwaarts bespoten gewassen kantdoppen en driftarme doppen worden gebruikt op een hoogte van maximaal 50 cm. Bij opwaarts bespoten gewassen mag niet in de richting van het oppervlaktewater worden gespoten. Als geen teeltvrije zone van toepassing is, moet bij de toepassing van bladmeststoffen gebruik worden gemaakt van een emissiescherm. Dit geldt niet voor de teelt van appels, peren en overige pit- en steenvruchten.

Lozen afvalwater substraatteelt

De eisen zijn afhankelijk of de teelt op een doorlatende of niet doorlatende ondergrond plaatsvindt. Een doorlatende ondergrond is bijvoorbeeld zand of doorlatend doek. Een niet-doorlatende ondergrond is een aaneengesloten verharding. Bepalend of sprake is van een doorlatende of niet-doorlatende ondergrond is of hemelwater en drainwater in de grond loopt of dat het afstroomt en kan worden opgevangen.

Het lozen in oppervlaktewater, vuilwaterriool of op of in de bodem is toegestaan als aan onderstaande eisen worden voldaan.

Langzaam werkende meststoffen

Zowel bij de teelt op een niet-doorlatende ondergrond van maximaal 500 m² als bij de teelt op een doorlatende ondergrond is het lozen van afvalwater in oppervlaktewater, op of in de bodem of in het vuilwaterriool toegestaan als bij bemesting uitsluitend gebruik wordt gemaakt van meststoffen die over langere periode de werkzame bestanddelen afgeven.

Op een doorlatende ondergrond geldt deze eis niet als gebruik wordt gemaakt van bemesting via een druppelsysteem en de water- en meststoffengift zijn afgestemd op het gewas en de teeltomstandigheden.

Voor de teelt van aardbeienplanten op trayvelden (doorlatende ondergrond) mag het bevoegd gezag met een maatwerkvoorschrift het gebruik van andere meststoffen toestaan. Dit mag alleen als het aanbrengen van een niet-doorlatende ondergrond redelijkerwijs niet mogelijk is.

Opvangvoorziening

Bij de teelt op een niet-doorlatende ondergrond met een teeltoppervlak van meer dan 500 m² moeten hemelwater en drainwater worden opgevangen in een opvangvoorziening. Het water in de opvangvoorziening moet worden gebruikt als eerste gietwater. Pas nadat het water in deze voorziening is opgebruikt, is het gebruik van ander gietwater toegestaan.

De opvangvoorziening voor hemelwater en drainwater moet een inhoud hebben van ten minst 1.200 m³ per ha teeltoppervlak. Volstaan kan worden met een inhoud van 500 m³ per ha teeltoppervlak als gietwater met een natriumgehalte vergelijkbaar met hemelwater wordt gebruikt.

Als de capaciteit van de opvangvoorziening volledig is benut, moet het hemelwater worden geloosd via een overstortvoorziening die voorafgaand aan de opvangvoorziening is aangebracht.

Als bij de teelt op een doorlatende ondergrond afvalwater via een drainagesysteem op oppervlaktewater wordt geloosd, kan het bevoegd gezag met een maatwerkvoorschrift eisen dat het drainagewater wordt opgevangen en hergebruikt.

First-flush opvangvoorziening

Om te voorkomen dat bij een regenbui, vlak na bemesting of bespuiting grote hoeveelheden meststoffen of gewasbeschermingsmiddelen van de niet-doorlatende ondergrond afspoelen naar het oppervlaktewater moet de eerste 50 m³ hemelwater per hectare teeltoppervlak altijd opgevangen kunnen worden in de opvangvoorziening (first-flush). Voor de teelt van aardbeienplanten op trayvelden is het voldoende als de eerste 30 m³ hemelwater na bemesting of bespuiting per ha teeltoppervlak kan worden opgevangen en hergebruikt.

Hergebruik drainwater teelt stellingen of gotensysteem

Bij de teelt van gewassen op stellingen of in een gotensysteem moet het drainwater worden opgevangen en hergebruikt. Hiervoor gelden geen eisen voor een opvangvoorziening. Het bevoegd gezag kan met een maatvoorschrift bepalen dat hergebruik niet nodig is.

Houden van dieren bij een veehouderij type B

Document	Toelichting "Houden van dieren bij een veehouderij type B"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 3.5.8, artikel 3.111 t/m 3.123, 3.127 en 3.129 § 6.13j , artikel 6.24r en 6.24s
	Activiteitenregeling	§ 3.5.6, artikel 3.96
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor het houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven bij veehouderijen die geen omgevingsvergunning nodig hebben (type B).

De voorschriften bestaan uit de volgende onderdelen:

- oprichten en uitbreiden in een zeer kwetsbaar gebied of in de 250 meter zone rondom;
- minimumafstanden voor geur en norm geurbelasting;
- registratie aantal dieren;
- vloeistofkerende vloer in stal zonder mestkelder;
- eisen huisvestingssysteem;
- lozen afvalwater reinigen en ontsmetten stallen;
- lozen afvalwater melkwinning.

De voorschriften voor het gebruik van een luchtwassysteem zijn in een aparte toelichting opgenomen. De voorschriften voor geur en ammoniak zijn gebaseerd op de Wet geurhinder en veehouderij en de Wet ammoniak en veehouderij.

Voorschriften	
Ligging in zeer kwetsbaar gebied of 250 meter zone	
Berekenen ammoniakemissie	
Oprichten dierenverblijf verboden tenzij dieren voor natuurbeheer	
Uitbreiden aantal landbouwhuisdieren onder voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> - ammoniakplafond - melkrundveehouderij - schapen of paarden - biologisch gehouden dieren - dieren voor natuurbeheer 	
Referentiekader ammoniak	
Geur	
Bepalen geurbelasting en afstanden	
Norm geurbelasting dieren met geuremissiefactor	
Minimumafstanden in plaats van norm geurbelasting	

Geur - vervolg	
Minimumafstanden dieren zonder geuremissiefactor	
Afwijkende eisen in gemeentelijke geurverordening	
Minimumafstand gevel woning - gevel dierenverblijf	
Referentiekader geur	
Emissies	
Maandelijks registratie aantal dieren per diercategorie	
Uitvoering huisvestingssysteem overeenkomstig technische eisen systeembeschrijving	
Gebruik en onderhoud huisvestingssysteem overeenkomstig voorwaarden systeembeschrijving	
Bodem	
Vloeistofkerende vloer in stal zonder mestkelder	
Lozen afvalwater reinigen en ontsmetten dierenverblijven	
Lozen op vuilwaterriool: ten hoogste 300 mg/l onopgeloste stoffen	
Doelmatige bemonstering	
Lozen afvalwater reinigen melkinstallatie	
Hergebruik spoelwater	
Lozen op vuilwaterriool	
Lozen op bodem gelijkmatig verspreiden onverharde bodem	

Berekenen ammoniakemissie

Voor het berekenen van de ammoniakemissie wordt het aantal landbouwhuisdieren dat aanwezig mag zijn vermenigvuldigd met de emissiefactoren genoemd in de Regeling ammoniak en veehouderij.

Oprichten verboden in zeer kwetsbaar gebied of 250 meter zone rondom

Het oprichten van een dierenverblijf voor landbouwhuisdieren in een zeer kwetsbaar gebied of de 250 zone rondom dit gebied is niet toegestaan. Hiervoor geldt één uitzondering: het oprichten van een dierenverblijf bestemd voor dieren die uitsluitend of in hoofdzaak worden gehouden voor natuurbeheer.

Uitbreiden onder voorwaarden in zeer kwetsbaar gebied of 250 meter zone rondom

Het uitbreiden of wijzigen van het aantal landbouwhuisdieren van een of meer diercategorieën of het wijzigen van een huisvestingssysteem bij een veehouderij waarvan een (deel van) dierenverblijf is gelegen in een zeer kwetsbaar gebied of de 250 zone rondom dit gebied is alleen toegestaan als:

- de ammoniakemissie niet toeneemt, waarbij wordt uitgegaan van het ammoniakplafond;
- wordt uitgebreid met uitsluitend melkrundvee en de ammoniakemissie na uitbreiding niet meer bedraagt dan 2.445 kg ammoniak bij een veehouderij waar op 31 december 2001 melkrundvee werd gehouden;
- wordt uitgebreid met schapen of paarden;
- wordt uitgebreid met biologisch gehouden dieren;
- wordt uitgebreid met dieren voor natuurbeheer.

Ammoniakplafond

Het ammoniakplafond moet worden berekend waarbij wordt uitgegaan van de vergunde ammoniakemissie, tenzij stallen aanwezig zijn, waarvan de emissiefactor hoger is dan de maximale emissiewaarde. In die gevallen wordt voor het bepalen van de bestaande ammoniakemissie voor die stallen uitgegaan van de maximale emissiewaarde. Als de emissiefactor van een bestaande stal lager is dan de maximale emissiewaarde, wordt uitgegaan van de lagere factor.

Bepalen geurbelasting en afstanden

De geurbelasting wordt bepaald op de wijze die in de Regeling geurhinder en veehouderij is vastgesteld. Dit geldt ook voor het meten van de afstanden.

Norm geurbelasting dieren met geuremissiefactor

Voor het oprichten, wijzigen of uitbreiden van een dierenverblijf met dieren met geuremissiefactoren geldt een norm voor de geurbelasting ter plaatse van woningen en andere geurgevoelige objecten van derden. Dieren met geuremissiefactoren zijn onder andere varkens, kippen, schapen en geiten. Alleen als aan deze norm wordt voldaan mag een wijziging in aantal dieren of huisvestingssysteem plaatsvinden.

Als niet aan de norm wordt voldaan, mag toch een wijziging van het huisvestingssysteem of het aantal dieren plaatsvinden als:

- het aantal dieren per diercategorie niet toeneemt en de geurbelasting op de omliggende geurgevoelige objecten niet toeneemt;
- de 50%-regeling wordt toegepast.

50%-regeling

De 50%-regeling betekent dat een geurbelastingreducerende maatregel moet worden getroffen en dat de 'geurwinst' voor de helft mag worden gebruikt voor uitbreiding. De toegestane geurbelasting is het gemiddelde van de bestaande geurbelasting en de norm voor de geurbelasting. Als bijvoorbeeld de bestaande geurbelasting 24 ouE/m^3 bedraagt en de norm is 14 ouE/m^3 dan mag de geurbelasting maximaal 19 ouE/m^3 zijn.

Minimumafstanden in plaats van norm geurbelasting

Voor een aantal geurgevoelige objecten geldt niet de norm voor de geurbelasting maar een minimumafstand. Dit geldt voor:

- geurgevoelige objecten bij een veehouderij;
- bestaande geurgevoelige objecten bij een veehouderij die na 19 maart 2000 is beëindigd;
- nieuwe geurgevoelige objecten die na 19 maart 2000 zijn gebouwd op een perceel van een voormalige veehouderij (ruimte voor ruimte woningen).

De minimumafstand tussen de gevel van een geurgevoelig object en het emissiepunt van een dierenverblijf bedraagt:

- 50 meter als het geurgevoelig object buiten de bebouwde kom ligt;
- 100 meter als het geurgevoelig object binnen de bebouwde kom ligt.

Als niet aan de afstand wordt voldaan, mag toch een wijziging plaatsvinden als:

- het aantal dieren per diercategorie niet toeneemt en de afstand neemt niet af.
- wel aan de norm voor de geurbelasting wordt voldaan.

Minimumafstanden dieren zonder geuremissiefactor

Als in een dierenverblijf dieren worden gehouden waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, zoals melkrundvee en paarden, kan de geurbelasting niet worden berekend. Daarom geldt voor deze dierenverblijven een minimumafstand tussen emissiepunt van het dierenverblijf en de gevel van het geurgevoelig object:

- 50 meter als het geurgevoelig object buiten de bebouwde kom ligt;
- 100 meter als het geurgevoelig object binnen de bebouwde kom ligt.

Als niet aan de afstand wordt voldaan, mag toch een wijziging plaatsvinden als het aantal dieren per diercategorie niet toeneemt en de afstand neemt niet af.

Afwijkende eisen in gemeentelijke geurverordening

Als binnen de gemeente een gemeentelijke geurverordening is vastgesteld gelden de normen en afstanden die in deze verordening zijn opgenomen.

Minimumafstand gevel woning - gevel dierenverblijf

Voor alle dierenverblijven geldt dat een minimumafstand tussen de gevel van het dierenverblijf en de gevel van een geurgevoelig object van 25 meter als het geurgevoelig object buiten de bebouwde kom ligt en 50 meter als het geurgevoelig object in de bebouwde kom ligt.

Plattelandswoning geen geurgevoelig object.

Een voormalige agrarische bedrijfswoning die bij het bedrijf hoorde, kan worden bestemd tot plattelandswoning. Dat is een speciale status. De bewoner van een plattelandswoning heeft niet dezelfde milieubescherming tegen onder andere geur- en geluidhinder als de bewoner van een burgerwoning. Het betrokken bedrijf hoeft dan bij uitbreiding geen rekening te houden met milieugevolgen op dat vlak die zich voordoen voor de bewoners van deze woning.

Referentiekader geur en ammoniak

Als referentiekader om te bepalen wat "mocht worden gehouden" (aantal dieren per diercategorie) is de omgevingsvergunning die op 1 januari 2013 de geldende vergunning was of een melding die voor 1 januari 2013 is ingediend op grond van een algemene maatregel van bestuur, zoals het Besluit landbouw milieubeheer. Op het moment dat een melding Activiteitenbesluit wordt ingediend, wordt dit het referentiekader.

Registratie aantal dieren

Maandelijks moet het aantal aanwezige dieren per diersoort worden geregistreerd. Deze registratie kan zowel bestaan uit boekhoudkundige gegevens als uit landbouwtellingen in de vorm van een gecomputeriseerd dieroverzicht, een diertelkaart of een maandelijks stallijst. In principe zijn dit de registratiegegevens die ook op grond van andere wetgeving noodzakelijk zijn.

Vloeistofkerende vloer

Als onder een stal of delen van een stal geen mestkelder is gelegen, moet de vloer vloeistofkerend zijn uitgevoerd. Bij deze vloeistofkerende vloer is incidentenmanagement niet verplicht.

Bodemonderzoek niet nodig

Ondanks dat bodembeschermende voorzieningen nodig zijn, is voor het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf een uitzondering gemaakt voor het uitvoeren van een bodemonderzoek. Dit is niet noodzakelijk.

Eisen huisvestingssysteem

Een huisvestingssysteem moet zijn gebouwd overeenkomstig de technische eisen van het systeem en het systeem moet worden gebruikt en onderhouden overeenkomstig de voorwaarden die noodzakelijk zijn voor een goede werking van het huisvestingssysteem. De technische eisen en de eisen voor gebruik en onderhoud zijn opgenomen in de systeembeschrijving die hoort bij het huisvestingssysteem.

Die systeembeschrijving wordt ook wel leaflet of stalbeschrijving genoemd en is voorzien van een BB- of BWL-code. De stalbeschrijvingen zijn te vinden op de site van InfoMil:

<http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/ammoniak-en/regeling-ammoniak/stalbeschrijvingen/>

Als niet wordt voldaan aan de technische eisen, is de bijbehorende emissiefactor voor ammoniak, geur en fijn stof niet van toepassing en wordt het stalsysteem beoordeeld als een overig huisvestingssysteem.

Lozen afvalwater

Reinigen en ontsmetten dierenverblijven

Bij het reinigen en ontsmetten van dierenverblijven mag het afvalwater op het vuilwaterriool worden geloosd als het gehalte aan onopgeloste bestanddelen niet meer dan 300 mg/l bedraagt. Met een slibvangput kan aan deze norm worden voldaan. Onopgeloste bestanddelen zijn bijvoorbeeld zand en mest. Waswater van stallen kan ook als meststof op grond van de Meststoffenwet worden gebruikt.

Het te lozen afvalwater moet altijd kunnen worden bemonsterd.

Reinigen melkinstallatie

Bij het reinigen van de melkinstallatie moet het spoelwater zoveel mogelijk worden hergebruikt. Als hergebruik niet meer mogelijk is, mag het afvalwater op het vuilwaterriool worden geloosd. Het afvalwater mag ook gelijkmatig over de onverharde bodem worden verspreid.

Opslaan van vaste kunstmeststoffen

Document	Toelichting "Opslaan van vaste kunstmeststoffen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 4.1.7, artikel 4.16 en 4.17
	Activiteitenregeling	§ 4.1.7, artikel 4.34
Versie	1 januari 2013	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een korte beschrijving van de voorschriften voor de opslag van vaste kunstmeststoffen. Het besluit is van toepassing op de opslag van de volgende vaste kunstmeststoffen:

- groep 1.1, 1.2 en 1.3 (geen maximum);
- groep 2 (maximaal 50 ton).

Voor vaste kunstmeststoffen uit groep 3 of 4, en voor opslag van meer dan 50 ton meststoffen uit groep 2, is een omgevingsvergunning nodig. De opslag van vloeibare kunstmeststoffen valt onder § 4.1.1 "Opslaan van gevaarlijke stoffen, CMR-stoffen of bodembedreigende stoffen in verpakking, niet zijnde vuurwerk, pyrotechnische artikelen voor theatergebruik, andere ontplofbare stoffen, bepaalde organische peroxiden, asbest, gedemonteerde airbags, gordelspanners of vaste kunstmeststoffen" van het Activiteitenbesluit waarin voorschriften zijn opgenomen voor de opslag van bodembedreigende stoffen in verpakking.

Indeling groepen

Groep 1.1: niet UN-geclassificeerde anorganische (minerale) meststoffen die niet nitraathoudend zijn, zoals anorganische meststoffen van het type ureum, ammoniumsulfaat (AS), diammoniumfosfaat (DAP), triplesuperfosfaat (TSP).

Groep 1.2: niet UN-geclassificeerde anorganische (minerale) meststoffen die nitraathoudend zijn. Veruit het overgrote deel van de meststoffen behoort tot deze groep. Hiertoe worden meststoffen gerekend, zoals kalksalpeter (dubbelzout), kalkammonsalpeter (KAS), NPK-, NP- en NS-meststoffen (op basis van calciumsulfaat) met minder dan 70% ammoniumnitraat; ammoniumsulfaat-nitraat (ASN) met minder dan 45% ammoniumnitraat.

Groep 1.3: UN-geclassificeerde minerale meststoffen die overeenkomstig de geldende criteria als oxiderende stof worden geclassificeerd. Het gaat hier om de stoffen met één van de volgende UN-nummers: 1477, 1479, 1486, 1498 en 1499. Hieronder vallen de nitraathoudende minerale meststoffen zoals kaliumnitraat en natriumnitraat.

Groep 2: minerale meststoffen met UN-nummer 2071. Deze stoffen zijn ingedeeld in de klasse 9 van de UN Recommendations on the Transport of Dangerous Goods. Hieronder vallen alleen die samengestelde ammoniumnitraathoudende meststoffen van het type NPK, NP of NK met ten hoogste 70% ammoniumnitraat die volgens de voorgeschreven gazengoot-test kunnen deflagieren.

Voorschriften	
Veiligheid	
Opslag overeenkomstig PGS 7	
Ontoegankelijkheid opslag	
Aangifte diefstal	

Opslag overeenkomstig PGS 7

De opslag van vaste kunstmeststoffen moet voldoen aan een aantal eisen van PGS 7: Opslag van minerale anorganische meststoffen. PGS 7 is te downloaden op www.publicatiereeksgevaarlijkestoffen.nl

Eisen aan opslag van groep 1.1, 1.2 en 1.3 kunstmeststoffen

Het besluit is van toepassing op de opslag van vaste kunstmeststoffen uit de groepen 1.1, 1.2 en 1.3. Wanneer meer dan 250 ton meststoffen van deze groepen worden opgeslagen, gelden aanvullende eisen uit PGS 7 voor deze opslag.

Eisen aan opslag van groep 2 kunstmeststoffen

Het besluit is alleen van toepassing wanneer minder dan 50 ton kunstmeststoffen behorende tot groep 2 worden opgeslagen. PGS 7 stelt tot een maximum hoeveelheid van 50 ton geen eisen aan de opslag van deze groep kunstmeststoffen.

Ontoegankelijkheid opslag

Om te voorkomen dat vaste nitraathoudende kunstmeststoffen kunnen worden misbruikt voor het vervaardigen van explosieven, mag een opslag in de buitenlucht niet ongecontroleerd toegankelijk zijn voor onbevoegden. Als opslag plaatsvindt in een afsluitbare ruimte die bij afwezigheid is afgesloten, is dit voldoende.

Aangifte diefstal

Bij diefstal moet zo spoedig mogelijk aangifte worden gedaan bij de politie.

Algemene milieuregels voor emissies naar de lucht

Document	Toelichting "Algemene milieuregels voor emissies naar de lucht"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.3, artikel 2.4 t/m 2.8
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	20 februari 2015	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een korte beschrijving van de algemene systematiek voor emissies naar de lucht. Voor het aspect luchtemissies is aangesloten bij de systematiek van de NeR. In het kort komt deze systematiek op het volgende neer:

- emissiereductie moet in de eerste plaats gericht zijn op een vermindering van de emissievracht;
- diffuse emissies moeten zoveel mogelijk door procesgeïntegreerde of brongerichte voorzieningen worden bestreden;
- de noodzaak van emissiebeperking is afhankelijk van de grootte van de emissievracht (massastroom) van de gekanaliseerde emissies;
- overschrijdt de massastroom van de gekanaliseerde emissies de grensmassastroom dan wordt gesproken van een relevante emissie en moeten emissiebeperkende voorzieningen overeenkomstig de beste beschikbare technieken (BBT) worden getroffen; het toepassen van procesgeïntegreerde maatregelen heeft daarbij de voorkeur boven het toepassen van nageschakelde technieken;
- door het vastleggen van emissie-eisen in voorschriften wordt de toepassing van een doelmatige maatregel verzekerd.

Vanuit milieuhygiënisch oogpunt bestaat de voorkeur voor procesgeïntegreerde maatregelen boven nageschakelde technieken, vanwege het structurele karakter van de bestrijding aan de bron. Bij procesgeïntegreerde maatregelen kan in het algemeen gedacht worden aan:

- wijziging van de procesvoering en/of het productieproces;
- gebruik van andere grondstoffen;
- terugvoeren van de (luchtverontreinigende) stoffen in het productieproces.

Als procesgeïntegreerde maatregelen niet mogelijk zijn of een onvoldoende emissiereductie realiseren kunnen nageschakelde technieken worden toegepast.

Indeling stofcategorieën

Stoffen die vanuit het bedrijf geëmitteerd kunnen worden, worden overeenkomstig paragraaf 4.5 van de NeR ingedeeld in stofcategorieën en stofklassen. De NeR gaat uit van zes stofcategorieën, die weer onderverdeeld zijn in stofklassen op basis van hun chemische, fysische en toxische eigenschappen. De volgende categorieën worden onderscheiden:

- MVP: minimalisatie verplichte stoffen;
- S: stof;
- sO: organische stoffen stofvormig;
- sA: anorganische stoffen stofvormig;
- gA: anorganische stoffen gasvormig;
- gO: organische stoffen gasvormig.

Wet luchtkwaliteit

Bedrijven zijn verantwoordelijk voor emissies vanuit het bedrijf naar de buitenlucht. Deze emissies kunnen gevolgen hebben voor de luchtkwaliteit en inherent daaraan het woon- en leefklimaat.

Verbrandingsprocessen in de industrie, verkeer en huishoudens vervuilen de buitenlucht met luchtverontreinigende stoffen. Voorbeelden hiervan zijn fijn stof, stikstofdioxide, zwaveldioxide, koolmonoxide, vluchtige organische stoffen (VOS), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en zware metalen als lood, zink, cadmium, arseen en benzeen.

Eisen aan de luchtkwaliteit zijn opgenomen in de Wet luchtkwaliteit en alleen van toepassing bij bedrijven die een omgevingsvergunning milieu nodig hebben. Gezien de aard en omvang van de in dit besluit gereguleerde activiteiten is de verwachting dat hiermee de doorwerking van de luchtkwaliteitseisen afdoende is geregeld. Daarnaast fungeert de zorgplicht als vangnet. Op grond daarvan kan alsnog een maatwerkvoorschrift worden gesteld.

Agrarische bedrijven hebben in bepaalde gevallen een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) nodig, waarbij getoetst moet worden aan de luchtkwaliteitseisen in de Wet luchtkwaliteit. Een OBM is nodig bij het houden van:

- ten minste 500 en ten hoogste 1.200 vleesrunderen
- ten minste 3.000 stuks pluimvee
- ten minste 900 varkens
- bij gemengde bedrijven:
 - ten minste 1.500 stuks pluimvee
 - ten minste 500 gespeende biggen
 - ten minste 500 landbouwhuisdieren anders dan pluimvee en gespeende biggen.

Voor een beperkt aantal activiteiten zijn voorschriften opgenomen in het Activiteitenbesluit, die de mogelijkheid bieden om gelet op de luchtkwaliteit aanvullende eisen te stellen via maatwerkvoorschriften. Het gaat hierbij om het parkeren of stallen van auto's in parkeergarages, het afleveren van motorbrandstoffen en een aantal activiteiten dat verband houdt met de bewerking, verwerking of vervaardiging van metalen voorwerpen en hout en de opslag van stuifgevoelige goederen.

Voorschriften	
Emissieconcentratie-eisen	
Erkende maatregelen	
Optellen massastromen	
Emissiebeperkende technieken	
Controle emissies	
Doelmatige bronafzuiging	
Doelmatige verspreiding	

Emissieconcentratie-eis

Voor activiteiten waarbij relevante luchtmissies verwacht worden zijn per activiteit concrete emissieconcentratie-eisen opgenomen. Als voor een activiteit emissieconcentratie-eisen zijn vastgelegd moet worden beoordeeld of de betreffende emissie binnen het bedrijf relevant is. Zodra de emissievracht (massastroom) van de betreffende stof of groep van stoffen waartoe deze behoort, over het gehele bedrijf gezien relevant is (de betreffende grensmassastroom overschrijdt) dan gelden de emissieconcentratie-eisen voor alle bronnen die de betreffende stoffen emitteren. Als een bepaalde bron nauwelijks bijdraagt in de jaarlijkse uitstoot, kan die bron worden uitgezonderd van de emissieconcentratie-eisen.

Grensmassaastroom

Voor de beoordeling van relevante emissies zijn per stofklasse drempelwaarden van toepassing, aangeduid als grensmassaastroom. De relevantie van de emissie, en daarmee de hoogte van de grensmassaastroom, hangt af van de schadelijkheid van de stoffen. Emissies die onder de daarvoor vastgestelde grensmassaastromen blijven, zijn niet relevant, emissies die één of meer grensmassaastromen overschrijden, wel.

Afwijken emissieconcentratie-eisen

Het bevoegd gezag kan met maatwerkvoorschriften gemotiveerd afwijken van de emissieconcentratie-eisen. Als het bevoegd gezag in een specifieke situatie een dergelijk besluit neemt, zal bij dit besluit de NeR moeten worden betrokken. De NeR geeft de stand der techniek weer op het gebied van emissiebeperking naar de lucht.

Afwijken kan relevant zijn als met een andere maatregel dan de erkende maatregel één of meer grensmassaastromen overschreden worden en de emissieconcentratie-eisen worden overschreden, terwijl wel een significante emissiereductie wordt gerealiseerd. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als een bedrijf een bronmaatregel of een procesgeïntegreerde maatregel wil treffen. Als afwijkende emissie-eis zou dan door het bevoegd gezag in plaats van een emissieconcentratie-eis bijvoorbeeld een emissiereductie-eis of een emissievracht kunnen worden vastgesteld. Afwijken van de emissieconcentratie-eisen kan ook relevant zijn als er sprake is van een afwijkend emissieverloop of bijzondere bronnen zoals bedoeld in paragraaf 2.4 van de NeR. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld het toepassing geven aan de middelingsbepaling, piekemissiebepaling, en bepalingen voor niet reguliere emissies.

Daarnaast zijn afwijkingen mogelijk van grensmassaastromen en emissieconcentratie-eisen voor MVP-stoffen, conform het bepaalde onder emissie-eisen van paragraaf 3.2.1 van de NeR. Het bevoegd gezag neemt bij zijn beslissing ook de kosteneffectiviteit van maatregelen als bedoeld in paragraaf 2.11 van de NeR in acht.

In gevallen waarin het wenselijk wordt geacht om van gestelde emissiegrenswaarden af te wijken vanwege een integrale afweging van milieucompartimenten zoals bedoeld in paragraaf 2.7.3 van de NeR, kunnen eveneens andere emissie-eisen worden vastgesteld, onderbouwd op basis van de gemaakte integrale afweging.

Kleine bronnen (vrijstellingsbepaling)

Overeenkomstig de systematiek van de NeR worden bronnen die op jaarbasis maar een zeer geringe bijdrage aan de emissie hebben, vrijgesteld van de emissieconcentratie-eisen uit artikel 2.5. Voor deze kleine bronnen gelden dan geen emissieconcentratie-eisen voor de stoffen waarvan de jaarvracht onder het 500-voudige van de grensmassaastroom blijft. Deze kleine bronnen wel mee ter bepaling of de grensmassaastroom voor een stof of stofklasse wordt overschreden. Dus als door optelling van de massaastroom van verschillende bronnen binnen het bedrijf de grensmassaastroom voor bijvoorbeeld stofklasse S wordt overschreden, geldt dat alle bronnen moeten voldoen aan de emissieconcentratie-eisen voor stofklasse S, behalve de kleine bronnen.

Emissiebron - emissiepunt

Er is een verschil tussen emissiebronnen en emissiepunten. Een emissiebron is de plaats waar de emissie ontstaat dan wel wordt gevormd. Een emissiepunt betreft de locatie waar de emissie(s) uiteindelijk naar de buitenlucht worden geëmitteerd. Meerdere bronnen kunnen zodoende via eenzelfde emissiepunt emitteren. Emissiepunten bestaan hoofdzakelijk uit gekanaliseerde emissiepunten en diffuse emissiepunten.

Gekanaliseerde emissiepunten zijn bijvoorbeeld schoorstenen, pijpen en uitmondingen. Ook (mechanische) ruimteventilatie betreft een gekanaliseerde emissie. Bij mechanische ruimteventilatie worden veelal de in een ruimte diffuus ontstane emissies afgevoerd. De kenmerken van ruimteventilatie zijn daarom relatief grote debieten en lage concentraties. In geval van direct bij de bron afgezogen emissies betreft het juist relatief lage debieten en hoge concentraties.

Diffuse emissiepunten betreffen emissies ten gevolge van bijvoorbeeld het lekken van afsluiters en flenzen, (natuurlijk) geventileerde ruimtes, oppervlaktebronnen (zoals een beluchtingstank) en lijnbronnen. Vanuit het oogpunt van milieu zijn gekanaliseerde emissies gewenst. Als emissies zo dicht mogelijk bij de bron gekanaliseerd zijn, kunnen (als nodig) eenvoudiger maatregelen worden getroffen.

Erkende maatregelen

Voor activiteiten waarvoor emissieconcentratie-eisen gelden, zijn in de Activiteitenregeling erkende maatregelen opgenomen. Door toepassing van deze erkende maatregelen wordt voldaan aan de emissieconcentratie-eisen. Dit houdt in dat in gevallen waarin de erkende maatregelen zijn getroffen, niet meer hoeft te worden aangetoond dat aan de emissieconcentratie-eisen wordt voldaan. Er is slechts sprake van een erkende maatregel als voldaan wordt aan alle voorwaarden genoemd bij die maatregel. Dat wil zeggen (aantoonbare) deugdelijke dimensionering, (aantoonbaar) deugdelijk onderhoud en (aantoonbare) geschiktheid van de maatregel voor het betreffende doel.

Voor de beoordeling of een maatregel een erkende maatregel is of niet, is de documentatie van de leverancier van de maatregel en de uitgangspunten van het bedrijf over de emissies van belang. Dit geldt voor zowel de geschiktheid van de maatregel voor het doel, de dimensionering van de maatregel en het benodigde onderhoud daarvan.

Geen of alternatieve maatregel

Als een andere maatregel getroffen wordt dan de erkende maatregel of een maatregel wordt niet volgens de beschrijving van de erkende maatregel uitgevoerd (bijvoorbeeld omdat deze niet juist is gedimensioneerd, niet goed is uitgevoerd of onderhouden), is er geen sprake van een erkende maatregel en moet het bedrijf op verzoek van het bevoegd gezag aantonen dat met de getroffen maatregel wordt voldaan aan de emissieconcentratie-eis of dat de grensmassaastroom niet wordt overschreden.

Als geen maatregel wordt getroffen, kan het bevoegd gezag het bedrijf verzoeken om aan te tonen dat de betreffende emissie niet relevant is omdat:

- de grensmassaastromen niet worden overschreden;
- het treffen van een maatregel niet nodig is omdat, weliswaar grensmassaastromen overschreden worden maar de emissie vanuit bepaalde bronnen beneden de vrijstellingsbepaling blijven;
- met getroffen andere maatregelen (dan een erkende maatregel) aan de emissie-eisen wordt voldaan.

Dit geldt ook bij veranderingen binnen het bedrijf die significante negatieve gevolgen kunnen hebben voor emissies naar de lucht. Dit geldt bijvoorbeeld als er nieuwe bronnen bijkomen waar geen maatregelen of andere dan erkende maatregelen zijn getroffen, maar ook voor bestaande bronnen waar de massaastroom is toegenomen. In dit laatste geval zal moeten worden aangetoond dat:

- nog steeds geen maatregel getroffen hoeft te worden of,
- de dimensionering, onderhoud en geschiktheid van een bestaande erkende dan wel andere maatregel in overeenstemming is met de nieuwe situatie, of
- met een nieuw te treffen andere dan een erkende maatregel aan de emissie-eisen wordt voldaan.

Optellen massaastromen binnen de stofklasse

Om te toetsen of er grensmassaastromen zijn die worden overschreden, moeten eerst de massaastromen (emissievrachten in gram per uur) van alle bronnen binnen het bedrijf, die stoffen emitteren behorende tot een zelfde stofklasse, bij elkaar worden opgeteld. De totale emissie die binnen het tijdsvak van één uur kan optreden vanuit het bedrijf is daarbij maatgevend. Als sprake is van het bedrijf die uit verschillende onderdelen bestaat die onafhankelijk van elkaar zouden kunnen functioneren, kan de totale emissie per bedrijfsonderdeel worden bepaald.

Als de opgetelde massastromen van stoffen die tot een zelfde klasse behoren, de grensmassaastroom van de betreffende klasse overschrijden, dan moeten de opgetelde emissieconcentraties van de betreffende stoffen per bron, voldoen aan de emissieconcentratie-eis van die klasse. Dit betekent dat de betreffende emissieconcentratie-eis zowel geldt in de gevallen dat de emissie van één enkele stof de grensmassaastroom overschrijdt, als in gevallen dat de emissie van de individuele stoffen onder de grensmassaastroom blijft, maar de som van de emissies de grensmassaastroom wel overschrijdt. In dit laatste geval moet dan de som van de emissieconcentraties van de betreffende stoffen aan de emissieconcentratie-eis voldoen.

Totaal stof

Voor de stofcategorie stofklasse S geldt een wat afwijkend regime. De emissieconcentratie-eis van 5 milligram per normaal kubieke meter is op een bron van toepassing als:

- de massaastroom over de totale emissie van stoffen ingedeeld in stofklasse S over het gehele bedrijf, meer bedraagt dan 200 gram per uur, en
- de massaastroom van de betreffende bron hoger is dan 100 kilogram per jaar (vrijstellingsbepaling).

Ook als de emissie van stofklasse S minder is dan 200 gram per uur ("de grensmassaastroom voor stofklasse S") is er toch een emissiegrenswaarde van toepassing. In dat geval is een emissieconcentratie-eis van 50 milligram per normaal kubieke meter op een bron van toepassing als de massaastroom van de betreffende bron groter is dan 100 kilogram stof per jaar. Als de emissie van een bron lager is dan 100 kilogram per jaar zijn er geen emissiegrenswaarden van toepassing op die bron.

Vluchtige organische stoffen

Voor de emissies van VOS naar de lucht zijn emissie-eisen opgenomen bij betreffende activiteit. Voor deze activiteiten zijn maatregelen opgenomen op basis van het afgeronde KWS2000-project (en VOS maatregelen uit paragraaf 3.4 van de NeR) en het Werkboek milieumaatregelen metaal- en elektrotechnische industrie en is aangesloten bij de oude amvb's.

Voor grootverbruikers van oplosmiddelen gelden de VOS-eisen niet. Voor deze bedrijven gelden de eisen uit afdeling 2.11: "Oplosmiddelen" van het Activiteitenbesluit. Zie hiervoor www.infomil.nl/oplosmiddelen.

Optellen massastromen binnen de stofcategorie

Als de totale massaastroom van alle stoffen binnen een klasse de grensmassaastroom van de klasse niet overschrijdt, dan moet vervolgens worden getoetst of de totale massaastroom van deze klasse samen met de totale massaastroom van de in nummer hogere klasse wél de grensmassaastroom van deze hogere klasse overschrijdt. Als dit het geval is dan geldt de emissieconcentratie-eis van deze hogere klasse voor het totaal van alle stoffen van de beide beoordeelde klassen. Als dit niet het geval is dan moet vervolgens worden getoetst of de totale massaastroom van de beide klassen samen met die van de in nummer hoogste klasse, wél de grensmassaastroom van deze hoogste klasse overschrijdt. Als dit het geval is dan geldt de emissieconcentratie-eis van deze hoogste klasse voor het totaal van alle stoffen van de drie klassen. Met de in nummer hoogste klasse wordt hier bedoeld de klasse met de minst strenge emissieconcentratie-eis, dit is in het onderstaande voorbeeld uitgewerkt.

De sommatiebepaling over vrachten (massastromen) is te illustreren met het volgende voorbeeld, waarbij: klasse = gO1, hogere klasse = gO2 en hoogste klasse = gO3.

De gezamenlijke vracht van de stoffen behorende tot klasse gO1 moet worden getoetst aan de grensmassaastroom van gO1.

Vervolgens wordt de gezamenlijke vracht van de stoffen behorende tot de klassen gO1 plus gO2 getoetst aan de grensmassaastroom van gO2.

Tot slot wordt de gezamenlijke vracht van stoffen behorende tot de klassen gO1, gO2 en gO3 getoetst aan de grensmassaastroom van gO3.

Emissiebeperkende technieken

Voor de relevante activiteiten worden verschillende erkende maatregelen (afscheiders) voorgeschreven. De voorgeschreven afscheiders zijn gebaseerd op de typen stoffen die moeten worden verwijderd om aan emissiegrenswaarden te kunnen voldoen: droge en natte stofvormige componenten of gassen.

- Voor **droge stofvormige componenten** (stof in algemene zin, stofvormige organische stoffen en stofvormige anorganische stoffen) zijn geschikt: filtrerende afscheiders zoals doekfilters, (verbeterde) compactfilters, keramische filters, 2-trapsstoffilters, absoluutfilters, patronenfilters, slangenfilters, cassettefilters, enveloppenfilters en kaarsenfilters en in enkele gevallen elektrostatische filters.
- Voor **natte stofvormige componenten** ("natte" aerosolen, nat stof in algemene zin, natte stofvormige organische stoffen en natte stofvormige anorganische stoffen) zijn geschikt: filtrerende afscheiders, zoals aërosolfilters (HEAF filters/ vlak-bed filter) en mistfilters (diepbedfilters).
- Voor **gassen** (gas- en dampvormige anorganische componenten en gas- en tapvormige organische componenten) zijn geschikt: gaswassers (scrubbers, zure scrubbers, alkalische scrubbers).

Meer informatie over de verschillende emissiebeperkende technieken is te vinden op:

<http://www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/ner/luchtemissie/>

Controle emissies

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid voorschriften te stellen voor het controleren van emissies door het bedrijf. Dit kan alleen bij die activiteiten waar ook daadwerkelijk emissieconcentratie-eisen naar de lucht zijn opgenomen.

In veel gevallen zal het niet nodig zijn om extra voorschriften te stellen voor het controleren van emissies, omdat de meeste bedrijven door het toepassen van erkende maatregelen worden geacht te hebben voldaan aan de emissie-eisen. Voor deze erkende maatregelen is in de Activiteitenregeling vastgelegd waar deze maatregelen aan moeten voldoen om te kunnen spreken van een erkende maatregel.

Er kunnen echter situaties zijn waarbij een aanvullend controleregime nodig is:

- Een bedrijf kiest een andere maatregel dan die genoemd is bij de erkende maatregelen.
- De toegepaste emissiebeperkende techniek in combinatie met de geëmitteerde stoffen leidt onder andere tot hoge storinggevoeligheid, veel onderhoud, veel fluctuaties in de aard en grootte van de emissies.
- De grootte en aard van de emissies zijn zodanig dat extra controle nodig is.
- Storing aan de emissiebeperkende techniek heeft zeer grote gevolgen voor de grootte van de emissies.

Als hulpmiddel voor het opstellen van een aanvullend controleregime kan gebruik worden gemaakt van paragraaf 3.7 van de NeR. In veel gevallen is een kwantitatieve emissiemeting niet nodig om de goede werking van een emissiereducerende techniek vast te stellen en kan volstaan worden met een controleregime op basis van Emissie Relevante Parameters (ERP's).

Emissiemeting

Als een emissiemeting wel nodig is, zijn voorwaarden opgenomen waaraan een emissiemeting moet voldoen en is opgenomen op welke wijze getoetst moet worden aan de emissieconcentratie-eisen als een emissiemeting wordt uitgevoerd. Afwijking van een bepalingmethode is alleen toegestaan als dit is aangegeven door het bevoegd gezag, dan wel op basis van eventueel opgestelde maatwerkvoorschriften voor het bepalen van de emissies naar de lucht. In paragraaf 3.7.4 van de NeR wordt onder meer aangegeven uit hoeveel deelmetingen een afzonderlijke emissiemeting moet bestaan, hoe lang de bemonsteringsduur van de deelmeting moet zijn en hoe omgegaan moet worden met de onnauwkeurigheid van een meetresultaat.

Ook is vastgelegd is op welke wijze de meetwaarden die het resultaat zijn van een emissiemeting (continu of afzonderlijk) moeten worden getoetst aan de emissieconcentratie-eis. In paragraaf 3.7 van de NeR wordt dit exact aangegeven. De emissie-eisen gelden als bovengrens voor halfuurgemiddelde concentraties onder normale condities (273 Kelvin, 101,3 kilopascal en betrokken op droge lucht). Bij het bepalen van de concentratie in de afgassen wordt alleen gerekend met die luchtstroom die nodig is voor het reguliere proces. Luchtstromen die ter verdunning, koeling of anderszins met de betreffende afgasstroom worden gemengd dan wel via hetzelfde emissiepunt worden afgevoerd, mogen in principe niet bij de bepaling van de

afgasconcentratie worden meegenomen. De bepaling van de concentratie in de afgassen moet in zo'n geval worden gecorrigeerd.

Emissiemetingen van chroom VI-verbindingen kunnen zowel conform ISO 16740 (chroom VI-verbindingen) als NEN-EN 14385 (zware metalen) worden uitgevoerd. De bepalingsmethode ISO 16740 is bedoeld voor werkplekmetingen in het kader van de arbo-regelgeving en is minder geschikt voor emissiemetingen. Een nieuwe bepalingsmethode is hiervoor in ontwikkeling. In de praktijk is het vaak praktischer om gebruik te maken van de bepalingsmethode voor zware metalen, alhoewel daarmee het totaal aan chroomverbindingen (zowel chroom III als chroom VI) wordt bepaald. Als het totaal aan chroomverbindingen lager is dan de norm voor chroom VI-verbindingen, dan wordt daarmee in ieder geval ook voldaan aan de emissie-eis voor chroom VI-verbindingen.

Onderhoud en controle

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid voorschriften te stellen voor het onderhoud en de controle van een emissiebeperkende techniek. Als naar het oordeel van het bevoegd gezag het onderhoud van een dergelijke techniek onvoldoende is en er een risico is dat de techniek om die reden niet doelmatig is en daardoor niet meer de emissiereductie realiseert die deze geacht wordt te realiseren, kan het bevoegd gezag een maatwerkvoorschrift stellen waarin bijvoorbeeld de frequentie van onderhoud wordt vastgelegd of de frequentie van vervanging van filtermateriaal.

Doelmatige bronafzuiging

Het toepassen van bronafzuiging is pas verplicht als dit redelijk is. Bronafzuiging is niet redelijk bij activiteiten die incidenteel en of kleinschalig van karakter zijn.

Op de website van InfoMil (<http://www.infomil.nl/bronafzuiging>) staat meer informatie over in welke situaties bronafzuiging niet redelijk is.

Doelmatige verspreiding

Om overlast van emissies te voorkomen of te beperken is de wijze waarop de afvoer van de emissies plaatsvindt van belang. Het emissiepunt kan op of naast een gebouw of bouwwerk zijn gelegen, of een (vrijstaande) schoorsteen betreffen. De directe bebouwing rondom het emissiepunt kan de verspreiding van emissies sterk beïnvloeden. Dit wordt gebouwinvloed genoemd. Bij gekanaliseerde emissiepunten kan de uitmonding van het emissiepunt ook nog verschillen. De uitmonding kan naar boven gericht (verticaal) zijn of naar opzij gericht zijn (horizontaal). Een naar boven gericht uitmonding geeft de beste verspreiding van emissies.

Algemene milieuregels voor bodembedreigende activiteiten

Document	Toelichting "Algemene milieuregels voor bodembedreigende activiteiten"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.4, artikel 2.8a, 2.9 en 2.11 § 6.4, artikel 6.10
	Activiteitenregeling	Afdeling 2.1, artikel 2.1 en 2.3 t/m 2.6 § 6.1 artikel 6.1 t/m 6.3
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de algemene systematiek bij het uitvoeren van bodembedreigende activiteiten. Bij het uitvoeren van bodembedreigende activiteiten moeten bodembeschermende voorzieningen en maatregelen worden getroffen. Gestreefd moet worden naar een verwaarloosbaar risico voor de bodem, zoals bedoeld in de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (hierna: NRB). De NRB duidt dit verwaarloosbare bodemrisico aan als bodemrisico categorie A.

Of er sprake is van een bodembedreigende situatie hangt af van de aard van de activiteit en de betrokken stoffen. De NRB somt de bedrijfsactiviteiten op die als bodembedreigend worden beschouwd. Bodembedreigend zijn opslag, overslag en intern transport van bulkvloeistoffen, opslag en verlading van stort- en stukgoed, procesactiviteiten, procesbewerkingen en een aantal overige activiteiten.

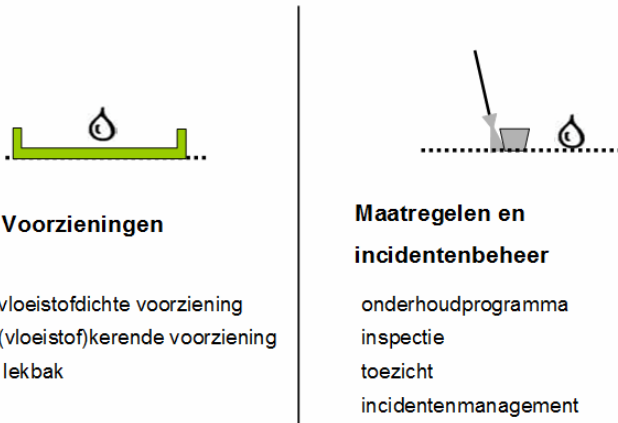
Voor specifieke activiteiten is bij betreffende activiteit vermeld op welke wijze een verwaarloosbaar risico wordt bereikt.

Voorschriften	
Voorzieningen en maatregelen	
Vloeistofdichte vloer	
Vloeistofkerende vloer	
Bewaren documenten	
Bodemonderzoek	
Verwaarloosbaar of aanvaardbaar bodemrisico	

Voorzieningen en maatregelen

De NRB geeft aan hoe een verwaarloosbaar bodemrisico kan worden bereikt. Afhankelijk van de categorie waarin een bedrijfsactiviteit valt, zijn er meestal diverse combinaties van voorzieningen en maatregelen mogelijk om de bodem te beschermen.

Bodembeschermende voorziening

Onder voorzieningen worden fysieke voorzieningen begrepen, zoals vloeistofdichte vloeren en verhardingen, vloeistofkerende vloeren en lekbakken. Dergelijke voorzieningen moeten altijd in combinatie met de daarbij behorende maatregelen worden toegepast. Zo moet een vloeistofdichte vloer of verharding periodiek op vloeistofdichtheid worden gekeurd door een persoon of instelling die daarvoor geschikt over een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Vloeistofkerende voorzieningen moeten altijd gepaard gaan met organisatorische beheermaatregelen of incidentenmanagement.

In het algemeen geldt dat hoe zwaarder de voorziening, hoe lichter het maatregelpakket dat nodig is. Een 'zware' voorziening is bijvoorbeeld een vloeistofdichte vloer. Een dergelijke voorziening is relatief duur, maar vergt veel minder maatregelen dan bijvoorbeeld een vloeistofkerende vloer.

Brongerichte voorzieningen en maatregelen

Brongerichte voorzieningen en maatregelen zijn gericht op het voorkomen van emissies. Enkele voorbeelden:

Procedures die het risico voor de bodem reduceren;

- vervanging van bodemverontreinigende stoffen door andere stoffen;
- vermindering van voorraden;
- bundelen van bodembedreigende activiteiten.

Het treffen van extra voorzieningen;

- bodembedreigende stoffen in installaties in hun omhulling houden;
- verbetering van afdichtingen van apparatuur;
- dubbelwandige systemen met een lekdetectievoorziening.

Effectgerichte voorzieningen en maatregelen

Effectgerichte voorzieningen en maatregelen zijn gericht op het tegengaan van indringing in de bodem en hebben tot doel de verspreiding naar en in de bodem (immissie) te voorkomen of te beperken.

Enkele voorbeelden:

- het aanbrengen van vloeistofdichte vloer of verharding;
- het onmiddellijk opruimen van gemorste vloeistoffen;
- het uitvoeren van een bodemonderzoek.

Controle

In tegenstelling tot vloeistofdichte vloeren is er bij vloeistofkerende voorzieningen niet of nauwelijks sprake van een controle op de effectiviteit. Vloeistofdichte vloeren en verhardingen moeten aan eisen voldoen en moeten periodiek worden gekeurd.

Voor vloeistofkerende voorzieningen geldt alleen dat vloeistoffen die daarop terechtkomen, moeten worden opgeruimd, voordat indringing in de bodem kan plaatsvinden. De controle bij vloeistofkerende voorzieningen is gericht op de organisatorische beheermaatregelen. Anders gezegd: Is het personeel geïnstrueerd hoe te handelen bij calamiteiten of morsingen? Zijn er voldoende hulpmiddelen aanwezig waarmee gemorste stoffen kunnen worden opgeruimd, voordat deze in de bodem terecht kunnen komen?

Vloeistofdichte vloer

Voor een vloeistofdichte vloer of verharding gelden de volgende maatregelen: periodieke keuring, reparatie, regelmatig onderhoud en een jaarlijkse controle. Een vloeistofdichte vloer of verharding of geomembraanbaksysteem moet zijn beoordeeld en goedgekeurd. Een keuring is alleen verplicht als een vloeistofdichte vloer of verharding verplicht is dan wel als er keuzevrijheid is en door het bedrijf wordt gekozen worden voor een vloeistofdichte vloer of verharding als bodembeschermende voorziening. Een keuring is niet verplicht als een van oorsprong vloeistofdichte vloer of verharding aanwezig is, maar niet meer als zodanig wordt gebruikt. In dat geval kan de vloer of verharding worden aangemerkt als een vloeistofkerende voorziening waarbij het uiteraard wel verplicht is de daarbij behorende beheermaatregelen te treffen.

Een vloeistofdichte vloer of verharding moet elke 6 jaar en tevens als onderhoud of reparaties niet volgens de voorschriften heeft plaatsgevonden worden beoordeeld en goedgekeurd. Beoordeling moet plaatsvinden volgens een door het Besluit bodemkwaliteit aangewezen normdocument. Normdocumenten worden ontwikkeld en beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (AS SIKB 6700).

Erkenning inspectie-instelling

De inspectie-instelling moet beschikken over een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit. Dat is een beschikking afgegeven door de ministers van VROM en Verkeer en Waterstaat waarmee wordt vastgesteld dat de instelling voldoet aan de voorwaarden voor erkenning. De belangrijkste voorwaarde is dat de instelling moet zijn geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie. Omdat de verplichting voor inspectie-instellingen om te beschikken over een erkenning op grond van het Besluit bodemkwaliteit pas geldt vanaf 1 januari 2007 is een overgangsregeling opgenomen voor inspectie-instellingen die voor die datum waren geaccrediteerd of gecertificeerd. Inspectie-instellingen die tot 1 oktober 2006 waren gecertificeerd en inspectie-instellingen die tot 1 januari 2007 waren geaccrediteerd voor het inspecteren van vloeistofdichte vloeren en verhardingen worden gelijkgesteld met een erkende inspectie-instelling.

Alternatieve inspectiemethoden

Wanneer een vloer niet visueel inspecteerbaar is, kunnen alternatieve inspectiemethoden worden toegepast. Voorbeelden daarvan zijn geo-elektrische metingen, hydrologische metingen en luchtdrukmetingen. Deze methoden zijn in protocollen beschreven en maken onderdeel uit van AS 6700. Situaties waarin deze alternatieve inspectiemethoden kunnen worden toegepast zijn vastgelegd in AS 6700. Dit maakt het in principe mogelijk om elke vloer op vloeistofdichtheid te toetsen.

Keuring na aanleg

Een vloeistofdichte vloer of verharding moet direct na aanleg worden gekeurd. Op deze regel is een uitzondering gemaakt als de vloer of verharding is aangelegd door een bedrijf dat daartoe is erkend op grond van het Besluit bodemkwaliteit (en dus is gecertificeerd voor het aanleggen van bodembeschermende voorzieningen). In dat geval hoeft de eerste keuring pas plaats te vinden binnen zes jaar na aanleg. Feitelijk kan dit worden aangemerkt als een beloning voor het onder kwaliteitsborging laten aanleggen van een vloeistofdichte vloer of verharding.

Aanvullende maatregelen

Alleen de aanwezigheid van een vloeistofdichte voorziening is niet voldoende. Aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk:

- geconstateerde gebreken moeten worden verholpen;
- voorzieningen moeten regelmatig worden onderhouden;
- ten minste jaarlijks moeten de voorzieningen worden gecontroleerd; dit kan door het bedrijf zelf of worden uitbesteed aan een inspectie-instelling.

Vloeistofkerende vloer

Als vloeistofkerende voorzieningen worden toegepast, zijn beheermaatregelen noodzakelijk.

De NRB verdeelt de beheermaatregelen in geval van verwaarloosbaar bodemrisico in:

- een inspectieprogramma voor apparatuur en emballage, en
- een spill control programma.

De concrete acties van de bij een activiteit behorende beheermaatregelen moeten zijn uitgewerkt in procedures en werkinstructies. Hierin moeten verwijzingen zijn opgenomen naar de daarbij benodigde documentatie en verantwoordelijke personen, alsmede een indicatie voor de benodigde frequentie van die acties.

Er is een onderscheid te maken tussen de beheermaatregelen bij morsen en bij lekken.

Bij morsen is er sprake van actief handelen en (dus) van toezicht zodat direct ingrijpen (control) in preventieve zin mogelijk is. Lekkage wordt door toeval of bij programmatische inspectie geconstateerd en leidt tot ingrijpen achteraf. In beide gevallen moeten medewerkers over gerichte kennis en vaardigheden beschikken om te voorkomen dat (vloei)stoffen de bodem zullen belasten en hoe te handelen in geval van bodembelasting.

Bij het opruimen van spills (ten gevolge van morsen of lekkage) worden absorptiemiddelen en andere materialen ingezet. Deze middelen en materialen moeten worden gecontroleerd en worden aangevuld na ieder incident. Een interne incidentenprocedure moet voorzien in terugkoppeling met voorraadbeheer na ieder incident.

Inspectieprogramma

In het inspectieprogramma moet een relatie zijn gelegd tussen:

- Preventieve acties: onderhoudsinstructies op basis van apparatuurspecificatie-eisen, (visuele) inspectie van apparatuur, emballage en voorzieningen;
- Repressieve acties: schoonhouden van opvangvoorzieningen en nodig aanpassen van onderhoudsinstructies en -frequenties, en
- Vervolg acties: vastleggen van gebreken, gepleegd onderhoud en vervanging.

Spill control programma

Er moet een relatie worden gelegd tussen:

- Preventieve acties: werkinstructies en toezicht;
- Repressieve acties: inzet van middelen, en
- Vervolg acties: vastleggen van incidenten, afvoer van verontreinigd materiaal en aanvullen middelen.

Geen incidentenmanagement

Bij sommige agrarische activiteiten mag een vloeistofkerende vloer worden toegepast zonder incidentenmanagement. Als dit het geval is, dan is dat bij de toelichting van de specifieke agrarische activiteit vermeld.

Bewaren van documenten

Aan de hand van deze documenten kan het bevoegd gezag controleren in hoeverre aan de voorschriften is voldaan. Om controle mogelijk te maken is het dus nodig dat deze documenten aanwezig zijn en gedurende zekere tijd worden bewaard. De documenten moeten binnen het bedrijf worden bewaard en ter inzage worden gehouden voor het bevoegd gezag of op een door het bevoegd gezag te stellen termijn beschikbaar worden gesteld. Het is ook mogelijk dat de documenten in digitale vorm beschikbaar worden gehouden. Via de digitale weg moet het bevoegd gezag dan de beschikking te kunnen krijgen over deze documenten.

Bodemonderzoek

Een bodemonderzoek is alleen gericht op de bodembedreigende stoffen die in het bedrijf door de activiteiten in de bodem kunnen geraken of daarin terecht kunnen zijn gekomen. Een bodemonderzoek moet de bodemkwaliteit vastleggen voor aanvang van de activiteiten (voorheen nulsituatie onderzoek). Met het bodemonderzoek dat na beëindiging van de bedrijfsactiviteiten wordt uitgevoerd, wordt vastgesteld of de bodemkwaliteit ten opzichte van de beginsituatie is veranderd. Als inderdaad sprake is van verslechtering dan moet de bodemkwaliteit worden hersteld in de oorspronkelijke situatie.

In de Activiteitenregeling zijn activiteiten worden aangewezen waarop de bodemeisen van het Activiteitenbesluit geheel of gedeeltelijk niet van toepassing zijn. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om situaties waar het bodemonderzoek waartoe dit artikel verplicht achterwege kan blijven, omdat andere regelgeving al tot een bepaald onderzoek van de bodem verplicht. Dit is bijvoorbeeld het geval voor opslag van grond waarop het Besluit bodemkwaliteit van toepassing is.

Bodemonderzoek bij oprichting of verandering

Het Activiteitenbesluit bevat alleen een verplichting tot het uitvoeren van bodemonderzoek voor bedrijven die worden opgericht en bedrijven waarbinnen de activiteiten worden beëindigd. Bij veranderingen van een bedrijf moet de noodzaak tot bodemonderzoek door het bevoegd gezag worden beoordeeld. Niet iedere verandering van een bedrijf is namelijk relevant. Het bevoegd gezag kent de lokale situatie en het bedrijf en kan het beste beoordelen of een bodemonderzoek in geval van een verandering van het bedrijf nodig is. In de vorm van een maatwerkvoorschrift kan het bevoegd gezag de verplichting voor een bodemonderzoek opleggen.

Bodemonderzoek bij beëindiging activiteiten en herstelplicht

Bodemonderzoek bij beëindiging van een bedrijf is nodig om te kunnen beoordelen of het bedrijf de bodem heeft verontreinigd of aangetast. Een dergelijk bodemonderzoek is ook nodig wanneer het opslaan in een ondergrondse tank van vloeibare brandstof, afgewerkte olie of pekkel wordt beëindigd.

Als met het bodemonderzoek wordt geconstateerd dat de bodem is verontreinigd of aangetast door de activiteiten van het bedrijf, moet deze verontreiniging of aantasting ongedaan worden gemaakt. Deze herstelplicht is opgenomen in het Activiteitenbesluit, maar vloeit ook al voort uit de zorgplichtbepaling in artikel 13 van de Wet bodembescherming (Wbb). Door het opnemen van de bepaling in het besluit is de herstelplicht voor activiteiten bij bedrijven op een zelfde manier geregeld.

Als uit het bodemonderzoek, blijkt dat de bodem is verontreinigd of aangetast dan moet binnen zes maanden de bodemkwaliteit zijn hersteld. Als de bodemkwaliteit bij oprichting of verandering van het bedrijf is vastgelegd in een bodemrapport dan moet de bodemkwaliteit worden hersteld tot de waarden die in dat rapport zijn vermeld. Herstel van de bodemkwaliteit hoeft niet verder te gaan dan met de best beschikbare technieken redelijkerwijs haalbaar is. Hierbij zal per situatie een afweging van belangen moeten plaatsvinden waarbij onder andere financiële, bedrijfseconomische en milieubelangen worden betrokken.

Aanvang herstelwerkzaamheden

Herstelwerkzaamheden in de bodem moeten uiterlijk binnen zes maanden aanvangen. De procedures van de Wbb zijn niet van toepassing, daardoor kunnen alle herstelwerkzaamheden relatief snel worden uitgevoerd.

De procedurebepalingen op grond van de Wbb gelden voor het saneren van bodemverontreinigingen die voor 1987 zijn ontstaan. Er geldt namelijk geen meldingsplicht bij gevallen van verontreiniging of aantasting van de bodem die na 1987 zijn ontstaan (artikel 28, zesde lid, Wbb). Als er geen meldingsverplichting geldt dan stelt het bevoegd gezag ook geen beschikking ernst en risico's vast en is er geen verplichting om een saneringsplan op te stellen.

Herstelplicht na ongewoon voorval

Als de bodemverontreiniging of -aantasting het gevolg is van een ongewoon voorval dan moeten direct herstelmaatregelen worden genomen op grond van artikel 13 van de Wbb. In dergelijke gevallen kan dus geen zes maanden worden gewacht, maar moet onmiddellijk worden gestart met het herstel. Op grond van artikel 27 van de Wbb moet degene door wiens handelen de bodem is verontreinigd of aangetast een melding te doen aan gedeputeerde staten. Naar aanleiding van deze melding kunnen gedeputeerde staten aanwijzingen geven voor de te nemen (herstel)maatregelen.

Erkend persoon of instelling

De bodemonderzoeken moeten worden uitgevoerd door een persoon of instelling die daarvoor is erkend conform het Besluit bodemkwaliteit. Dit besluit bevat onder meer eisen, waaraan een bodemonderzoek moet voldoen en waarmee waarborgen zijn ingebouwd voor een kwalitatief goede uitvoering.

De eis voor een erkend persoon of instelling geldt niet in geval van herstelwerkzaamheden die worden uitgevoerd na een calamiteit waarbij de verontreiniging direct wordt opgeruimd (verplicht op grond van artikel 13 Wbb). Het bedrijf kan zelf direct maatregelen treffen en is niet verplicht daartoe een erkende persoon of instelling in te schakelen. Zowel de aanvang als de afronding van de werkzaamheden moeten worden gemeld aan het bevoegd gezag, zodat het bevoegd gezag de mogelijkheid heeft om toezicht te houden.

Doorboren of aantasten vloestofdichte voorzieningen

Een aanwezige vloerstofdichte vloer of verharding hoeft voor een bodemonderzoek niet te worden doorboord of anderszins aangetast.

Tot welke waarde moet bodemkwaliteit hersteld worden

Wanneer de bodemkwaliteit bij oprichting of verandering van het bedrijf om wat voor reden dan ook (voorheen was het niet altijd verplicht bodemonderzoek te verrichten of heeft het bevoegd gezag ermee ingestemd dat dergelijk onderzoek niet hoeft te worden uitgevoerd) niet is vastgelegd dan moet herstel plaatsvinden tot de achtergrondwaarden als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit.

Verwaarloosbaar versus aanvaardbaar bodemrisico

Er zijn situaties denkbaar waarbij het bereiken van een verwaarloosbaar bodemrisico alleen mogelijk is met zeer kostbare voorzieningen en maatregelen die niet in een evenredige verhouding staan tot het milieudoel. Voor dergelijke situaties is het conform de NRB ook toegestaan dat de bodemrisico's aanvaardbaar worden gemaakt. Pas nadat de onredelijkheid van een verwaarloosbaar bodemrisico afdoende is aangetoond, kan de haalbaarheid van aanvaardbaar bodemrisico worden afgewogen. De keuze tussen verwaarloosbaar en aanvaardbaar bodemrisico is dus geen bedrijfseconomische afweging. Dat betekent dat er niet kan worden gekozen voor het treffen van voorzieningen en maatregelen die leiden tot een aanvaardbaar bodemrisico, enkel vanwege het feit dat deze goedkoper zijn dan de voorzieningen en maatregelen die leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico.

Voor bestaande bedrijven geldt dat een verwaarloosbaar bodemrisico het uitgangspunt is en een aanvaardbaar bodemrisico daarop de uitzondering vormt. Op aanvaardbaar bodemrisico kan alleen worden teruggevallen als het bereiken van een verwaarloosbaar bodemrisico onredelijk hoge investeringen van een bedrijf verlangt die bedrijfseconomisch gezien niet verantwoord zijn. Het gaat alleen om bestaande activiteiten (aangevangen voordat de eisen van het Activiteitenbesluit van toepassing werden). Voor nieuwe bodembedreigende activiteiten geldt altijd als uitgangspunt het verwaarloosbaar bodemrisico.

Verzoek aanvaardbaar bodemrisico

Wanneer een bedrijf een aanvaardbaar bodemrisico wil realiseren zal het bedrijf daartoe een aanvraag moeten indienen bij het bevoegd gezag. Op basis van die aanvraag kan het bevoegd gezag een en ander in een maatwerkvoorschrift vastleggen. Bij de aanvraag moet een plan van aanpak worden gevoegd, waarin in elk geval moet zijn vastgelegd op welke wijze het risicobeperkende bodemonderzoek wordt uitgevoerd, wat de bodemkwaliteit is op dat moment, de wijze waarop en de termijn waarbinnen eventueel optredende verontreiniging of aantasting van de bodem wordt hersteld en de kosten die daarvoor worden geraamd en de wijze waarop hiervoor financiële zekerheid wordt gesteld. Al deze voorwaarden vloeien voort uit de NRB waarin is aangegeven dat bij een aanvaardbaar bodemrisico de bodemkwaliteit met doelmatig risicobeperkend bodemonderzoek zal moeten worden bewaakt. Het falen van de bodembescherming wordt door risicobeperkend bodemonderzoek pas ontdekt nadat een bodembelasting, een morsing of iets dergelijks, is opgetreden. Dergelijk bodemonderzoek is dan ook altijd gekoppeld aan bodemherstel dat altijd afdoende moet zijn gewaarborgd. Indien nodig zullen ook direct tijdelijke beheersmaatregelen moeten worden getroffen.

Als het bevoegd gezag met een maatwerkvoorschrift heeft bepaald dat een aanvaardbaar bodemrisico kan worden gerealiseerd dan zijn de voorschriften die in de regeling zijn gesteld om een verwaarloosbaar bodemrisico te bereiken niet van toepassing. Het gaat dan om de voorschriften die beginnen met: 'ten behoeve van het realiseren van een verwaarloosbaar bodemrisico'. Dat geldt overigens alleen voor die bodembedreigende activiteit(en) waarvoor het bevoegd gezag met een maatwerkvoorschrift heeft besloten dat een aanvaardbaar bodemrisico kan worden gerealiseerd.

Algemene milieuregels voor lozen

Document	Toelichting "Algemene milieuregels voor lozen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.2, artikel 2.1a t/m 2.3 § 6.1, artikel 6.2, 6.2a, 6.3, 6.5, 6.5a en 6.7a
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	7 november 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de algemene systematiek voor het lozen van afvalwater. De basisprincipes van het Activiteitenbesluit voor het lozen van afvalwater, zijn dat:

- lozen in het vuilwaterriool is toegestaan, tenzij het expliciet is verboden en
- lozen op of in de bodem, in oppervlaktewater, in een schoonwaterriool of op een RWZI is verboden, tenzij het expliciet is toegestaan.

Per activiteit zijn voorschriften gesteld aan het lozen van afvalwater.

Bevoegd gezag

Afhankelijk van de lozingsbestemming is er één bevoegde instantie: de gemeente of provincie voor de indirecte lozingen (Wet milieubeheer) en de waterbeheerder voor de directe lozingen in oppervlaktewater of op een RWZI (Waterwet).

Voorschriften	
Lozen vuilwaterriool	
Lozen schoonwaterriool	
Lozen oppervlaktewater of RWZI	
Lozen bodem	
Bemonsteren en meten	
Combineren van afvalwaterstromen	
Lozen agrarische activiteiten buiten inrichtingen	
Lozen open bodemenergiesystemen	
Technische voorzieningen	

Lozen in het vuilwaterriool

Lozingen in het vuilwaterriool zijn toegestaan als wordt voldaan aan de voorschriften van het Activiteitenbesluit die bij betreffende activiteit zijn opgenomen. Als in het Activiteitenbesluit geen voorschriften zijn opgenomen voor het lozen op het vuilwaterriool, is lozen toegestaan en geldt voor dit lozen de zorgplicht. De lozer heeft de verantwoordelijkheid om te zorgen dat het lozen niet leidt tot nadelige gevolgen voor het riool of voor verwerking in de RWZI. Het bevoegd gezag kan via een maatwerkvoorschrift eisen stellen aan het lozen.

Lozen in het schoonwaterriool

Het lozen in het schoonwaterriool is toegestaan als dit expliciet is vermeld in de voorschriften voor de betreffende activiteit. Het schoonwaterriool is een openbaar hemelwaterstelsel of een openbaar ontwateringsstelsel. Vaak zijn in de voorschriften voorwaarden opgenomen om te mogen lozen. Als het lozen niet expliciet is toegestaan, dan is het lozen verboden.

Het bevoegd gezag kan het lozen in het schoonwaterriool toestaan via een maatwerkvoorschrift, als het belang van de bescherming van het milieu zich daartegen niet verzet. Pas wanneer een dergelijk maatwerkvoorschrift is gesteld, mag lozen plaatsvinden. In dit voorschrift kunnen voorwaarden voor het lozen worden opgenomen (samenstelling, eigenschappen en hoeveelheid, meten en registreren, maatregelen, duur en plaats lozingspunt).

Bestaande lozingen

Voor lozingen op het schoonwaterriool waarvoor op grond van artikel 10.63, eerste lid van de Wet milieubeheer ontheffing is verleend, geldt dat de ontheffing wordt aangemerkt als een maatwerkvoorschrift gedurende de resterende termijn van de ontheffing. Dit is alleen relevant als lozen in een schoonwaterriool op grond van het Activiteitenbesluit niet is toegestaan.

Lozen in oppervlaktewater of op RWZI

Het lozen op oppervlaktewater of direct op de RWZI, is toegestaan als dit expliciet is vermeld in de voorschriften voor betreffende activiteit. Als het lozen niet expliciet is toegestaan, dan is het lozen verboden.

Opheffen verbod lozen

Het lozen van afvalwater op oppervlaktewater of op een RWZI kan uitsluitend worden toegestaan via een watervergunning op grond van de Waterwet. De Waterwet is van toepassing op lozingen die direct in een oppervlaktewaterlichaam plaatsvinden en lozingen direct op de RWZI. Het bevoegd gezag hiervoor is de waterbeheerder.

Bestaande lozingen

Lozingen waarvoor korter dan 3 jaar geleden het Activiteitenbesluit is gaan gelden en die daarvoor in de watervergunning of Wvo-vergunning geregeld waren:

- Als tijdens een lopende vergunningprocedure het Activiteitenbesluit is gaan gelden voor bepaalde lozingen in de vergunningaanvraag, dan hoeft het bedrijf geen melding Activiteitenbesluit te doen. De vergunningaanvraag wordt dan als melding aangemerkt.
- Vergunningvoorschriften voor een lozing blijven 3 jaar na het toepassing worden van het Activiteitenbesluit op de betreffende lozing gelden als maatwerkvoorschrift, mits hiervoor maatwerk mogelijk is in het Activiteitenbesluit.
- Als maatwerk niet mogelijk is en de eisen in het Activiteitenbesluit zijn strenger, dan gelden de vergunningvoorschriften nog 6 maanden na het van toepassing worden van het Activiteitenbesluit op de lozing als maatwerkvoorschrift. Daarna gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit.
- Als maatwerk niet mogelijk is en de eisen in het Activiteitenbesluit zijn soepeler, dan gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit vanaf het moment dat het Activiteitenbesluit van toepassing wordt op de betreffende lozing.

Lozingen waarvoor langer dan 3 jaar geleden het Activiteitenbesluit is gaan gelden en die daarvoor in de watervergunning of Wvo-vergunning geregeld waren:

- De vergunningvoorschriften gelden voor deze lozingen niet meer automatisch als maatwerkvoorschrift.
- Als in het Activiteitenbesluit voor de betreffende lozing maatwerk mogelijk is, dan kan het bevoegd gezag de eisen uit de vergunning hebben opgenomen in een nieuw maatwerkvoorschrift. Hierover moet het bevoegd gezag een besluit genomen hebben waartegen bezwaar en beroep mogelijk was.
- Als in het Activiteitenbesluit voor de betreffende lozing geen maatwerk mogelijk is, dan gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit, ongeacht of ze strenger of soepeler zijn.

Lozen in of op de bodem

Het lozen in of op de bodem is toegestaan als dit expliciet is vermeld in de voorschriften voor betreffende activiteit. Vaak zijn in de voorschriften voorwaarden opgenomen om te mogen lozen. Als het lozen niet expliciet is toegestaan, dan is het lozen verboden.

Opheffen verbod lozen

Het bevoegd gezag kan het lozen in de bodem toestaan via een maatwerkvoorschrift, als het belang van de bescherming van het milieu zich daartegen niet verzet. Pas wanneer een dergelijk maatwerkvoorschrift is gesteld, mag lozen plaatsvinden. In dit voorschrift kunnen voorwaarden voor het lozen worden opgenomen (samenstelling, eigenschappen en hoeveelheid, meten en registreren, maatregelen, duur en plaats lozingspunt).

Bestaande lozingen

Voor lozingen in de bodem waarvoor op grond van het Lozingenbesluit bodembescherming ontheffing is verleend, geldt dat de ontheffing wordt aangemerkt als een maatwerkvoorschrift gedurende de resterende termijn van de ontheffing. Dit is alleen relevant als lozen in de bodem op grond van het Activiteitenbesluit niet is toegestaan.

Vergunning Waterwet

Het verbod om in de bodem te lozen geldt niet als aan het lozen voorschriften zijn gesteld in een vergunning op grond van artikel 6.4 of 6.5 van de Waterwet. Dit komt voor bij warmte/koude opslag in de bodem, waarbij grondwater wordt onttrokken en weer in de bodem wordt gebracht.

Lozen in grondwater

Het direct lozen van afvalwater in grondwater is verboden en alleen via een maatwerkvoorschrift kan het bevoegd gezag hiervoor toestemming verlenen.

Bemonstering en meting

In het Activiteitenbesluit zijn eisen opgenomen voor emissiemetingen, monsternamen en conservering. Van elke afvalwaterstroom die wordt geloosd, waarvoor eisen gelden, moet het bevoegd gezag een monster kunnen nemen. Dit geldt niet voor huishoudelijk afvalwater. Afhankelijk van de aard van de afvalwaterstroom moet hiervoor een speciale voorziening aanwezig zijn. In sommige gevallen kan het voldoende zijn dat in de uitgaande afvalwaterstroom een monster kan worden genomen.

Combineren van afvalwaterstromen

De voorwaarden voor het lozen zijn in het Activiteitenbesluit per activiteit gedefinieerd. In de praktijk kan het efficiënter zijn om stromen afkomstig van verschillende activiteiten gecombineerd te behandelen. Omdat in dit geval niet meer aan de afzonderlijke voorwaarden uit het Activiteitenbesluit kan worden getoetst, kan het bevoegd gezag via maatwerkvoorschriften eisen stellen aan een gecombineerde lozing. Als een dergelijk maatwerkvoorschrift is gesteld, hoeft niet meer te worden voldaan aan de afzonderlijke voorwaarden per activiteit.

De samenvoeging van afvalstromen mag niet ten koste gaan van het niveau van milieubescherming. Het mag niet zo zijn dat door samenvoeging een geconcentreerde afvalwaterstroom zodanig wordt verdund dat daardoor aan de emissiegrenswaarden voor het lozen wordt voldaan.

Lozen agrarische activiteiten buiten een inrichting

Als afvalwater vrijkomt bij agrarische activiteiten die niet op het bedrijf plaatsvinden, bijvoorbeeld het afsprengen van werktuigen op een weiland, gelden ook de eisen van het Activiteitenbesluit.

Lozen open bodemenergiesystemen

Voor bedrijven die geen omgevingsvergunning milieu nodig hebben (inrichtingen type A en B) is:

- het lozen van boorspoelwater ten gevolge van de installatie van een open bodemenergiesysteem op het vuilwaterriool en op de bodem toegestaan;
- het lozen van onderhoudsspoelwater van een open bodemenergiesysteem op een schoonwaterriool toegestaan;
- het lozen van onderhoudsspoelwater van een open bodemenergiesysteem op een vuilwaterriool toegestaan als lozing op een schoonwaterriool niet mogelijk is (bijvoorbeeld vanwege de beschikbare capaciteit).

Technische voorzieningen

Bij een aantal activiteiten is vereist dat technische voorzieningen aanwezig moeten zijn, zoals een slibvangput en olie-afscheider of vetvangput. Bij sommige activiteiten is een emissiegrenswaarde opgenomen, waaraan kan worden voldaan door het plaatsen van een dergelijke voorziening. Deze voorzieningen moeten adequaat functioneren.

Olie-afscheider en slibvangput

Een olie-afscheider en slibvangput moeten voldoen aan en worden gedimensioneerd, geplaatst, gebruikt en onderhouden overeenkomstig NEN-EN 858-1 en 2.

Voor bestaande slibvangputten en olie-afscheiders geldt dat:

- een voor 1 januari 2008 geplaatste voorziening voldoet aan en wordt gebruikt conform NEN 7089;
- een voor 1 maart 1997 geplaatste voorziening op de hoeveelheid afvalwater moet zijn afgestemd.

De slibvangput en de olie-afscheider moeten tijdig worden geleegd en gereinigd. Ook moet het bedrijf geconstateerde gebreken zo spoedig mogelijk verhelpen. Om de goede werking van een slibvangput en olie-afscheider te waarborgen, geldt een onderhoudsfrequentie van elke zes maanden. Bij dit onderhoud moet onder andere worden bekeken of de afscheider nog goed werkt en of deze al moet worden geleegd. Het tijdstip van het verwijderen van afgescheiden zand, slib en olie is mede afhankelijk van het type afscheider. Meest blijkt dat lediging noodzakelijk is als het volume van de slibvangput voor meer dan 50% is gevuld of als de opslagcapaciteit van de olie-afscheider voor 80% is gevuld. Naast het zo nodig verwijderen van olie en zand/slib moet het bedrijf de afscheider minimaal één keer per vijf jaar laten legen en onderzoeken op aantasting en andere gebreken, behalve als dit naar de mening van het bevoegd gezag niet noodzakelijk is. Het bedrijf moet de resultaten van lediging en onderhoud vastleggen.

Vetafscheider en slibvangput

Een vetafscheider en slibvangput moeten voldoen aan en worden gedimensioneerd, geplaatst, gebruikt en onderhouden overeenkomstig NEN-EN 1825. Dit betekent dat het bedrijf de vetafscheider ten minste elke maand en bij voorkeur elke veertien dagen moet legen, reinigen en hervullen met schoon water. Ook moet het bedrijf geconstateerde gebreken zo spoedig mogelijk verhelpen en de resultaten van lediging en onderhoud vastleggen. De inhoud van de slibvangput en vetafscheider mag het bedrijf met het bedrijfsafval afvoeren.

Vetafscheiders die voldoen aan de nieuwe NEN-EN 1825-1 en 2 zijn voorzien van een naamplaatje, dat op een goed zichtbare plaats onlosmakelijk vast zit aan de afscheiders. Hierop is een aantal gegevens van de vetafscheider vermeld waaronder de nominale grootte, de grootte van de slibvangruimte van de vetafscheider en de maximale vetlaagdikte.

Voor een slibvangput en vetafscheider die zijn geplaatst voor 1 januari 2008 geldt niet NEN-EN 1825 maar NEN 7087. In NEN 7087 is geen frequentie voor het legen en reinigen opgenomen. Meestal blijkt dat lediging noodzakelijk is als het volume van de slibvangput voor meer dan 50% is gevuld of als de vetopslagruimte voor 80% is gevuld. Bij vetafscheiders conform de oude NEN 7087 komt dit overeen met een vetlaagdikte van 16 centimeter.

Algemene milieuregels voor type A en type B inrichtingen

Document	Toelichting "Algemene milieuregels - Zorgplicht voor type A en type B inrichtingen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.1, artikel 2 en 2.1
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de algemene systematiek van het Activiteitenbesluit. De eisen waaraan een bedrijf moet voldoen, zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. In het Activiteitenbesluit zijn voornamelijk gekwantificeerde doelvoorschriften opgenomen en in de Activiteitenregeling voornamelijk middelvoorschriften en maatwerkvoorschriften. Het opnemen van middelvoorschriften (maatregelen) in een ministeriële regeling heeft als voordeel dat nieuwe inzichten op relatief eenvoudige wijze in de Activiteitenregeling kunnen worden opgenomen. Aanpassing van de Activiteitenregeling zal plaatsvinden na overleg met het betrokken bedrijfsleven en de betrokken overheden.

Zorgplicht

In het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling zijn niet voor alle potentiële activiteiten en de milieugevolgen daarvan voorschriften opgenomen. De voorschriften blijven beperkt tot de meest relevante milieuaspecten van activiteiten. Voor activiteiten of aspecten die niet zijn geregeld, is in het Activiteitenbesluit een zorgplichtbepaling opgenomen. Het uitgangspunt van de zorgplicht is dat een bedrijf ook bij niet concreet geregelde situaties de nodige aandacht aan de bescherming van het milieu moet besteden.

De zorgplicht houdt in dat: *Indien het bedrijf weet, of redelijkerwijs had kunnen weten, dat door het in werking zijn van het bedrijf nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, voorkomt het bedrijf die gevolgen of beperkt die gevolgen, voor zover voorkomen niet mogelijk is, en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden geveerd.*

Als het bevoegd gezag constateert dat een bijzondere situatie voor een milieuaspect niet uitputtend is geregeld en het belang van de bescherming van het milieu wordt geschaad, kan direct met toepassing van de zorgplichtbepaling worden gehandhaafd of kan een maatwerkvoorschrift worden gesteld.

Voorschriften

Om een bedrijf meer keuzevrijheid te geven is gekozen voor een systematiek van gekwantificeerde doelvoorschriften in combinatie met verplichte en erkende maatregelen. Aan de doelvoorschriften moet worden voldaan. Een bedrijf kan zelf bepalen op welke wijze dat gebeurt. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor het stellen van maatwerkvoorschriften.

Gekwantificeerde doelvoorschriften

Gekwantificeerde doelvoorschriften zijn voorschriften waar eenduidig is aangegeven wat de maximaal toegestane milieubelasting van een activiteit is. Deze doelvoorschriften zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit. Dergelijke doelvoorschriften bieden de maximale vrijheid bij de keuze van de maatregelen om aan het doelvoorschrift te voldoen. Dit voordeel heeft echter voor bedrijven, die duidelijkheid over welke maatregelen genomen moeten worden verkiezen boven keuzevrijheid, ook een nadeel. Ze kunnen uit het Activiteitenbesluit immers niet aflezen, welke (technische) maatregelen genomen moeten worden om aan het Activiteitenbesluit te voldoen. Om dit bezwaar weg te nemen zijn bij een deel van de doelvoorschriften in de Activiteitenregeling erkende maatregelen opgenomen, die gekoppeld zijn aan een gekwantificeerd doelvoorschrift.

Erkende maatregelen

Erkende maatregelen zijn maatregelen waarvan is vastgesteld dat, mits op goede wijze uitgevoerd, voldaan wordt aan het doelvoorschrift waarvoor de maatregel is bedoeld. Er is slechts sprake van een erkende maatregel als voldaan wordt aan alle voorwaarden genoemd bij die maatregel. Erkende maatregelen zijn te herkennen doordat de artikelen altijd beginnen met een verwijzing naar het Activiteitenbesluit, daarna volgt de zinsnede 'wordt in ieder geval voldaan indien' en vervolgens wordt de erkende maatregel genoemd. Een bedrijf kan ook een andere maatregel treffen. Het bevoegd gezag moet dan beoordelen of met deze maatregel wordt voldaan aan het doelvoorschrift. Voor het treffen van een alternatieve maatregel is geen voorafgaande toestemming nodig van het bevoegd gezag.

Verplichte maatregelen

Verplichte maatregelen zijn verplicht en herkenbaar omdat ze beginnen met het beoogde doel en vervolgens de maatregel noemen. Het is mogelijk om een alternatieve maatregel te treffen die leidt tot hetzelfde resultaat. Hiervoor is voorafgaande toestemming van het bevoegd gezag nodig.

Ten minste vier weken vooraf moet het bedrijf een gemotiveerd verzoek indienen bij het bevoegd gezag en aantonen dat de maatregel aan het doel voldoet (gelijkwaardigheidstoets). Het bevoegd gezag beslist over de gelijkwaardigheid van het gekozen middel met een besluit, waartegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld. Het bevoegd gezag kan advies inwinnen bij de Werkgroep Beoordeling Gelijkwaardigheid.

Maatwerkvoorschriften

Het Activiteitenbesluit geeft het bevoegd gezag op verschillende plaatsen de bevoegdheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften (voorheen nadere eisen). Of maatwerk mogelijk is, volgt niet altijd direct uit een artikel. Soms ligt de basis voor maatwerk in een ander artikel of in de zorgplichtbepaling.

Het overzicht met maatwerkmogelijkheden (zie

http://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/activiteitenbesluit/item_109983/) geeft per activiteit en per milieuonderwerp de mogelijkheden om maatwerk te stellen en de grondslag daarvoor.

Maatwerkvoorschriften kunnen een toestemming, ontheffing, afwijking van de voorschriften of nadere invulling van de voorschriften omvatten. Het bevoegd gezag kan het initiatief nemen voor een maatwerkvoorschrift, maar ook het bedrijf of een derde-belanghebbende kan het bevoegd gezag vragen om een maatwerkvoorschrift te stellen.

Het opleggen van een maatwerkvoorschrift is een besluit waartegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld.

Algemene milieuregels - Afvalbeheer

Document	Toelichting "Afvalbeheer voor type A en type B inrichtingen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.5, artikel 2.11a t/m 2.14b
	Activiteitenregeling	Afdeling 2.3, artikel 2.9
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor het beheer van afvalstoffen. Het opslaan van afvalstoffen die ook gevaarlijke stoffen zijn valt onder § 4.1.1 van het Activiteitenbesluit.

Voorschriften	
Verbod mengen afvalstoffen	
Verwijderen zwerfvuil binnen 25 meter	
Eisen hergebruik afvalstoffen	
Verbod verbranden/storten /verdichten afvalstoffen	
Procedure acceptatie en controle inname afvalstoffen	
Bewaartermijn afvalstoffen	

Verbod mengen afvalstoffen

Het is niet toegestaan afvalstoffen te mengen. Mengeren is het samenvoegen van afvalstoffen die behoren tot verschillende categorieën. Het verbod op het mengen van afvalstoffen die, wat betreft aard, samenstelling en concentratie niet vergelijkbaar zijn, volgt uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen.

Categorieën afvalstoffen die 'vergelijkbaar' zijn

Afvalstoffen die vergelijkbaar zijn wat betreft aard, samenstelling en concentratie mogen wel worden gemengd. Het samenvoegen van afvalstoffen die wel vergelijkbaar zijn, is geen "mengen" maar "opbulken". Afvalstoffen die vergelijkbaar zijn wat betreft aard, samenstelling en concentratie hoeven niet gescheiden te worden gehouden. De categorie-indeling voor gevaarlijk afval wordt gegeven in de Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen. Voor niet-gevaarlijk afval is in de Activiteitenregeling een aantal categorieën genoemd. Deze categorie-indeling is niet uitputtend. Voor afvalstoffen die niet onder de genoemde categorieën vallen, zal van geval tot geval gekeken moeten worden of deze wel of niet vergelijkbaar zijn.

Een aantal categorieën moet gescheiden gehouden worden op grond van andere regelgeving. Gescheiden houden is hier verplicht. Dit zijn bijvoorbeeld: kadavers en dierlijke bijproducten, dierlijke mest en grond en baggerspecie in de onderverdeling van het Besluit bodemkwaliteit.

Gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen en andere afvalstoffen

Gevaarlijke afvalstoffen moeten gescheiden van andere gevaarlijke afvalstoffen worden opgeslagen. In de Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen staan de categorieën gevaarlijke afvalstoffen benoemd. Gevaarlijke afvalstoffen die binnen dezelfde categorie vallen mogen wel worden gemengd. Een voorbeeld van zo'n categorie is: vloeibare halogeenarme koolwaterstoffen bestaande uit petroleum (ether) en alifatische koolwaterstoffen. Onder meer vervuilde benzine en dieselolie vallen hier onder. Dit betekent bijvoorbeeld dat vervuilde benzine en dieselolie die zijn afgetapt bij autowrakken door autodemontagebedrijven mogen worden gemengd.

Mengen eigen afvalstoffen

Voor de "eigen", niet van buiten de inrichting afkomstige, afvalstoffen is mengen toegestaan, wanneer scheiden redelijkerwijs niet kan worden gevegd. De redelijkheidseis is vertaald in hoeveelheden, zoals die zijn opgenomen in het Landelijk Afvalbeheersplan en samengevat in de volgende tabel.

Aard afvalstof		Scheiding als:
Oud papier / karton		altijd
Asbest		altijd
Elektrische en elektronische apparatuur		altijd
Gevaarlijk afval		altijd en per component gescheiden
Kunststoffen:	verpakkingsfolie	altijd
	plastic bekertjes	± 500 stuks per week
	EPS (piepschuim)	± 3 kg (= 240 liter) per week
	overige kunststoffen	25 kg per week
Autobanden		5 stuks per week
GFT / swill		200 kg per week
Groenafval		200 kg per week
Houten pallets		2 pallets (± 40 kg)
Overig houtafval		40 kg per week
Glas		30 kg of 120 liter per week
Metalen		40 kg per week
Steenachtig materiaal/ puin		0 kg indien incidenteel 1m ³
Textiel		40 kg per week
Glas- en steenwol		25 kg per week
Overig afval		Bedrijfsspecifiek

Product- of materiaalhergebruik

Het is toegestaan een afvalstof te mengen als het leidt tot product- of materiaalhergebruik van die afvalstof. Mengen voorafgaand aan andere handelingen is niet toegestaan. Voor bijvoorbeeld het mengen van ongelijksoortige afvalstoffen voor verbranding is een omgevingsvergunning milieu nodig.

Mengen afvalwater

Afvalwater is ook een afvalstof. Het mengen van afvalwaterstromen voorafgaand aan lozen is toegestaan als dezelfde eisen gelden voor het lozen.

Opruimen zwerfvuil

Elk bedrijf is verplicht om zwerfvuil dat ontstaat door de bedrijfsactiviteiten en/of door bezoekers binnen een straal van 25 meter van het bedrijf op te ruimen.

Hergebruik van afvalstoffen

Hergerbruik van bepaalde afvalstoffen (hout, metaal, kunststof, textiel, steenachtige materialen en gips) als grondstof voor het vervaardigen, samenstellen of repareren van producten of onderdelen daarvan, die ook bestaan uit metaal, hout, kunststof, textiel, steenachtige materialen of gips, is toegestaan. Een voorwaarde hierbij is dat de gebruikte afvalstoffen overeenkomen met de gangbare grondstoffen. Als de eigenschappen van de afvalstof afwijken van de gangbare grondstof dan is gebruik alleen onder voorwaarden toegestaan. Door het bevoegd gezag worden deze voorwaarden via maatwerkvoorschriften opgelegd. Een dergelijk hergebruik van afvalstoffen moet altijd, vooraf, met het bevoegd gezag worden besproken.

Verbod verbranden, storten, verdichten afvalstoffen

Het verbranden en storten van afvalstoffen is verboden ook al gebeurt dat incidenteel. Bedrijven bestemd voor het storten of verbranden van afvalstoffen zijn vergunningplichtig. Het verbranden is wel toegestaan als het gaat om het verbranden van biomassa in een stookinstallatie met een thermisch vermogen van maximaal 15 MW en het verbranden materiaalhergebruik niet belemmert en de vrijkomende warmte nuttig wordt gebruikt.

Bouwstoffen, grond of baggerspecie die conform het Besluit bodemkwaliteit worden toegepast, kunnen ook afvalstoffen zijn. Voor deze toepassingen geldt het verbod niet.

Het verdichten van afvalstoffen is verboden als het gevaarlijke afvalstoffen zijn of als het verdichten een belemmering is voor de nascheiding of recycling.

Bewaartermijn afvalstoffen

Afvalstoffen voorafgaand aan nuttige toepassing mogen maximaal 3 jaar worden opgeslagen. Afvalstoffen voorafgaand aan verwijderen mogen maximaal 1 jaar worden opgeslagen. Als de activiteiten worden beëindigd, moeten binnen 8 weken alle afvalstoffen uit de inrichting zijn afgevoerd. Over het algemeen zal sprake zijn van opslag voorafgaand aan nuttige toepassing. Opslag voorafgaand aan verwijdering komt voor bij bedrijven gericht op de inzameling van afvalstoffen.

Procedurebeschrijving acceptatie en controle

Degene die de inrichting drijft voor het op- of overslaan of verwerken van afvalstoffen die afkomstig zijn van buiten de inrichting, moet een actuele beschrijving hebben van de procedures van acceptatie en controle van de ontvangen afvalstoffen. De invulling van de procedures wordt overgelaten aan inrichtinghouder. In de beschrijving moeten in ieder geval worden gespecificeerd:

A. SOORT INSTANTIES OF PERSONEN WAARVAN HIJ AFVALSTOFFEN ZAL ACCEPTEREN.

Dat zullen voor een milieustraat bijvoorbeeld zijn 'particulieren voor zover die wonen binnen de gemeentegrens'. Dit hoeft alleen te worden gespecificeerd voor zover dit verschil maakt voor de acceptatie en controle. Het gaat dus vooral om de groepen waarvoor degene die de inrichting drijft verschillende voorwaarden hanteert.

B. EISEN TEN AANZIEN VAN DE MANIER WAAROP DE STOFFEN WORDEN AANGEBODEN.

Dit omvat bijvoorbeeld de manier waarop de afvalstoffen verpakt moeten zijn. Zo zal asbest in niet-luchtdoorlatend verpakkingsmateriaal moeten worden aangeleverd.

C. MANIER VAN CONTROLE BIJ ONTVANGST VAN AFVALSTOFFEN.

Dat zal vaak een visuele controle zijn. Als hij de ontdoener de afvalstoffen zelf laat sorteren, geeft hij aan hoe hij daarop toeziet.

D. ONGANG MET AFWIJKENDE AFVALSTOFFEN.

Het gaat daarbij bijvoorbeeld om afvalstoffen die verontreinigd blijken te zijn met olie of teer.

Het is de verantwoordelijkheid van de drijver van de inrichting dat de procedures van acceptatie en controle worden nageleefd. Dat betekent in ieder geval dat de procedures bekend moeten zijn bij de medewerkers, en bijvoorbeeld bij de particulieren die hun afvalstoffen afgeven bij de milieustraat of bij jachthavens. Daarnaast dient hij er zorg voor te dragen dat de inrichting alleen afvalstoffen inneemt wanneer de procedures worden nageleefd.

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid bij maatwerk invulling te geven aan de procedures van acceptatie en controle van de ontvangen afvalstoffen.

Algemene milieuregels - Energiebesparing

Document	Toelichting "Energiebesparing voor type A en type B inrichtingen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.6, artikel 214c en 2.15
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	1 januari 2013	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor energiebesparing.

Voorschriften	
Energiebesparende maatregelen	
Energiebesparingsonderzoek	

Energiebesparende maatregelen

Een bedrijf moet alle rendabele energiebesparende maatregelen treffen. Rendabele maatregelen zijn maatregelen:

- met een terugverdientijd van ten hoogste vijf jaar; of
- met een positieve netto contante waarde bij een interne rentevoet van 15%.

Deze verplichting is niet van toepassing bij een bedrijf met een jaarlijks energiegebruik lager dan 50.000 kWh aan elektriciteit of 25.000 m³ aan aardgasequivalenten. De verplichting geldt ook niet voor glastuinbouwbedrijven die meedoen met emissiehandel voor broeikasgassen.

Het kan zijn dat het treffen van een rendabele energiebesparende maatregel niet in alle gevallen redelijk is, bijvoorbeeld omdat de maatregel technisch niet inpasbaar is of leidt tot negatieve andere milieugevolgen. In dergelijke gevallen geldt de wettelijke verplichting niet. Financiën zijn nooit een reden om een rendabele energiebesparende maatregel niet toe te passen.

In de databank "Energiebesparing en Winst" zijn rendabele energiebesparende maatregelen voor de diverse bedrijfstakken opgenomen (www.infomil.nl/energie).

Voor de meest voorkomende brandstoffen is hieronder een omreken tabel van liters naar aardgasequivalenten opgenomen en omgekeerd.

Brandstof	Aardgasequivalent (m3)	25.000 m3 a.e.
Stadsverwarming	1 GJ = 31,6 m3	800 GJ
Huisbrandolie	1 liter = 1,20 m3 (1)	21.000 liter
Stookolie	1 liter = 1,30 m3 (1)	19.000 liter
Steenkool	1 kg = 0,93 m3 (1)	27 ton
Vloeibaar propaan	1 liter = 0,73 m3	34.000 liter
LPG (wegvervoer)	1 liter = 0,95 m3	26.000 liter
Diesel	1 liter = 1,13 m3	22.000 liter
Benzine	1 liter = 1,04 m3	24.000 liter
Droog hout	1 kg = 0,48 m3 (1)	52 ton

(1) gemiddelde waarde

Energiebesparingsonderzoek

Als het jaarlijkse energieverbruik meer is dan 200.000 kWh aan elektriciteit of meer is dan 75.000 m³ aan aardgasequivalenten kan het bevoegd gezag een energiebesparingsonderzoek eisen. Het bevoegd gezag moet aannemelijk maken dat niet alle rendabele energiebesparende maatregelen zijn. Met de term "aannemelijk" wordt bedoeld dat niet alle rendabele energiebesparende maatregelen zijn getroffen. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de databank "Energiebesparing en Winst".

Het onderzoek moet inzicht geven in de technische energiebesparende mogelijkheden, financiële gevolgen zoals terugverdientijden en milieugevolgen van bepaalde maatregelen, activiteiten en faciliteiten. Het is zinvol dat het bedrijf vooraf het onderzoeksvoorstel voorlegt aan het bevoegd gezag. Het uitgangspunt is dat de kosten van een energiebesparingsonderzoek niet meer dan 10% van de jaarlijkse energiekosten bedragen. Dit wordt als redelijk gezien.

Als uit het onderzoek blijkt dat niet alle rendabele energiebesparende maatregelen zijn getroffen, geeft het bevoegd gezag hiervoor een redelijke termijn om deze alsnog te treffen. Het bevoegd gezag zal deze termijn in overleg vaststellen, waarbij zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij natuurlijke momenten.

Uniforme (handhaving-)strategie

InfoMil biedt een uniforme (handhaving-)strategie aan gericht op energiebesparing bij een klein-, middelgrote en grootgebruiker. Deze strategie geeft meer inzicht in de diverse stappen die het bevoegd gezag kan doorlopen om energiebesparing efficiënt tijdens de periodieke milieucontroles te betrekken. In de strategie wordt onder andere nader ingegaan op het werkproces, relevante natuurlijke momenten (zoals nieuwbouw, verbouwing, renovatie) en de eisen op grond van het Bouwbesluit.

Voor meer informatie zie www.infomil.nl/energie.

Meerjarenafspraken (MJA's)

Bepaalde inrichtingen hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan convenanten waarin vrijwillige afspraken (maar niet vrijblijvende afspraken) zijn gemaakt over energie-efficiëntie. Bij deelname aan de Meerjarenafspraak energie-efficiëntie 3 (MJA3) wordt automatisch voldaan aan de eisen voor energiebesparing, als aan de eisen van de MJA worden voldaan.

InfoMil biedt voor de MJA-inrichtingen eveneens een uniforme (handhaving-)strategie aan die in lijn ligt met de strategieën voor middelgrote en grootgebruikers.

Algemene milieuregels - Geluidhinder

Document	Toelichting "Geluidhinder voor type A en type B inrichtingen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.8, artikel 2.17 t/m 2.22 § 6.5, artikel 6.12 t/m 6.16
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften gericht op het voorkomen van geluidhinder.

Voorschriften	
Akoestisch onderzoek	
Beoordelingspunt	
Geluidnormen	
Incidentele activiteiten	

Akoestisch onderzoek

Bij de melding moet bij de volgende activiteiten een akoestisch rapport worden ingediend:

Transportactiviteiten

Een akoestisch onderzoek is verplicht als elke dag gemiddeld meer dan vier vrachtwagenbewegingen tussen 19.00 uur en 7.00 uur zullen plaatsvinden en binnen een afstand van 50 meter gevoelige objecten zijn gelegen. Het gemiddelde wordt over een periode van een jaar gemeten. Het gaat hier dus met name om transportbedrijven en andere bedrijven waar veel transportbewegingen met vrachtwagens plaatsvinden, zoals bergingsbedrijven en groothandelsondernemingen.

Deze verplichting geldt niet voor vrachtwagenbewegingen bij tankstations en horecabedrijven. Als vanwege een specifieke situatie problemen worden verwacht, kan het bevoegd gezag, binnen vier weken na melding, een akoestisch rapport te vragen.

Muziekgeluid

Als het aannemelijk is dat het equivalente geluidsniveau vanwege muziek meer dan 70 dB(A) in aanpandig gelegen gevoelige ruimten of 80 dB(A) ter plaatse van gevels van gevoelige gebouwen zal bedragen of als sprake is van muziekgeluid in de buitenlucht (o.a. op terrassen) is een akoestisch onderzoek noodzakelijk. Het gaat hierbij om bedrijven waarbij muziekgeluid structureel deel uitmaakt van de bedrijfsvoering en onmisbaar is voor de bedrijfsaard, bijvoorbeeld een discotheek of een café met regelmatig livemuziek.

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van te verwachten geluidniveaus (uit brancheblad Horeca, VROM):

Type bedrijf	Activiteiten	langtijdgemiddelde beoordelingsniveau (L _{Ar,LT})
Restaurant	Praten en achtergrondmuziek	70 - 75 dB(A)
Café	Rustig bruin café/bar	75 - 80 dB(A)
	Café/bar met jukebox	80 - 85 dB(A)

Type bedrijf	Activiteiten	langtijdgemiddelde beoordelingsniveau (L _{Ar,LT})
Café	Café/bar, drukke bar	85 - 90 dB(A)
	Café/bar, jongerenbar	90 - 95 dB(A)
	Café/bar met dansen	90 - 100 dB(A)
Disco	Voor ouder publiek	85 - 95 dB(A)
	Voor jongeren	90 - 105 dB(A)
	Met livemuziek	95 - 115 dB(A)

Overige situaties waarbij uitvoering van een akoestisch onderzoek verplicht is

Wanneer een melding wordt gedaan en deze heeft betrekking op een of meer van de volgende situaties is altijd een akoestisch onderzoek nodig:

- het in werking hebben van een windturbine;
- het in de buitenlucht overslaan van metalen in bulk;
- het in de buitenlucht mechanisch bewerken van metalen;
- het reinigen van afvalwater door middel van waterstraal- of oppervlaktebeluchters met een capaciteit van 120.000 of meer vervuilingseenheden;
- het neutraliseren van airbags of gordelspanners door deze te ontsteken.

Afzien verplichting akoestisch onderzoek

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid om van de verplichting om een akoestisch onderzoek bij de melding te voegen af te zien, als het aannemelijk is dat de normen niet zullen worden overschreden. Met name de aard en de ligging van het bedrijf zullen hiervoor de aanleiding kunnen zijn. Het kan daarbij gaan om locaties waarbij woningen buiten de akoestische invloedssfeer van een bedrijf zijn gelegen, zoals afgelegen locaties of gunstig gesitueerde bedrijfsterreinen.

Gezoneerd industrieterrein

Voor zonebeheer van een gezoneerd industrieterrein kan het bevoegd gezag binnen vier weken na een melding een akoestisch onderzoek eisen. In sommige gevallen kan het voor zonebeheer noodzakelijk zijn de geluidsproductie van bedrijven gelegen op een gezoneerd industrieterrein te weten, bijvoorbeeld als een bedrijf aan de rand van het industrieterrein is gelegen of als een bedrijf een onevenredig groot beslag zou leggen op de nog beschikbare geluidsruimte, zonder dat het bedrijf deze geluidsruimte daadwerkelijk nodig heeft.

Situaties waarin geluidhinder te verwachten is

Als uit de meldinggegevens blijkt dat de kans op geluidhinder zeer reëel is, en het indienen van een akoestisch onderzoek niet is verplicht, kan het bevoegd gezag een akoestisch onderzoek eisen. Het bevoegd gezag moet dan aannemelijk maken dat de waarden voor het gemiddelde geluidsniveau en/of het maximale geluidsniveau worden overschreden. Deze beoordeling is afhankelijk van de aard van het bedrijf en de omgeving en kan derhalve het beste op lokaal niveau plaatsvinden. De beslissing van het bevoegd gezag is een besluit waartegen bezwaar en beroep openstaan.

Beoordelingspunt

De normen gelden op de gevel van gevoelige gebouwen en in aanpandig gelegen gevoelige ruimten. In de definitie van het begrip gevel wordt verwezen naar de Wet geluidhinder. Daarin wordt een gevel zonder te openen delen (een zogenoemde dove gevel) niet als gevel aangemerkt, zodat de waarden daarop niet van toepassing zijn. Als het hanteren van de gevel als beoordelingspunt tot onwenselijke situaties leidt, kan het bevoegd gezag, een ander beoordelingspunt vaststellen.

Dit kan ook relevant zijn als een bedrijf ver van woningen, andere gevoelige gebouwen of gevoelige terreinen is gelegen en daardoor onbeperkt geluid mag produceren. Het bevoegd gezag kan dan bepalen dat de waarden in plaats van op de gevel van gevoelige objecten gelden op een punt dat dicht bij het bedrijf is gelegen. Ook kan het bevoegd gezag met deze maatwerkbepaling objecten bescherming bieden

die niet beschermd worden (geen gevoelig gebouw zijn). De plaats waarop de geluidsnormen gelden kan bijvoorbeeld worden vastgesteld ter plaatse van een woonboot. Voor bedrijven op een gezoneerd industrieterrein gelden de normen op een afstand van 50 meter vanaf de erfgrans.

Geluidgevoelige ruimten en verblijfsruimten

Als geluidgevoelige ruimten worden aangemerkt: een woonkamer, een slaapkamer en een keuken van ten minste 11 m². Verblijfsruimten zijn:

- leslokalen en theorie(vak)lokalen van onderwijsgebouwen;
- onderzoeks- en behandelingsruimten en ruimten voor patiëntenhuisvesting, alsmede recreatie- en conversatieruimten van ziekenhuizen en verpleeghuizen;
- onderzoeks-, behandelings-, recreatie-, en conversatieruimten, alsmede woon- en slaapruidten van verzorgingstehuizen, psychiatrische bedrijven, medisch centra, poliklinieken, en medische kleuterdagverblijven.

Geluidnormen

Zowel ter plaatse van de gevels van gevoelige gebouwen (zoals woningen) als in geluidgevoelige ruimten en verblijfsruimten van aanpandig gelegen gebouwen gelden geluidnormen. Er is een norm voor het gemiddelde geluidniveau gedurende een bepaalde periode (langtijdgemiddelde beoordelingsniveau) en een norm voor de piekgeluiden (maximaal geluidniveau). Het geluid dat door aanwezige installaties en toestellen, door werkzaamheden en activiteiten en door laad- en losactiviteiten wordt geproduceerd, moet voldoen aan deze normen.

Normstelling

De normstelling voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar, LT}$) is 50 dB(A) etmaalwaarde ter plaatse van gevels van gevoelige gebouwen en 35 dB(A) etmaalwaarde voor het binnenniveau van in- of aanpandige woningen een etmaalwaarde van 35 dB(A). Voor het maximale geluidniveau geldt een norm van 70/65/60 dB(A) op de gevel en 55/50/45 dB(A) inpandig. Voor bedrijven op een bedrijventerrein, bedrijven op een gezoneerd industrieterrein, tankstations en agrarische bedrijven gelden afwijkende normen voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau. Voor bestaande bedrijven geldt in sommige gevallen overgangsrecht.

De norm voor de piekgeluiden geldt niet voor laad- en losactiviteiten gedurende de dagperiode. Onder de laad- en losactiviteiten worden tevens aanverwante activiteiten verstaan zoals het slaan van autoportieren en het starten, aanrijden, manoeuvreren en wegrijden van de voertuigen. Wanneer net buiten het terrein van het bedrijf, bijvoorbeeld op de openbare weg in de onmiddellijke nabijheid van het pand, laad- en losactiviteiten plaatsvinden voor het bedrijf zijn de normen ook hierop van toepassing. Overigens kunnen ter voorkoming van indirecte hinder aanvullende maatwerkvoorschriften worden gesteld.

Bedrijventerrein

Als een bedrijf is gevestigd op een bedrijventerrein geldt een 5 dB(A) hogere norm dan de standaard norm op de gevel van gevoelige gebouwen op het bedrijventerrein.

Openbaar verkooppunt brandstoffen

Voor tankstations, bedrijven die uitsluitend of in hoofdzaak zijn bestemd voor openbare verkoop van vloeibare brandstoffen, mengsmering of aardgas aan derden voor motorvoertuigen voor het wegverkeer, gelden twee perioden per etmaal in plaats van drie perioden. Van 7.00 tot 21.00 uur geldt een etmaalwaarde van 50 dB(A) en van 21.00 tot 7.00 uur van 40 dB(A). Deze afwijkende normstelling geldt niet voor een garagebedrijf met een benzinepomp.

Gezoneerd industrieterrein

Als het bedrijf is gelegen op een gezoneerd industrieterrein en binnen 50 meter zijn geen gevoelige objecten gelegen, geldt de norm op een afstand van 50 meter vanaf de grens van het bedrijf. Met gevoelige objecten worden niet de gevoelige objecten bedoeld die op het gezoneerde industrieterrein liggen.

Voor windturbines die op gezoneerde industrieterreinen liggen, gelden de normen op een afstand van 50 meter vanaf het bedrijf niet en moet getoetst worden aan de normen op de gevel van gevoelige gebouwen.

Agrarische inrichtingen

Voor agrarische activiteiten en agrarisch gemechaniseerd loonwerk geldt voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau een etmaalwaarde van 45 dB(A). Deze norm geldt alleen voor de vast opgestelde installaties en toestellen. Het bevoegd gezag kan met maatwerkvoorschriften eisen stellen aan technische voorzieningen en gedragsregels voor het beperken van geluid afkomstig van werkzaamheden en activiteiten. Voor glastuinbouwbedrijven binnen een glastuinbouwgebied geldt een etmaalwaarde van 50 dB(A). De perioden zijn afwijkend van andere bedrijven. De dagperiode begint al om 06.00u en de avondperiode eindigt om 22.00u. De norm voor de piekgeluiden geldt niet voor het laden en lossen in de dagperiode, maar ook niet voor aan- en afvoer van producten in de avond/nachtperiode voor zover het maximaal 1 activiteit betreft tussen 19.00 en 06.00 uur. De piekgeluiden gelden tussen 19.00 en 06.00 uur ook niet voor het wassen van kasdekken bij glastuinbouwbedrijven.

De speciale status voor agrarische bedrijfswoningen ten opzichte van burgerwoningen uit de Wet plattelandswoningen is ook in het Activiteitenbesluit opgenomen. Een bedrijfswoning die volgens zijn geldende planologische status (op grond van het bestemmingsplan, de beheersverordening of de omgevingsvergunning) bij een agrarische inrichting hoort is onderdeel van de inrichting en is daarmee geen gevoelig gebouw voor die inrichting.

Afwijkende normen

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid om onder voorwaarden andere waarden voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}) vast te stellen. De afwijkingmogelijkheid geldt niet voor de geluidsniveaus binnen woningen van derden; daarvoor is ongeacht de hoogte van de afwijking van de buitenwaarde een vast beschermingsniveau vastgelegd. Bij toepassing van de afwijkingmogelijkheden moet te worden nagegaan in hoeverre het geluidsniveau binnen woningen van derden die binnen de akoestische invloedssfeer zijn gelegen, wordt beïnvloed. Met de akoestische invloedssfeer wordt hier bedoeld de geluidsbelasting vanwege het bedrijf op de gevels van omliggende woningen voor zover dat hoger is dan 50 dB(A).

Uitzonderingen

Bij het bepalen of aan de geluidnormen kan worden voldaan blijven buiten beschouwing:

- stemgeluid van personen op onverwarmd en onoverdekt terrein;
- stemgeluid van kinderen op een onverwarmd of onoverdekt terrein van een basisschool vanaf een uur vóór tot een uur ná de schooltijden;
- stemgeluid van kinderen op een onverwarmd of onoverdekt terrein bij een instelling voor kinderopvang;
- stemgeluid bij sport- of recreatieactiviteiten;
- geluid oproep belijden godsdienst of vanwege religieuze bijeenkomsten;
- geluid muziek tijdens hijsen en strijken nationale vlag;
- muziek van militaire muziekcorpsen
- onversterkte muziek tenzij daarvoor bij gemeentelijke verordening regels zijn gesteld;
- traditioneel schieten tenzij daarvoor bij gemeentelijke verordening regels zijn gesteld;
- stomen van grond met een installatie van derden.

Stemgeluid terras

Bij het bepalen van het geluidsniveaus wordt buiten beschouwing gelaten het stemgeluid van personen op een **onverwarmd en onoverdekt** terrein, dat onderdeel is van het bedrijf, tenzij dit terrein kan worden aangemerkt als een binnenterrein. De uitsluiting van stemgeluid afkomstig van een buitenterrein geldt feitelijk uitsluitend voor situaties waarbij het buitenterrein aan de straat of een andere openbare ruimte is gelegen. In deze gevallen mag worden aangenomen dat het van bijvoorbeeld het terras afkomstige geluid opgaat in het omgevingsgeluid.

Stemgeluid van kinderen bij scholen en kinderopvanginstellingen

Het stemgeluid van buiten spelende kinderen op schoolpleinen en speelterreinen bij kinderdagverblijven blijven geheel buiten beschouwing bij het bepalen of aan de geluidnormen wordt voldaan. Dit geldt zowel voor 'binnenterreinen' als 'buitenterreinen'.

Stemgeluid sport- en recreatie

Het stemgeluid van bezoekers op het open terrein van een bedrijf voor sport- of recreatieactiviteiten blijft

buiten beschouwing bij het bepalen of aan de geluidnormen wordt voldaan. Overlast vanwege dergelijke bedrijven wordt vaak beperkt op grond van evenementenbeleid en de Algemene Plaatselijke Verordening. Er kan bijvoorbeeld een maximum gesteld worden aan het aantal evenementen per jaar en de tijdsduur per evenement.

Religieus geluid

In de Grondwet is bepaald dat ieder het recht heeft zijn godsdienst of levensovertuiging individueel of in gemeenschap met anderen vrij te belijden. Wel kunnen volgens de Grondwet regels worden gesteld ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. In de Wet openbare manifestaties is aangegeven dat klokgelui vanwege godsdienstige, levensbeschouwelijke of lijkplechtigheden is toegestaan en dat de gemeenteraad regels kan stellen. Omdat het in andere regelgeving is gereguleerd, wordt religieus geluid hier buiten beschouwing gelaten.

Hijzen en strijken nationale vlag / militaire muziekcorsen / onversterkte muziek

Door muziekgeluid tijdens het hijzen en strijken van de nationale vlag bij zonsopkomst en zonsondergang bij militaire bedrijven en muziekgeluid vanwege het oefenen door militaire muziekcorsen in de buitenlucht kan soms niet worden voldaan aan de geluidnormen. Bij muziekgeluid in de buitenlucht, is het doorgaans niet mogelijk om maatregelen te treffen. Omdat het onwenselijk is deze activiteiten onmogelijk te maken, worden ze bij het bepalen van de geluidsniveaus buiten beschouwing gelaten.

Hetzelfde geldt voor muziekgeluid van onversterkte muziek. Het kan echter zijn dat de lokale situatie wel om regels voor muziekgeluid van onversterkte muziek vraagt. De gemeente kan eisen stellen in een gemeentelijke verordening.

Incidentele activiteiten

Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid om in een maatwerkvoorschrift voor specifieke activiteiten een andere norm vast te stellen. Hierin worden twee afwijkingsmogelijkheden onderscheiden:

- regelmatige afwijkingen van de representatieve bedrijfssituatie;
- afwijkingen in het kader van het 12 dagencriterium (niet-representatieve bedrijfssituaties en afwijkingen in het kader van het 12 dagencriterium).

De eerste vorm ziet op activiteiten die met enige regelmaat voorkomen, bijvoorbeeld het eens per week lossen door een meelwagen bij een bakkerij of het 20 avonden per jaar overwerken bij een houtbewerkingsbedrijf. De tweede vorm ziet op bijzondere activiteiten die niet kunnen worden gerekend tot de representatieve bedrijfssituatie.

Bij het stellen van een maatwerkvoorschrift moet hinder zoveel mogelijk worden beperkt, bijvoorbeeld door niet meer geluidsruijme te bieden dan nodig is en door het aantal dagen of dagdelen waarop de activiteit plaatsvindt te beperken. Daarnaast kunnen voorzieningen en gedragsregels worden voorgeschreven. Bij activiteiten waarvan op voorhand niet bekend is wanneer zij zullen plaatsvinden, kan bepaald worden dat de activiteiten vooraf aan het bevoegd gezag gemeld moeten worden. De maatwerkmogelijkheid is niet van toepassing op festiviteiten.

Festiviteiten

Bij het vieren van incidentele festiviteiten en activiteiten met een maatschappelijk belang, kan niet altijd voldaan worden aan de gestelde geluidsvoorschriften. De gemeenteraad kan daarom bij verordening vaststellen dat gedurende bepaalde perioden de geluidsvoorschriften niet gelden.

Collectieve festiviteiten die bij of krachtens een gemeentelijke verordening zijn aangewezen

Voor zogenaamde collectieve festiviteiten is in de verordening een nadere gebiedsdifferentiatie binnen de gemeente mogelijk. Van deze mogelijkheid kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt tijdens carnaval, kermissen of culturele-, sport- en recreatieve- manifestaties die een gemeente aangaan.

Individuele festiviteiten

Bij verordening kan een aantal dagen of dagdelen worden aangewezen, waarop individuele bedrijven voor andere festiviteiten, met een meer individueel karakter (bijvoorbeeld voor het geven van een personeelsfeest of het houden van een open dag), een vrijstelling verkrijgen van de geluidsvoorschriften. Hierbij is het mogelijk om per gebied van de gemeente of per categorie bedrijven een ander aantal dagen vast te stellen.

Zo kan bijvoorbeeld bepaald worden dat in de binnenstad de waarden gedurende maximaal 2 dagen niet van toepassing zijn en daarbuiten gedurende maximaal 8 dagen. Of dat voor horecabedrijven de waarden gedurende maximaal 6 dagen niet van toepassing zijn en voor overige bedrijven gedurende maximaal 2 dagen. Het bij verordening aan te wijzen aantal dagen of dagdelen voor individuele festiviteiten mag per bedrijf niet meer dan 12 per jaar bedragen.

Ter voorkoming of beperking van geluidhinder kunnen in de gemeentelijke verordening voorwaarden worden gesteld aan de festiviteiten en activiteiten. Hierbij valt te denken aan een geluidsnorm van bijvoorbeeld 10 of 20 dB(A) hoger dan de reguliere norm of de verplichting om bepaalde maatregelen te treffen.

Ongevallenbestrijding

Op bedrijven waarbij motorvoertuigen (o.a. brandweer- en politiewagens en ambulances) uitrukken voor ongevallenbestrijding en brandbestrijding is het Activiteitenbesluit ook van toepassing. Het gaat daarbij ook om bergingsbedrijven die na een ongeval de weg vrijmaken. Het geluid als gevolg van het uitrukken van deze diensten blijft bij het bepalen van het maximale geluidsniveau buiten beschouwing.

Om geluidsoverlast zoveel mogelijk te beperken ligt het voor de hand dat bij de locatiekeuze van een dergelijke inrichting rekening wordt gehouden met de maximale geluidsniveaus die inherent zijn aan deze bedrijven.

Gladheidbestrijding

Voertuigen ten behoeve van gladheidbestrijding worden op gelijke wijze behandeld als andere speciale motorvoertuigen, zoals brandweerauto's en ambulances waarvoor speciale regels voor maximale geluidsniveaus gelden. Daarnaast zullen voor gladheidbestrijding vaak verkeersbewegingen in de avond of nachtperiode plaats vinden. Als er zoveel verkeersbewegingen zijn kan het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{A,r,LT}$) aangepast worden

Algemene milieuregels - Trillinghinder

Document	Toelichting "Trillinghinder voor type A en type B inrichtingen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	Afdeling 2.9, artikel 2.22a en 2.23
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	1 januari 2013	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van de voorschriften voor trillinghinder.

Voorschriften	
Normen trillingssterkte	

Normen trillingsterkte

Continue trillingen mogen niet voelbaar mogen zijn in geluidsgevoelige ruimten en verblijfsruimten van derden. Continue trillingen kunnen worden veroorzaakt door stationaire installaties zoals compressoren of koelmachines. Daarnaast kunnen trillingen worden veroorzaakt door het aan- en afrijden van vrachtwagens. Ook kunnen stans- en ponsactiviteiten (metaal- en elektrotechnische industrie) trillinghinder veroorzaken.

Voor de toelaatbare trillingssterkte is verwezen naar de Meet- en beoordelingsrichtlijn van de Stichting Bouwresearch Rotterdam. De trillingssterkte geldt in geluidsgevoelige ruimten en verblijfsruimten. Als door de gebruiker van de ruimte geen medewerking wordt verleend voor het uitvoeren van een meting, en het dus niet mogelijk is de trillingssterkte vast te stellen, zijn de normen niet van toepassing in die ruimte. Het bevoegd gezag kan via maatwerkvoorschriften een ander trillingsterkte toelaten. Deze mag niet lager zijn dan de streefwaarden in genoemde beoordelingsrichtlijn.

Geluidsgevoelige ruimten en verblijfsruimten

Als geluidsgevoelige ruimten worden aangemerkt een woonkamer, een slaapkamer en een keuken van ten minste 11 m².

Geluidsgevoelige verblijfsruimten zijn:

- leslokalen en theorie(vak)lokalen van onderwijsgebouwen;
- onderzoeks- en behandelingsruimten en ruimten voor patiëntenhuisvesting, alsmede recreatie- en conversatieruimten van ziekenhuizen en verpleeghuizen;
- onderzoeks-, behandelings-, recreatie-, en conversatieruimten, alsmede woon- en slaapruidten van verzorgingstehuizen, psychiatrische inrichtingen, medisch centra, poliklinieken en medische kleuterdagverblijven.

Algemene milieuregels - Algemeen overgangsrecht

Document	Toelichting "Algemeen overgangsrecht voor type A en type B inrichtingen"	
Vindplaats milieuregels	Activiteitenbesluit	§ 6.1, artikel 6.1, 6.4 en 6.6
	Activiteitenregeling	nvt
Versie	1 maart 2014	

Waarover gaat deze toelichting?

Deze toelichting omvat een beschrijving van het algemene overgangsrecht voor inrichtingen type A en B. Het algemene overgangsrecht regelt de overgangssituatie voor de bedrijven die volledig onder het Activiteitenbesluit zijn komen te vallen door:

- een wijziging van het Besluit omgevingsrecht, of
- een structurele verandering van activiteiten bij het bedrijf zelf, waardoor er geen activiteiten meer plaatsvinden waarvoor een omgevingsvergunning milieu nodig is.

Bedrijven die korter dan 3 jaar geleden volledig onder het Activiteitenbesluit zijn komen te vallen en daarvoor vergunningplichtig waren

- De omgevingsvergunning milieu van bedrijven is automatisch vervallen op het moment dat ze door een wijziging van het Besluit omgevingsrecht volledig onder het Activiteitenbesluit zijn komen te vallen.
- Als een bedrijf tijdens een lopende vergunningprocedure volledig onder het Activiteitenbesluit is komen te vallen, dan hoeft het bedrijf geen melding Activiteitenbesluit te doen. De vergunningaanvraag wordt dan als melding aangemerkt. Er hoeft dus geen besluit meer genomen te worden op de aanvraag.
- Vergunningvoorschriften voor een bepaald aspect blijven 3 jaar na het vervallen van de vergunning gelden als maatwerkvoorschrift, mits hiervoor maatwerk mogelijk is in het Activiteitenbesluit;
- Als maatwerk niet mogelijk is en de eisen in het Activiteitenbesluit zijn strenger, dan gelden de vergunningvoorschriften nog 6 maanden na het vervallen van de vergunning als maatwerkvoorschrift. Daarna gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit.
- Als maatwerk niet mogelijk is en de eisen in het Activiteitenbesluit zijn soepeler, dan gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit vanaf het moment dat het bedrijf volledig onder het Activiteitenbesluit valt.

Bedrijven die langer dan 3 jaar geleden volledig onder het Activiteitenbesluit zijn komen te vallen en daarvoor vergunningplichtig waren

- De omgevingsvergunning milieu van bedrijven is automatisch vervallen op het moment dat ze door een wijziging van het Besluit omgevingsrecht volledig onder het Activiteitenbesluit zijn komen te vallen.
- De vergunningvoorschriften voor een bepaald aspect gelden niet meer automatisch als maatwerkvoorschrift.
- Als in het Activiteitenbesluit voor een bepaald aspect maatwerk mogelijk is, dan kan het bevoegd gezag de eisen uit de vergunning hebben opgenomen in een nieuw maatwerkvoorschrift. Het opstellen van een maatwerkvoorschrift is een besluit waartegen bezwaar en beroep mogelijk is.
- Als in het Activiteitenbesluit voor een bepaald aspect geen maatwerk mogelijk is, dan gelden de eisen uit het Activiteitenbesluit, ongeacht of ze strenger of soepeler zijn.

Bedrijven die op 1 januari 2008 volledig onder het Activiteitenbesluit zijn komen te vallen en daarvoor onder een inmiddels vervallen amvb (artikel 8.40-besluit) vielen

- Nadere eisen die op grond van de vervallen amvb zijn genomen blijven zonder tijdslimiet gelden, mits hiervoor maatwerk mogelijk is vanuit het Activiteitenbesluit.
- Wanneer nadere eisen iets reguleerden waarvoor onder het Activiteitenbesluit géén maatwerk mogelijk is, dan gelden de eisen van het Activiteitenbesluit.